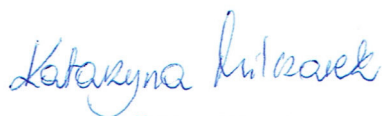

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO REALIZACJI
USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBASZ**

OPRACOWANIE:

MGR INŻ. KATARZYNA MILCZAREK

Katarzyna Milczarek
mgr inż. gospodarki przestrzennej
nr dyplomu 126165 z dn. 30.06.2014r.
Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne.....	4
1.2. Wykorzystane materiały i metody pracy.....	5
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO STUDIUM.....	7
2.1. Cel opracowania projektu studium	7
2.2. Informacje zawarte w projekcie studium	7
3. INFORMACJE O POWIĄZANIACH PROJEKTU STUDIUM Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	11
4. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	11
4.1. Zasoby i walory środowiska przyrodniczego	11
4.1.1. Położenie obszaru objętego projektem studium.....	11
4.1.2. Infrastruktura drogowa i infrastruktura techniczna	12
4.1.3. Ukształtowanie terenu	12
4.1.4. Budowa geologiczna, surowce naturalne	13
4.1.5. Wody powierzchniowe.....	15
4.1.6. Wody podziemne	16
4.1.7. Gleby	18
4.1.8. Warunki klimatyczne	19
4.1.9. Szata roślinna, świat zwierząt.....	19
4.1.10. Formy ochrony przyrody	20
4.1.11. Zabytki oraz inne kulturowe obszary chronione	26
4.2. Stan jakości środowiska.....	34
4.2.1. Stan higieny atmosfery.....	34
4.2.2. Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych	36
4.2.3. Klimat akustyczny	40
4.2.4. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące	43
4.2.5. Gospodarka odpadami	43
5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STUDIUM	43
6. ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM.....	44
7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA STUDIUM.....	45
8. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	51
8.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także inne formy ochrony przyrody	51
8.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko i poszczególne jego elementy, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.....	55
8.2.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	55
8.2.2. Oddziaływanie na krajobraz	57
8.2.3. Oddziaływanie na powietrze i klimat.....	57
8.2.4. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	59
8.2.5. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	62
8.2.6. Oddziaływanie na ludzi i klimat akustyczny	64
8.2.7. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	67
8.2.8. Oddziaływanie na zasoby naturalne.....	67
8.2.9. Skutki oddziaływania projektu studium na całość środowiska przyrodniczego	67

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM	76
10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	79
11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	80
12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE STUDIUM....	80
13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	81

1. WPROWADZENIE

1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubasz, zwanego w dalszej części opracowania „projektem studium”.

Podstawę formalną opracowania stanowi Uchwała Nr XIX/158/20 Rady Gminy Lubasz z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubasz.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.). Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ww. ustawy, projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub jego zmiany, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, tj. postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków jego realizacji. Wynikiem tego postępowania i jednym z jego elementów jest dokument pod nazwą „Prognoza oddziaływania na środowisko”.

Potrzeba sporządzenia prognozy do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynika także z art. 51 ust. 1 wspomnianej ustawy. Prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Ponadto, prognoza powinna określać, analizować i oceniać:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem

zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza powinna przedstawiać również:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r., informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony poprzez:

- pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu nr WOO-III.411.403.2020.AM.1 z dnia 23.11.2020 r. dotyczące uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubasz,
- pismo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Czarnkowie nr ON-NS.9011.212.2020 z dnia 12.11.2020 r. w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubasz.

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja i ocena najbardziej prawdopodobnych środowiskowych skutków realizacji ustaleń projektu studium oraz wynikających z niej form zagospodarowania terenów. Prognoza określa wzajemne relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie studium kierunkami rozwoju przestrzennego gminy a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Wskazano również możliwości rozwiązań eliminujących lub ograniczających szkodliwe oddziaływanie na środowisko, mogących wynikać z realizacji ustaleń projektu studium oraz sformułowano propozycje innych, niż w przedstawionym i opiniowanym projekcie, ustaleń sprzyjających ochronie środowiska.

W prognozie analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie studium (część tekstowa) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały.

Prognoza staje się dokumentem z chwilą jej wyłożenia do publicznego wglądu na okres co najmniej 21 dni łącznie z projektem studium, po uprzednim ogłoszeniu w miejscowej prasie. Przy wyłożeniu projekt studium i prognoza są przedmiotem społecznej oceny, a ustalenia prognozy mogą mieć bezpośredni wpływ na decyzje Rady Gminy w sprawie uchwalenia zmiany studium.

1.2. Wykorzystane materiały i metody pracy

W prognozie uwzględniono wymagania aktów prawnych związanych z ochroną środowiska i innych przepisów szczególnych. Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały:

1) Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- Program ochrony środowiska dla Gminy Lubasz do roku 2020,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubasz, zatwierdzone Uchwałą Nr IV/38/19 Rady Gminy Lubasz z dnia 25 lutego 2019 r.,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, zatwierdzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, październik, 2013 r.,
- Gumiński R., 1951, Meteorologia i klimatologia dla rolników, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. Warszawa,
- Kondracki J., 2002, Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa,
- Matuszkiewicz J. M., 2008, Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa,
- Paczyński B. red., 1995, Atlas Hydrogeologiczny Polski, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa,
- Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000,
- Mapa topograficzna w skali 1:10 000;

2) Strony internetowe:

- <http://mapy.geoportal.gov.pl>,
- <http://lubasz.e-mapa.net>,
- <https://bdl.stat.gov.pl>,
- <http://gios.gov.pl>,
- <http://geologia.pgi.gov.pl>,
- <http://natura2000.gdos.gov.pl>,
- <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP>.

Powyższe materiały oraz informacje przekazane przez Urząd Gminy pozwoliły rozpoznać stan środowiska, jego użytkowanie, podatność na degradację oraz możliwości podniesienia jego kondycji. Analizy i oceny stanu środowiska na terenie gminy dokonano w oparciu o wyniki monitoringu przeprowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz kierując się syntezą dokumentów regionalnych i lokalnych odnoszących się bezpośrednio i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi. W przypadku braku wyników pomiarów jakości danego komponentu środowiska, przytoczono dane odnoszące się do terenu położonego najbliżej obszaru opracowania zmiany studium.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanej wiedzy o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń projektu studium. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Oceniono potencjalne zagrożenie środowiska oraz wpływ skutków realizacji ustaleń projektu studium na jego funkcjonowanie. Zwrócono uwagę na ewentualne niepożądane konsekwencje, proponując sposoby ich zminimalizowania. Prognozę oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono za pomocą techniki listy identyfikacyjnej, w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w dostosowaniu do stopnia szczegółowości ustaleń projektu studium.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko pozwoli na ocenę czy określone kierunki zapisane w projekcie studium spełniają zasady zrównoważonego rozwoju w ramach obowiązującego systemu prawnego. Prognoza może też stanowić punkt wyjścia do przyszłych ocen oddziaływania pojedynczych przedsięwzięć.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO STUDIUM

2.1. Cel opracowania projektu studium

Celem opracowania zmiany studium jest aktualizacja obowiązującego dokumentu planistycznego z uwagi na:

- konieczność doprecyzowania ustaleń dotyczących między innymi udokumentowanych złóż kopalin, obszarów, na których występują naturalne zagrożenia geologiczne, występowania terenów zamkniętych oraz planowanej zabudowy mieszkaniowej w odniesieniu do elektrowni wiatrowych,
- potrzebę doprowadzenia do spójności ustaleń studium z dokumentami planistycznymi wyższego rzędu, w szczególności w odniesieniu do zadań wynikających z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego,
- procesy inwestycyjne oraz zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenów,
- aktualizację uwarunkowań warunkujących zasady kształtowania przyszłej polityki przestrzennej w Gminie Lubasz, w tym uwzględnienie aktualnych trendów społecznych, technologicznych i gospodarczych przy planowaniu przyszłego rozwoju gminy.

Uzupełnienia i wprowadzenia do ustaleń studium wymaga również problematyka wynikająca z wymogów przepisów odrębnych, w tym między innymi: ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustawy o ochronie przyrody, ustawy Prawo wodne oraz ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zmieniające się uwarunkowania przestrzenne i formalne oraz nieuwzględnienie wszystkich niezbędnych uwarunkowań podczas opracowywania obowiązującego dokumentu studium powodują potrzebę jego zmiany w niektórych obszarach i doprowadzenia do zgodności z obowiązującymi przepisami prawa.

2.2. Informacje zawarte w projekcie studium

Zakres projektu studium określa art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. nr 118 poz. 1233). Wymienione przepisy obejmują otwarty katalog uwarunkowań i głównych zagadnień, które muszą być rozpatrzone i obowiązkowo zawarte w projekcie studium.

Zgodnie z uchwałą o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium zakres opracowania obejmuje granice administracyjne gminy Lubasz.

Dokument zmiany studium składa się z części tekstowej i graficznej.

Część tekstowa zawiera uwarunkowania rozwoju oraz kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, natomiast graficzna część to załączniki do tekstu przedstawiające poszczególne uwarunkowania oraz rysunek stanowiący kompilację uwarunkowań i kierunków w zakresie wymaganym przez ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W projekcie studium ustalenia przedstawione zostały w ośmiu rozdziałach obejmujących wprowadzenie (rozdział 1), uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego (rozdział 2), kierunki zagospodarowania przestrzennego (rozdział 3), wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy (rozdział 4), politykę funkcjonalno-przestrzenną (rozdział 5), interpretację zapisów ustaleń studium (rozdział 6), uzasadnienie przyjętych rozwiązań i syntezę ustaleń projektu studium (rozdział 7) oraz objaśnienie zmian w nowym opracowaniu w stosunku do poprzedniej edycji studium (rozdział 8).

Rozdział 1 – zawiera informacje dotyczące trybu opracowania dokumentu, powiązań polityki przestrzennej samorządu terytorialnego z polityką przestrzenną województwa oraz podstawy opracowania studium.

Rozdział 2 – określa uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu (podstawowe

- informacje o gminie, dotychczasowe zagospodarowanie i uzbrojenie terenu),
- stanu środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony zdrowia,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- potrzeb obronności i możliwości rozwoju gminy,
- stanu prawnego gruntów
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stanu systemu komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Rozdział 3 – stanowi zasadniczą część dokumentu określającą kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Gmina Lubasz położona jest w północno zachodniej części województwa wielkopolskiego. Głównym ośrodkiem tej części jest miasto Piła. Poza tym obszarem stolicą samorządową województwa jest miasto Poznań, zlokalizowane w centralnej części województwa. Pomiędzy tymi miastami, a jednocześnie przez środek województwa przebiegają ważne korytarze transportowe: Paneuropejski Korytarz Transportowy nr II: Berlin – Poznań – Warszawa – Moskwa, złożony z realizowanej autostrady A-2 i drogi krajowej nr 92 oraz linii kolejowej E-20 – CE-20. Obydwa miasta generują pasma wysokiej aktywności społecznej i gospodarczej. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego proponuje kontynuować zapoczątkowaną politykę rozwoju województwa, związaną z kształtowaniem Pasma. Pasma to jako główna oś osadnicza regionu generuje rozwój społeczno – gospodarczy. Uznaje się, że region wielkopolski może posiadać, a częściowo już posiada odpowiednie warunki, by zapewnić swoim mieszkańcom i odwiedzającym województwo turystom, interesantom, zamiejscowym studentom i uczniom oraz innym osobom czasowo i okresowo tu przebywającym, godziwe warunki życia – zamieszkania, pracy, wypoczynku, przemieszczania się, korzystania z wysokiej jakości usług i obsługi, realizacji potrzeb intelektualnych i ambicji zawodowych. Podnoszenie warunków życia i standardów w różnych dziedzinach uznaje się za możliwe, ale z pewnością procesy te wymagać będą długoletniego rozwoju społeczno-gospodarczego i planowego kształtowania zagospodarowania przestrzeni województwa.

Realizacja polityki przestrzennej w tej strefie spowoduje, że Poznań będzie nadal ważnym ośrodkiem wysokiej aktywności społecznej i gospodarczej. Na większej części jednostki wystąpi intensyfikacja gospodarki rolnej, a na stosunkowo nieznacznych terenach rozwój rekreacji i przemysłu. Poprawią się powiązania miast i gmin z Poznaniem. Kierunki zagospodarowania przestrzennego koncentrować się będą na rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, uporządkowaniu zabudowy rekreacyjnej oraz rekultywacji zdegradowanego środowiska przyrodniczego (wody). Efektem będzie poprawa jakości życia mieszkańców oraz podniesienie standardów wypoczynku.

Wśród zadań realizujących ponadlokalne cele publiczne o znaczeniu krajowym na terenie gminy Lubasz wyznaczono sieci obszarów chronionych Natura 2000 według kryteriów dyrektyw UE 79/409/EEC i 94/43/EEC. Studium zawiera także szczegółowe wytyczne określania w planach miejscowych zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów wraz z dopuszczalnym ich zakresem i ograniczeniami. Dokument wyznacza zasięgi rozwoju przestrzennego osadnictwa na terenie poszczególnych sołectw – jednostek osadniczych, zobrazowane na planszy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”. Rozwój odbywał się będzie głównie w ciągach zabudowy wyznaczonych po jednej lub po obu stronach istniejących

dróg obsługujących wsie (drogi powiatowe i gminne), w których istnieje lub będzie realizowana podstawowa sieć infrastruktury technicznej: wodociąg, kanalizacja, elektroenergetyka. Osadnictwo rozwijać się będzie na bazie istniejącego zainwestowania poprzez: wymianę istniejącej zużytej zabudowy, uzupełnienia na wolnych działkach lub w nowych obszarach zlokalizowanych w sąsiedztwie istniejącego zainwestowania.

W zakresie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym zakazu zabudowy, określono minimalne i maksymalne parametry i wskaźniki urbanistyczne dla poszczególnych kategorii terenów. Wskaźniki te należy traktować jako zalecane. Ich wartości mogą być modyfikowane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a w szczególności parametry dotyczące wielkości działek oraz parametry zabudowy, w zależności od lokalnych możliwości i ograniczeń kształtowania przestrzeni. Ustalono także wytyczne określania wymagań dotyczących parametrów i wskaźników urbanistycznych w planach miejscowych.

Studium wyznacza także tereny wskazane do ograniczenia zabudowy (obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną, tereny leśne, obszary przeznaczone do zalesienia, tereny trwałych użytków zielonych, zadrzewień, dolin rzecznych, tereny rolnicze, tereny obniżenia dolinnych wzdłuż rzek i cieków) oraz tereny wskazane do wyłączenia spod zabudowy (rezerwaty przyrody, strefy ochronne ujęć wody, strefy oddziaływania obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej: linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia, strefy kontrolowane gazociągów, obiekty archeologiczne wpisane do rejestru zabytków).

W zakresie obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk studium wskazuje wytyczne określania zasad ochrony w planach miejscowych wynikające z potrzeb ochrony środowiska, o których mowa w przepisach o ochronie środowiska.

Studium wskazuje wytyczne określania zasad ochrony w planach miejscowych wynikające z obowiązujących ustaleń planów ochrony ustanowionych dla parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz innych form ochrony przyrody występujących na terenach objętych projektem studium i uzdrowisk.

W zakresie obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej studium wyznacza strefy ochrony konserwatorskiej. Granice stref przedstawiono na planszach studium. Dokument zawiera szczegółowe wytyczne dotyczące ochrony obszarów objętych ww. strefami konserwatorskimi. Ustalono także zasady zapewniające ochronę i opiekę nad zabytkami występującymi na terenie gminy Lubasz. Wszelkie prace ziemne projektowane na obszarze stanowisk archeologicznych powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w celu określenia zakresu badań archeologicznych.

W zakresie kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej w studium ustalono wytyczne określania w planach miejscowych wykorzystania i rozwijania potencjału już istniejących systemów oraz koordynacji lokalnych i ponadlokalnych zamierzeń inwestycyjnych. Dokument określa szczegółowe wytyczne dotyczące budowy, rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej. Odrębne ustalenia dotyczą układu komunikacyjnego. W studium zachowuje się istniejącą siatkę układu drogowego z możliwością rozbudowy o drogi niższego rzędu. Przewidywana jest także sukcesywna modernizacja, w tym także uzupełnianie dróg o dodatkowe elementy wyposażenia (ciągi piesze, drogi rowerowe, kanały technologiczne i urządzenia drogowe) dostosowane do lokalnych potrzeb i ograniczeń inwestycyjnych. Poza układem drogowym wskazanym na załączniku graficznym studium, możliwa jest realizacja nowych dróg gminnych, których przebieg zostanie ustalony w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w zależności od potrzeb wynikających z planowanego zagospodarowania terenów. Nowe obiekty winny spełniać wskaźniki i kierunki określone w opracowaniu. Układ podstawowy wymaga dostosowania parametrów technicznych do pełnionych funkcji i wymogów klasy technicznej. W przypadku wystąpienia przekroczenia akustycznych standardów jakości środowiska na terenach podlegających ochronie akustycznej, związanych w szczególności z systemami komunikacji drogowej, należy przewidzieć środki techniczne, technologiczne lub organizacyjne zapewniające

ograniczenie emisji hałasu do poziomów dopuszczalnych, określonych w obowiązujących przepisach.

Studium wyznacza obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1. Dokument określa ponadto obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych oraz obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

W zakresie kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, w Studium wyznaczono obszary, w których planuje się zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Wskazano także kierunki zagospodarowania terenów rolnych, terenów trwałych użytków zielonych, terenów leśnych i zadrzewionych oraz wskazanych do zalesień.

Na terenie gminy Lubasz nie występują obszary zalewowe i chronione przed zalewem. W pozostałych obszarach retencja naturalna i urządzenia piętrzące zapobiegają zagrożeniom powodziowym. W odległości 50m od budowli hydrotechnicznych obowiązują specjalne regulacje prawa wodnego. Miejscowe podtopienia mogą pojawiać się również na polach uprawnych i łąkach.

Nie wskazano obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych. Potencjalna możliwość wystąpienia miejscowych osuwisk gruntowych może dotyczyć wyłącznie terenów eksploatacji powierzchniowej złóż kruszywa naturalnego. Nie wskazano obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny, a także obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady. Wskazano natomiast obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Rozdział 4 – określa wpływ uwarunkowań na ustalenia kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy. Kompleksowa analiza uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych i środowiskowych, stanu zachowania dziedzictwa kulturowego, istniejących powiązań przyrodniczych, ekologicznych, komunikacyjnych, infrastrukturalnych, a także powiązań zewnętrznych gminy, przy uwzględnieniu zamierzeń samorządu, społeczności lokalnej i organów nadrzędnych, pozwoliła na stworzenie koncepcji rozwoju gminy Lubasz. Koncepcja określa cele społeczno-gospodarcze, kulturowe, ekologiczne, infrastrukturalne i przestrzenne oraz wskazuje pożądane kierunki rozwoju gminy. Podstawową zasadą przyjętą w koncepcji jest zachowanie i rozwój istniejących walorów gminy.

Rozdział 5 – przedstawia politykę funkcjonalno-przestrzenną, która ma na celu zagwarantowanie zrównoważonego, proekologicznego rozwoju wszystkich elementów struktury przestrzennej gminy. Schemat gospodarowania w gminie i programy działań na rzecz rozwoju przestrzennego w jego warstwie przyrodniczej, krajobrazowej, społecznej i infrastrukturalnej będą zorientowane na rozwój środowiskowy, a polegać będą na organizacji przestrzeni życia mieszkańców, a szczególnie na prawidłowym gospodarowaniu ziemią, energią, powietrzem, wodą, substancją budowlaną oraz obiegiem zasobów materiałowych, jak również prawidłowym kształtowaniu krajobrazu. Podstawą formułowania celów polityki przestrzennej są zidentyfikowane problemy. W wyznaczonych celach dążyć się powinno do stopniowej likwidacji zagrożeń oraz wykorzystania szans jakimi gmina dysponuje. W zależności od zmieniających się uwarunkowań, możliwości i wyboru ścieżki rozwoju hierarchia celów może ulegać modyfikacjom. Studium wskazuje cele społeczno-gospodarcze, kulturowe, ekologiczne, infrastrukturalne i przestrzenne planowanego rozwoju gminy.

Rozdział 6 – dotyczy interpretacji zapisów studium.

Rozdział 7 – stanowi uzasadnienie przyjętych rozwiązań i syntezę ustaleń projektu studium.

Rozdział 8 – zawiera uzasadnienie zmian w nowym opracowaniu w stosunku do poprzedniej edycji studium.

Poprzez sprecyzowanie zapisów zgodnie z obowiązującymi przepisami, gmina otrzyma dokument, który ułatwi posługiwanie się narzędziami planistycznymi w gminie oraz umożliwi realizację zamierzeń inwestycyjnych.

3. INFORMACJE O POWIĄZANIACH PROJEKTU STUDIUM Z INNYMI DOKUMENTAMI

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przy sporządzaniu studium należy uwzględnić zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem. Merytoryczna spójność studium z wymienionymi dokumentami pozwala na realizację zawartych w nich rozwiązań.

Studium, uwzględniając na szczeblu lokalnym uwarunkowania, cele i kierunki polityki zagospodarowania przestrzennego, stanowi ważne ogniwo systemu planowania przestrzennego w sferze realizacji i polityki przestrzennej państwa. Przedmiotowa zmiana studium służyć będzie przede wszystkim pobudzaniu rozwoju gminy oraz ochronie interesów publicznych. Przy sporządzaniu zmiany studium uwzględniono treść dokumentów określających strategiczne, generalne cele rozwoju zagospodarowania przestrzeni, takich jak:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku,
- Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego.

Merytorycznie projekt zmiany studium powiązany jest również z następującymi dokumentami i opracowaniami:

- Strategia Rozwoju Gminy Lubasz 2015-2025,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz.

Zasadniczym celem wielokierunkowej polityki przestrzennej państwa oraz regionu jest harmonijny i zrównoważony rozwój całego terytorium. Ten sam cel uznaje się za podstawowy dla zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Zakłada się, że człowiek i przyroda oraz funkcjonalne, przestrzenne, techniczne i społeczne struktury gminne tworzą jeden złożony, współzależny i współdziałający system. Funkcjonowanie tego systemu uzależnione jest od położenia przyrodniczo-osadniczego w regionie i powiązań systemów technicznych.

4. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4.1. Zasoby i walory środowiska przyrodniczego

4.1.1. Położenie obszaru objętego projektem studium

Gmina Lubasz położona jest w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Od strony północnej i wschodniej graniczy z gminą Czarnków i Połajewo. Gmina Lubasz od południa sąsiaduje z gminą Obrzycko należącą do powiatu szamotulskiego i gminą Wronki, a od zachodu graniczy z gminą Wieleń.

Powierzchnia gminy Lubasz wynosi 167,27 km². Obszar gminy podzielony jest na 15 sołectw: Antoniewo, Dębe, Goraj-Bzowo, Jędrzejewo, Kamionka, Klempicz, Krucz, Kruteczek, Lubasz,

Miłkowo, Nowina, Prusinowo, Sławno, Sokołowo, Stajkowo, składających się z 17 miejscowości. Gminę zamieszkuje łącznie 7 686 mieszkańców (stan na 31.12.2020 r.)¹.

4.1.2. Infrastruktura drogowa i infrastruktura techniczna

Do najważniejszych szlaków komunikacyjnych drogowych przebiegających przez obszar gminy należą:

- droga wojewódzka nr 140 (przebieg: droga 182 /Wronki/ – Jasionna – Krucz – Droga 181 /Ciszkowo/),
- droga wojewódzka nr 153 (przebieg: droga 180 /Siedlisko/ – Runowo – Gajewo – Ciszkowo – Goraj – Lubasz),
- droga wojewódzka nr 182 (przebieg: Międzychód – Sieraków – Wronki – Piotrowo – Czarnków – Ujście),
- drogi powiatowe nr 1337P, 1340P, 1343P, 1344P, 1345P, 1346P, 1347P, 1348P, 1349P, 1350P, 1351P.

System drogowy uzupełniają drogi gminne. Niektóre drogi gminne są jednak istotne ze względu na to, iż pośrednio lub bezpośrednio stanowią połączenie między drogami wojewódzkimi i powiatowymi:

- droga 183889P Miłkowo-Stajkowo (połączenie dróg nr 182 i 153),
- droga 18327P Lubasz - Antoniewo - Krucz (łączy drogi nr 182 i 140),
- droga 183274P Lubasz - Bzowo (łączy drogi nr 153 i 182).

Przez gminę Lubasz przebiega linia kolejowa nr 374/390 relacji Bzowo Goraj - Piła Główna oraz linia kolejowa nr 206/236 relacji Inowrocław Rąbinek - Drawski Młyn. Linią kolejową nr 206/236 relacji Inowrocław Rąbinek - Drawski Młyn odbywa się ruch towarowy i turystyczny. Przez teren gminy przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV powiązana z GPZ 110/15 w Czarnkowie.

4.1.3. Ukształtowanie terenu

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego (2002) gmina Lubasz zlokalizowana jest w granicach prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie (314-316), makroregionu Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka (315.5), w mezoregionach: Kotlina Gorzowska (315.33) oraz Pojezierze Chodzieskie (315.53).

Większość powierzchni gminy znajduje się w przedziale wysokościowym 70-100 m n.p.m. Najwyżej położona jest północno-wschodnia jej część (rejon wsi Dębe-Goraj), obejmująca strefę moren czołowych. Największa rzędna w tym rejonie 125,6 m n.p.m. Jest jednocześnie najwyższym punktem w gminie. Na południe od tego punktu powierzchnia bardzo wyraźnie obniża się zarówno w kierunku południowym, jak i zachodnim. Większość powierzchni gminy nachylona jest w kierunku zachodnim, co jest widoczne między innymi

w równoleżnikowym układzie dolin rzeki Gulczanki i Kanału Lubaskiego. W rejonie Jędrzejewa i Prusinowa wysokości bezwzględne osiągają wartość ok. 100 m i maleją do wysokości 61 m n.p.m. w dolinie Gulczanki, na północno-zachodniej granicy gminy. W kierunku południowym powierzchnia opada bardzo łagodnie, osiągając na linii miejscowości Nowina – Miłkowo – Sokołowo rzędna ok. 80 m n.p.m. Dalej na południe spadek jest jeszcze mniejszy; na długości 10 km powierzchnia obniża się do poziomu 60 m n.p.m. w dolinie rzeki Smolnicy (najniższy punkt w gminie), przy południowo-zachodniej granicy gminy.

Największe deniwelacje wysokości obserwowane są w kompleksie moren czołowych usytuowanych na północ od wsi Dębe, szczególnie w obrębie ich północnych skłónów, które bezpośrednio przylegają do pradoliny Noteci. Spadki powierzchni w obrębie stoków bardzo często przekraczają 15%. Szczególnie duże są one w wąwozach i jarach, w których okresowo pojawiają się cieki wodne; podcięte przez nie skarpy osiągają wysokość 10-15 m. W obrębie wysoczyzny morenowej, na północ od Lubasza zaznacza się bardzo wyraźna, biegnąca równoleżnikowo podłużna forma, nazywana ozem lubaskim. Jest

---

¹ <https://bdl.stat.gov.pl/>

to wzniesienie o szerokości u podstawy 60-150 m i wysokości względnej 10-20 m. Jego długość wynosi ok. 6 km. Duże zróżnicowanie wysokościowe powierzchni występuje również w południowo-zachodniej części gminy. Jest to obszar występowania piasków wydmywych tworzących wzniesienia o kształcie podłużnych wałów i parabol. Ich kulminacje osiągają wartość od 80 do ponad 90 m n.p.m. Różnica wysokości w obrębie ich stoków mieści się w przedziale 15-20 m. Obszar między wałami wydmyowymi najczęściej znajduje się na poziomie 65-70 m n.p.m. W rejonie osady Elźbiecin występuje bardzo duża równina biogeniczna, znajdująca się na poziomie 71-73 m n.p.m. Doliny rzek, zarówno Gulczanki, jak i Smolnicy, Kanału Lubaskiego, są stosunkowo płytkie i rzadko przekraczają głębokość 4 m.

Na terenie gminy Lubasz występuje obszar osuwania mas ziemnych w obrębie Goraj - osuwisko o nr identyfikacyjnym : 30 02 022 00005.

4.1.4. Budowa geologiczna, surowce naturalne

Gmina Lubasz znajduje się na granicy dwóch jednostek tektonicznych – fragmentu Niecki Szczecińskiej (Synklinorium Szamotuł) i Wału Kujawsko-Pomorskiego. Najstarsze rozpoznane struktury geologiczne na terenie gminy to osady mezozoiczne (jurajskie i kredowe) reprezentowane przez margle, mułowce i piaskowce, których strop stwierdzono na głębokości ok. 200-220 m p.p.t (Klempicz, Stajkowo), tj. ok. 130-150 m p.p.m.

Na nierównej powierzchni kredowej zdeponowane są utwory oligoceńskie (trzeciorzęd) składające się z mułków, piaskowców o miąższości ok. 100 m.

Wyżej występują osady mioceńskie reprezentowane przez mułki, węgiel brunatny oraz drobnopziarniste piaski. Część stropową trzeciorzędu budują iły plioceńskie o miąższości ok. 20 m. Łączna miąższość wszystkich osadów trzeciorzędowych wynosi ponad 150 m. Strop trzeciorzędu znajduje się najczęściej 35 m p.p.t., tj. na rzędnej ok. 30 m n.p.m.

Czwartorzęd na terenie gminy tworzy ciągłą pokrywą o bardzo zmiennej miąższości wynikającą ze zróżnicowania warunków lokalnych, najczęściej w granicach 30-60 m. Największe miąższości tych osadów (ok. 90 m) występują w północnej części gminy w strefie ostatniego nasunięcia lodolodu na terenie gminy (oscylacji czarnkowskiej) w rejonie miejscowości Goraj i Dębe. Na obszarze tym znajdują się ciągi moren czołowych zbudowane z glin, piasków i żwirów oraz utworów trzeciorzędowych – iłów plioceńskich, które występują tu w postaci porwaków i kier w młodszych osadach, nie tworząc jednak wychodni na powierzchni. Skomplikowana budowa geologiczna tego obszaru to wynik dawnych procesów glacitektonicznych, powodujących wynoszenie i zaburzenie układu starszych warstw geologicznych. W centralnej części gminy miąższość osadów czwartorzędowych rzadko przekracza 60 m. Na powierzchni występuje kilkumetrowa warstwa utworów wodnolodowcowych reprezentowanych przez gliny spiaszczone, piaski gliniaste oraz piaski luźne i żwiry.

W miejscach wychodni glin zwałowych na powierzchni (Prusinowo, Kamionka, Jędrzejewo) głębokość osadów lodowcowych wzrasta do 75-85 m. Najcieńsza pokrywa utworów czwartorzędowych występuje w południowej części gminy, na południe od Stajkowa i Sokołowa – od 30 do 40 m. Na zachód od miejscowości Klempicz, Nowina, Antoniewo występują utwory rzeczne, budujące terasę wysoką pradoliny Warty. W jej obrębie znajdują się bardzo duże powierzchnie piasków wydmywych.

Utwory holoceny to przede wszystkim osady hydrogeniczne (torfy i gytie) występujące w obrębie łąk w rejonie Elźbiecina i Sokołowa, wzdłuż rzeki Gulczanki i innych cieków oraz przy Jeziorach Dużym i Kruteckim. Miąższość tych osadów w niektórych miejscach dochodzi do kilkunastu metrów.

W gminie znajdują się dwa udokumentowane złoża kopaliny objęte prawem własności nieruchomości gruntowej: kruszywo naturalne "Klempicz" oraz kruszywo naturalne "Klempicz MD". Marszałek Województwa Wielkopolskiego udzielił dwóch koncesji na wydobywanie kopaliny ze złóż kruszywa naturalnego "Klempicz" oraz "Klempicz MD". Wydobywany tu surowiec jest wykorzystywany jako piasek budowlany i drogowy, z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb lokalnych. Dalszy rozwój bazy surowcowej w tym rejonie należy wiązać z udokumentowanym złożem piasków Stajkowo II (Tabela 1.).

Istnieje możliwość rozpoznania nowych złóż dzięki pracom penetracyjnym na południe od osady lubaskiego (kruszywo naturalne) oraz na wschód od drogi prowadzącej ze Stajkowa do Bzowa (surowiec dla potrzeb ceramiki budowlanej).

Na obszarze gminy występują również udokumentowane złoża torfu i gytii, zlokalizowane w kilku rejonach: Krucz – Lubasz – Stajkowo, Klempicz – Tarnówko, Elźbiecin i Lubasz – Brzeźno. Obecny, bardzo słaby stan ich rozpoznania nie pozwala na eksploatację tych złóż. Eksploatacja tych surowców na terenie gminy nie powinna być brana pod uwagę ze względu na położenie większości tych złóż w granicach obszarów chronionego krajobrazu.

Tabela 1. Złoża kopalin na terenie gminy Lubasz

Lp.	Nazwa rejonu złoża	Rodzaj opracowania	Rodzaj kopaliny	Zatwierdzone zasoby	Uwagi
Kruszywo naturalne					
1.	Stajkowo II	karta rejestracyjna	piaski grubo- i różnoziarniste	Bilansowe: 134,1 tys. m ³	Nieeksploatowane
2.	Klempicz	dokumentacja geologiczna w kat. C1	piaski	Bilansowe: 378,7 tys. ton	Eksploatowane
Torfy i gytie					
3.	Krucz-Lubasz-Stajkowo Rejony: IX - XL XLIII - LI	dokumentacja geologiczna	torf i gytia	Bilansowe: torf: 2 123 tys. m ³ gytia: 2 403 tys. m ³	Złoże nie eksploatowane
4.	Klempicz-Tarnówko Pola: 1, 2, 3	dokumentacja geologiczna	torf i gytia	Pozabilansowe: torf: 1 647 tys. m ³ gytia: 24,6 tys. m ³	Złoże nie eksploatowane
5.	Elźbiecin	dokumentacja geologiczna	torf i gytia	Pozabilansowe: torf: 61 150 tys. m ³ Bilansowe: gytia: 127 210 tys. m ³	Złoże nie eksploatowane
6.	Lubasz-Brzeźno	dokumentacja geologiczna	torf	Bilansowe: 11 tys. m ³	Złoże nie eksploatowane

Centralna i południowa część gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 146 - Subzbiornik Jezioro Bytyńskie-Wronki-Trzciel.

Część gminy znajdująca się na północ od wsi Dębe oraz na północ od wsi Krucz usytuowana jest w obrębie obszaru najwyższej ochrony (ONO) głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 138 – Pradoliny Toruń-Eberswalde. Jest to zbiornik wód podziemnych znajdujący się w utworach czwartorzędowych. Brak izolacji od niekorzystnych wpływów środowiska wynikający z położenia zbiornika niemal w całości w obrębie Pradoliny Noteci powoduje, że jest on bardzo narażony na skażenie wód.

W północnej części gminy Lubasz pierwszym poziomem wodonośnym jest poziom czwartorzędowy, niemający charakteru poziomu użytkowego, zalegający na głębokości od ok. 47 m ppt. do ok. 65 m ppt. Jest on oddzielony od powierzchni terenu warstwami utworów spoiwych o miąższościach od ok. 31 m do ok. 64 m (gliny czwartorzędowe). Na pozostałym obszarze gminy Lubasz pierwszym poziomem wodonośnym o charakterze użytkowym jest poziom trzeciorzędowy, zalegający na głębokości od ok. 41 m ppt (okolice Krucz) do ok. 123 m ppt (okolice Jędrzejewa). Jest on oddzielony od powierzchni terenu warstwami utworów spoiwych wykształconych w postaci glin czwartorzędowych o miąższościach od ok. 10 m do ok. 68 m oraz iłów trzeciorzędowych o miąższościach od ok. 14 m do ok. 39 m.

4.1.5. Wody powierzchniowe

Obszar gminy położony jest w dorzeczu Noteci, a system wód powierzchniowych tworzą tu oprócz koryt głównych rzek liczne drobniejsze dopływy, starorzecza, jeziora, oczka wodne i tereny podmokłe.

Rzeka Noteć jest jedną z największych pod względem długości rzek w Polsce. Długość całkowita Noteci wynosi 388,4 km, a powierzchnia zlewni 17 330,5 km². Rzeka przepływa przez trzy województwa kujawsko-pomorskie, wielkopolskie i lubuskie. Systemami kanałów jest połączona z Wisłą, Brdą i Wartą, a tym samym z Odrą. Główne dopływy rzeki Noteci to: Drawa, Miała, kanał Pulska. Noteć jest fragmentem transnarodowej drogi wodnej E70 Berlin – Kaliningrad.

Pierwszą co do wielkości rzeką przepływającą przez teren gminy jest rzeka Gulczanka, będąca lewobrzeżnym dopływem Noteci, do której uchodzi w 77,1 km. Całkowita długość rzeki wynosi 31,6 km.

Głównymi zbiornikami wód powierzchniowych na terenie gminy Lubasz są jeziora: Kruteckie i Duże.

Jezioro Kruteckie położone jest przy granicy Gminy Lubasz z Gminą Wieleń. Wraz z zarastającymi je torfowiskami zajmuje powierzchnię ponad 90 ha, maksymalna głębokość wynosi 2 m. Przez akwen przepływa Miała. Jezioro otaczają podmokłe łąki, pastwiska oraz lasy. Brzegi jeziora porośnięte są w 100 %, a roślinność wynurzona zajmuje powierzchnię około 10 ha. W środkowej części jeziora znajduje się zadrzewiona wyspa.

Jezioro Duże (Lubaskie) przylega do wschodnich do granic miejscowości Lubasz. Jego powierzchnia wynosi 41,5 ha, a głębokość maksymalna to 11,4 m. Jezioro otoczone jest lasami oraz gruntami rolnymi.

Na podstawie mapy zagrożenia powodziowego ustalono, że teren gminy znajduje się poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne podstawową jednostką gospodarki wodnej są jednolite części wód. Jednolitą częścią wód powierzchniowych (JCWP) jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, a także morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

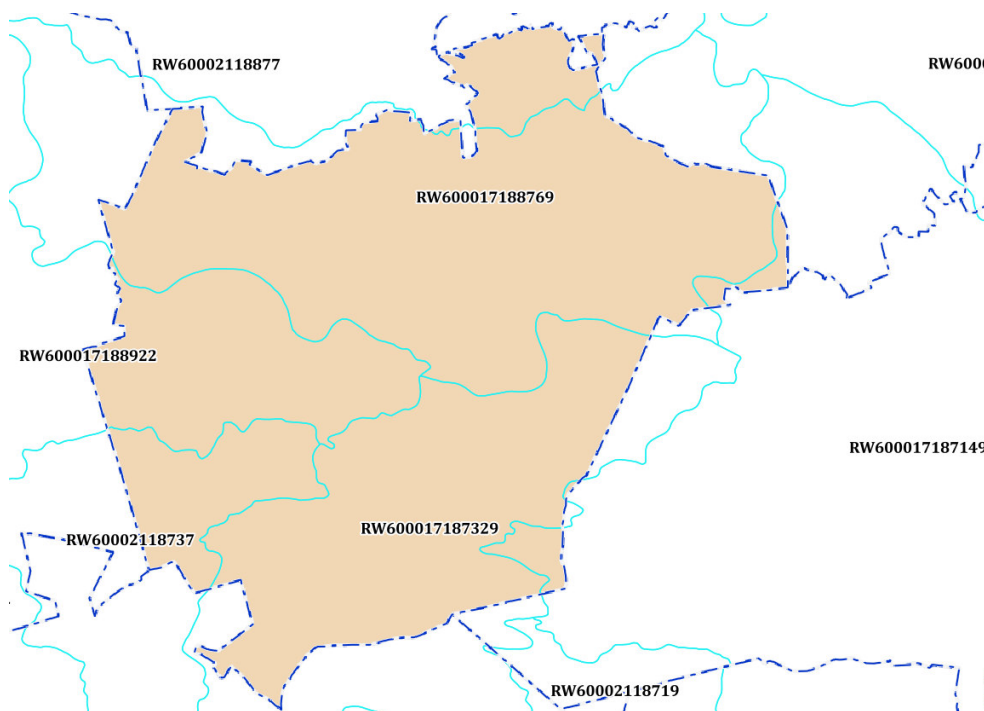
Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Lubasz przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 2. i Ryc. 1.).

Tabela 2. Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych w granicach gminy Lubasz

Jednolite Części Wód Powierzchniowych rzeczne		Jednolite Części Wód Powierzchniowych jeziorne		Status JCWP
Nazwa JCWP	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Kod JCWP	
Gulczanka	PLRW600017188769	-	-	naturalna
Kończak	PLRW600017187149	-	-	silnie zmieniona
Miała do Dopływu z Pęckowa	PLRW600017188922	Kruteckie Białe	PLLW10857 PLLW10858	silnie zmieniona
Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki	PLRW60002118877	-	-	silnie zmieniona
Smolnica	PLRW600017187329	-	-	naturalna
Warta od Samy do Ostrorogi	PLRW60002118737	-	-	silnie zmieniona

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Ryc. 1. Granice jednolitych części wód powierzchniowych w granicach gminy Lubasz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

4.1.6. Wody podziemne

Obszar gminy Lubasz położony jest w zasięgu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 41 (PLGW600041) i 34 (PLGW600034) (Ryc. 2.).

Ryc. 2. Granice jednolitych części wód podziemnych w granicach gminy Lubasz

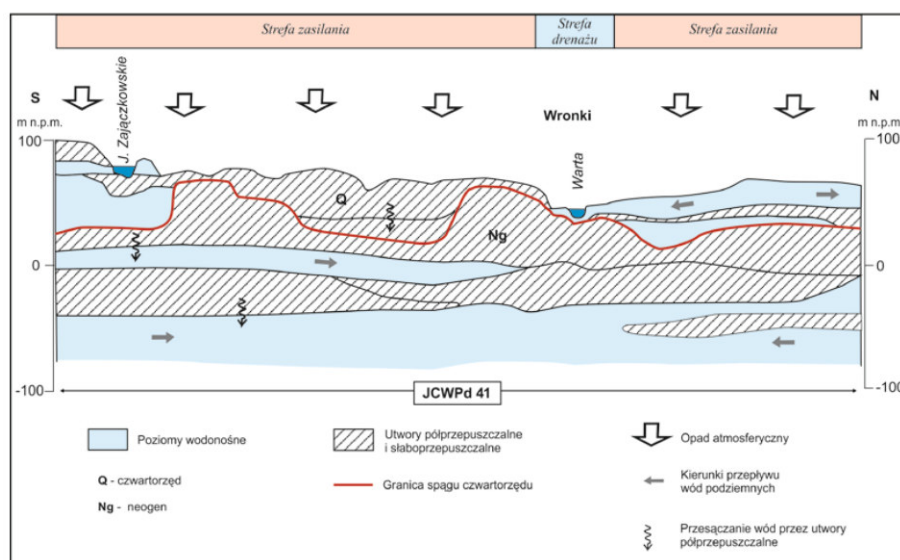

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

Cechą charakterystyczną modelu hydrogeologicznego w granicach JCWPd nr 41 jest 3 poziomowy czwartorzędowo - mioceni, złożony system wodonośny, którego tworzą struktury hydrogeologiczne różnej genezy, o zróżnicowanej ciągłości. Jest to system wielowarstwowy wód podziemnych w utworach czwartorzędowego i miocenu, ściśle powiązanych z wodami Warty na odcinku od Obrzycka do Gorzowa Wlkp. i jej dopływów. Granicami systemu są działy wodne zlewni Warty na odcinku od Obrzycka do Gorzowa Wlkp. Działy wód powierzchniowych, stanowiących granice omawianego systemu, są w ogólnym zarysie zgodne z działami wód podziemnych, w przypadku płytszych poziomów. W przypadku poziomów głębszych, wododziały powierzchniowe nie pokrywają się z działami wód podziemnych. Analiza systemu pod kątem obszarów alimentacji i drenażu poszczególnych poziomów wodonośnych pokazuje, że wody podziemne poziomu gruntowego i międzyglinowego na obszarze JCWPd zasilane są praktycznie na obszarach wysoczyznowych. Zasilanie poziomu mioceni może odbywać się na obszarach oddalonych od granic samej JCWPd. Poziomy najpłytsze zasilane są przez infiltrację z powierzchni terenu, lokalnie poprzez dopływ boczny oraz przy odpowiedniej różnicy ciśnień mogącej pokonać opór warstw izolujących, przez infiltrację z niżej leżących struktur hydrogeologicznych. Zmiana granic przedmiotowego systemu może następować w przypadku lokalizacji dużych ujęć wód podziemnych w granicznych strefach wododziałowych. Z uwagi na istniejące zagospodarowanie przestrzenne obszaru i związane z tym rozmieszczenie potrzeb na wodę, taka sytuacja jest mało prawdopodobna (Ryc. 3).

Ryc. 3. Schemat krążenia wód w granicach JCWPd nr 41

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl>

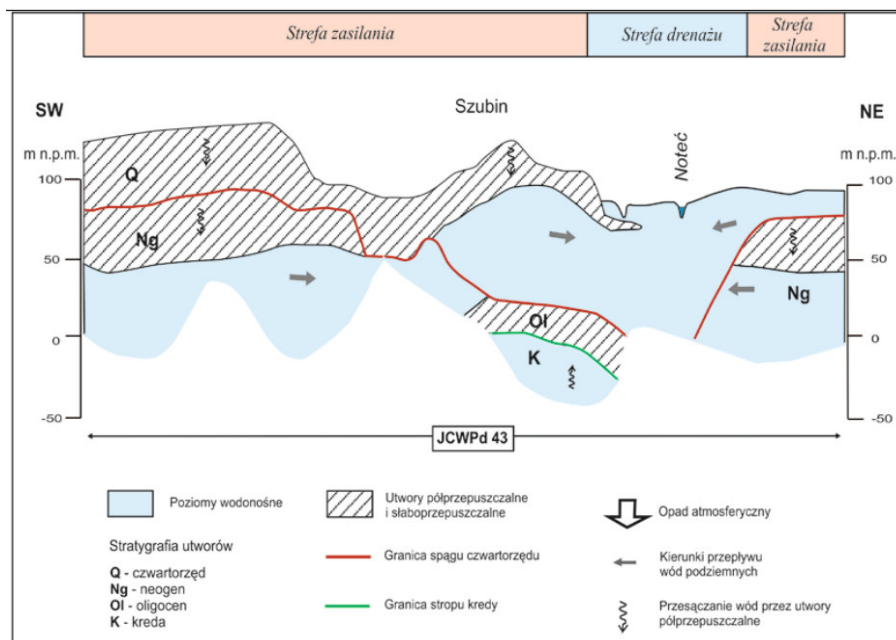
W granicach JCWPd nr 43 zasilanie poziomów wód gruntowych piętra czwartorzędowego zachodzi głównie przez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych. Poziomy w głębszych natomiast zasilane są na drodze przesączania się wód poprzez gliny morenowe z nadległych poziomów wodonośnych, bezpośredniej infiltracji opadów przez nadkład glin lub przez okna hydrogeologiczne. Ich drenaż zachodzi w obrębie dużych dolin rzecznych, tj. Warty, Prosnicy i Obry oraz mniejszych ich dopływów, również Noteć.

Piętro neogeńsko-paleogeńskie powiązane jest często hydrostrukturalnie i hydrodynamicznie z poziomami piętra czwartorzędowego. Zasilanie zbiornika zachodzi głównie na drodze przesączania wód z nadległych poziomów czwartorzędowych, a także lokalnie poprzez okna hydrogeologiczne. Strefy drenażu znajdują się w obniżeniach pradolin i głównych dolin rzecznych. Dodatkowo poziom mioceni jest silnie drenowany wskutek odwodnień kopalnianych niecki mogileńskiej (B. Paczyński, A. Sadurski, 2007).

Zasilanie piętra kredowego odbywa się z reguły poprzez przesączanie się wód z utworów

kenozoicznych lub przepływu w obrębie okien hydrogeologicznych. Drenaż zachodzi w dolinach Noteci, częściowo Warty i Proсны. Ze strukturami zbiornika kredowego, powiązane są struktury wodonośne utworów neogenu. Razem tworzą one wspólny regionalny układ krążenia (B. Paczyński, A. Sadurski, 2007) (Ryc. 4).

Ryc. 4. Schemat krążenia wód w granicach JCWPd nr 43

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl>

4.1.7. Gleby

Gleby związane są ściśle z rodzajem podłoża, typem klimatu, ukształtowaniem powierzchni, stosunkami wodnymi, roślinnością oraz gospodarką ludzką. Spośród wymienionych szczególnie znaczenie ma biosfera – bakterie, grzyby, porosty, mchy, rośliny wyższe i zwierzęta. Fizyczno-chemiczne i biologiczne właściwości gleby decydują o zdolności magazynowania wody i powietrza oraz żyzności, która jest najistotniejszą cechą gleby z gospodarczego punktu widzenia.

Generalnie na terenie gminy Lubasz występują gleby brunatne i płowe związane z terenami pokrytymi glinami zwałowymi i glinami piaszczystymi lub glinami pokrytymi piaskami. Są to gleby dość dobre – III i IV klasy bonitacji oraz kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego. Na terenach piaszczystych i zbudowanych z glin silnie spiaszczonych wykształciły się gleby rdzawe. Są to słabe gleby zaliczane do V i VI klasy bonitacji oraz najniższych kompleksów. Duża część tych gleb jest porośnięta lasem, z dominującymi siedliskami boru wilgotnego i boru świeżego.

W sąsiedztwie cieków wodnych oraz w miejscach stagnowania wody występują gleby torfowe, a w miejscach osadzania mułków podczas wysokich stanów wody – mady. Są to dość żyzne gleby, zaliczane do IV klasy bonitacji i kompleksu żytniego dobrego. Podczas niskich stanów wód mogą być wykorzystywane jako grunty orne jednak głównie są zajęte przez użytki zielone.

Na powierzchniach wydmywnych spotykane są również gleby bielcowe i bielice, które są najmniej urodzajne ze wszystkich gleb występujących na terenie gminy i nie nadają się do rolniczego użytkowania, występują niemal wyłącznie w obrębie kompleksów leśnych.²

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz do roku 2020

4.1.8. Warunki klimatyczne

Makroklimat

W podziale rolniczo-klimatycznym kraju, wg Gumińskiego – gmina Lubasz leży na granicy dwóch dzielnic: VI nadnoteckiej i VIII środkowej (południowo-wschodnie krańce gminy). Najbliższe posterunki meteorologiczne dla tego rejonu znajdują się w Krzyżu i Kobylcu k. Wągrowca. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,7°C. Najcieplejszymi miesiącami są czerwiec, lipiec i sierpień, w których średnia temperatura przekracza 16°C. Podczas najzimniejszych miesięcy w roku (styczeń, luty), temperatura powietrza spada poniżej -2°C. Liczba dni mroźnych w ciągu roku wynosi 35-50, a dni z przymrozkami 100-110. Czas trwania pokrywy śnieżnej najczęściej nie przekracza 45 dni. Sumy opadów, dla obszaru gminy Lubasz są bardzo zróżnicowane i wynoszą od 524 mm w rejonie Czarnkowa do 637 mm w okolicach Miłkowa. W ciągu roku dominują wiatry z kierunków zachodnich. Okres wegetacyjny trwa na tym terenie ok. 215 dni. Zmiany klimatyczne zachodzą w kierunku południkowym, czego efektem jest krótszy o kilka dni, na północy, okres wegetacyjny.

Mikroklimat

Warunki klimatyczne, wynikające z geograficznego położenia gminy, modyfikowane są przez czynniki lokalne. Największą rolę w tych procesach odgrywa duży kompleks leśny, obejmujący południowo-zachodnią część gminy. Jego obecność powoduje ograniczenie amplitud dobowych temperatury, osłabienie siły wiatrów, a także wpływa na podwyższenie wilgotności powietrza podczas upalnych, letnich miesięcy. W ciągu roku, w sąsiedztwie kompleksu leśnego, obserwowane są również wyższe opady atmosferyczne, co znajduje potwierdzenie w danych ze stacji Miłkowo. Wilgotniejsze powietrze występuje również w sąsiedztwie dużych powierzchniowo jezior, wzdłuż cieków oraz w obrębie otwartych powierzchni łąk. Duża wilgotność powietrza powoduje częstsze pojawianie się zamglenia. Na bezleśnych powierzchniach gruntów rolnych, szczególnie we wschodniej części gminy, wzrasta siła wiatrów. Na powierzchniach o dużych deniwelacjach, w okresie bezchmurnych zimowych nocy, mogą pojawiać się inwersje termiczne, w wyniku których przy powierzchni podłoża występują zimniejsze masy powietrza, niż na terenach wyżej położonych. Zjawisko to, szczególnie często, występuje w północnej części gminy, w obrębie pagórków moreny czarnkowskiej. Bliskość pradoliny Noteci, odczuwalna jest w północnej części gminy, nie tylko poprzez wyższą wilgotność powietrza, ale także poprzez częściej pojawiające się, bardzo silne, wiatry z kierunków zachodnich. Uwarunkowania te sprawiają, że północna i północno-wschodnia część gminy Lubasz posiada korzystne warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej. Na obszarze gminy zlokalizowane są 4 maszty elektrowni wiatrowych o wysokości 140 m.

Warunki aerosanitarnie

Na terenie niemal całej gminy występują korzystne warunki aerosanitarnie. Większość nie zalesionej powierzchni gminy, ze względu na wysokość i ekspozycję, jest dobrze przewietrzana. Istnieje stosunkowo niewiele miejsc w gminie, gdzie może dochodzić do stagnacji chłodnych mas powietrza. Są to najczęściej obniżenia w obrębie pagórków moreny czarnkowskiej, niezamieszkałe i zalesione.

Położenie miejscowości Lubasz w obniżeniu, na zapleczu moren czołowych, w bliskim sąsiedztwie jeziora i terenów podmokłych, powoduje, że okresowo w związku ze stagnowaniem wilgotnych mas powietrza, może dochodzić do pogarszania się warunków aerosanitarnych. Częste zamglenia, szczególnie w okresie wiosennym i jesiennym, występują również na innych podmokłych terenach w rejonie osady Elźbiecin oraz w sąsiedztwie Jeziora Kruteckiego.

Mała ilość zadrzewień w obrębie otwartych przestrzeni nie zawsze w dostatecznym stopniu ogranicza siłę wiatrów, które mogą powodować zwiększenie zapylenia powietrza.

4.1.9. Szata roślinna, świat zwierząt

Wysokie walory przyrodnicze gminy Lubasz potwierdzone są faktem ustanowienia na jej obszarze obszarów prawnie chronionych. Największym powierzchniowo terenem chronionego

krajobrazu jest kompleks „Puszcza Notecka”. Teren ten obejmuje obszar przykrawędziowy doliny Noteci ze wsiami Antoniego, Bzowo, Goraj i Dębe oraz sołectwa o przeważającej funkcji leśnej: Krucz, Kruteczek, Klempicz. W Puszczy Noteckiej dominuje drzewostan sosny zwyczajnej (stanowi ona 95% drzewostanów), wyspowo rosną buki, dęby, brzozy, świerki oraz olsza czarna. Lasy Puszczy to królestwo grzybów i zwierzyny łownej. Dużą wartość przyrodniczą posiadają jeziora położone na terenie Gminy, tj. Jezioro Duże w Lubasz i Jezioro Kruteckie w Kruteczku. Jezioro Kruteckie o powierzchni zwierciadła wody 72 ha i głębokości 2 m położone jest w strefie chronionego krajobrazu „Puszcza Notecka”. Przez jezioro przepływa rzeka Miała. Jezioro otaczają podmokłe łąki, pastwiska oraz lasy. Jezioro Kruteckie jest jednym z większych w województwie, lecz bardzo płytkim. Brzegi jeziora porośnięte są w 100%, a roślinność wynurzona zajmuje powierzchnię około 10 ha. Nad brzegami jeziora utworzono użytek ekologiczny pn. „Torfowiska nad Jeziorem Kruteckim”. Na obszarze tym występują ciekawe, a w niektórych przypadkach rzadkie i bardzo rzadkie gatunki roślin. Rosną tam m.in. knieć błotna, rdestnica pływająca, turzyca zaostrowana, osoka aelosowata, wywłócznik kłosowy, żurawina błotna i widlak jałowcowaty.

Odmienny charakter posiada Jezioro Duże w Lubasz o powierzchni zwierciadła wody 41,5 ha i maksymalnej głębokości 11 m. Jezioro otoczone jest lasami oraz gruntami rolnymi. Akwen ten posiada wysokie walory rekreacyjne. Nad jego brzegiem znajduje się ośrodek wypoczynkowy, wyposażony w bazę wypoczynkową i noclegową. Jezioro i jego otoczenie posiadają również wartość przyrodniczą. Brzegi porośnięte są trzciną, sitowiem i tatarakiem. Roślinność zanurzoną reprezentuje: moczarka kanadyjska, rogatek szorstki, rdestnica przeszyta i wywłócznik. W jeziorze występuje szczupak, węgorz i lin. W ostatnim czasie jezioro poddawane jest rekultywacji metoda pulweryzacji.

Świat zwierzęcy gminy, w tym gatunki objęte ochroną gatunkową (*), reprezentują:

- gady: zaskroniec*, jaszczurka zwinka*,
- płazy: ropucha szara*, żaba trawna*,
- ssaki: kuna leśna, piżmak, wydra*, dzik, jenot, zając szarak, sarna,
- ptaki: występuje około 30 gatunków lęgowych ptaków wodnych i lotnych: łabędź niemy*, żuraw*, bąk*, perkoz dwuczuby*, czapla siwa*, gęgawa, słowik rdzawy*, remiz*, bączek*, kormoran*, czajka*, wodnik*. Dalszych 40 gatunków ptaków zalatuje tutaj w okresie przelotów lub na żerowiska. Są to m.in. bielik*, rybołów*, łabędź krzykliwy*, śmieszka*, gęgawa, bocian biały* i bocian czarny*.

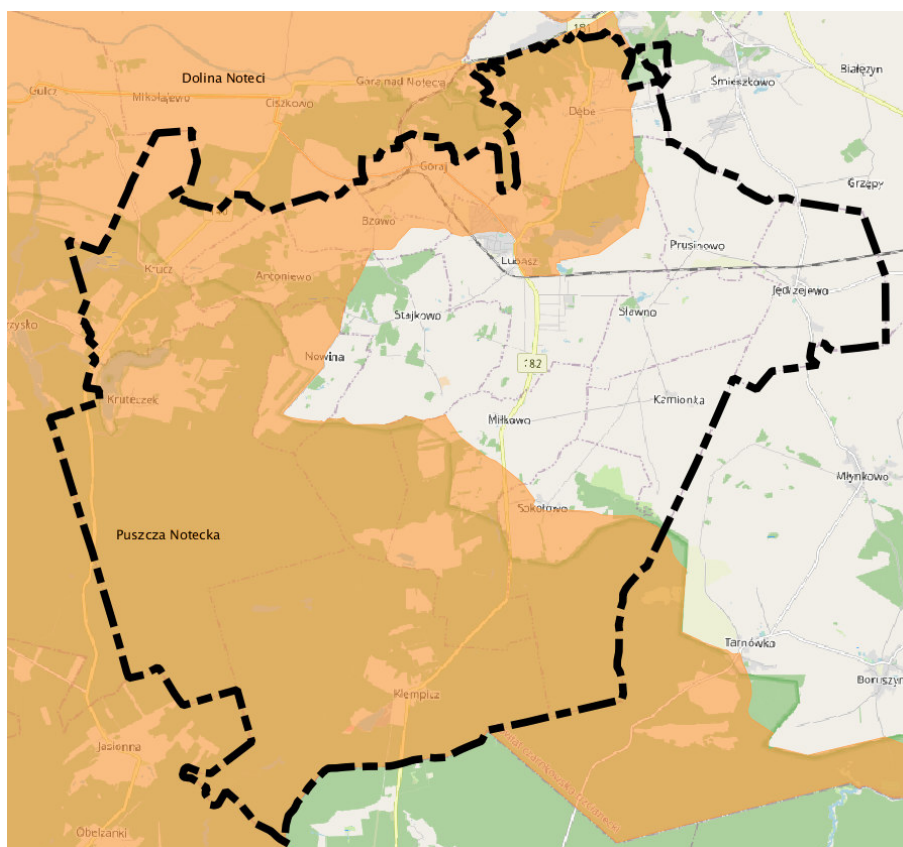
4.1.10. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Lubasz występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka (Ryc. 5.),
- obszar Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004,
- obszar Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Ryc. 6.),
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne.

Ponadto planowanym terenem chronionym jest rezerwat przyrody Morena Czarnkowska - rezerwat krajobrazowy z wyodrębnionymi 32 zespołami roślinnymi, w tym 12 leśnymi, m.in. łągi olszowo-jesionowe, grądy, świetliste dąbrowy. Na tym niewielkim obszarze zboczy morenowych między Pianówką a Ciszkowem występują największe w Wielkopolsce zasoby kilku rzadkich i chronionych gatunków roślin.

Ryc. 5. Granice obszarów chronionego krajobrazu na tle granic gminy Lubasz

Źródło: www.geoportal.gov.pl

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci został ustanowiony na mocy Uchwały Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 11, poz. 95). Wyżej wymieniony dokument został zmieniony Rozporządzeniem Nr 1/90 Wojewody Pilskiego z dnia 27 grudnia 1990 roku zmieniającym uchwałę Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 2, poz. 2) oraz Rozporządzeniem nr 5/98 Wojewody Pilskiego z 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 13, poz. 83).

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci charakteryzuje krajobraz łąkowo-polno-osadniczy, fragmentarycznie jeziorno-leśno-łąkowy. W samej pradolinie rzeki Noteć przeważa ekosystem łąkowy, tzw. Nadnoteckie Łęgi, które mają duże znaczenie dla gospodarki hodowlanej. Nadnoteckie Łęgi o powierzchni 10 tys. ha to fragment dolnego biegu Noteci. Obszar ten pokrywają w większości torfowiska niskie i zalewowe łąki – łąki z dużą liczbą starorzeczy, kanałów i zarastających torfianek. Po niegdyś dominujących lasach łągowych wierzbowo-topolowych, które zostały zlikwidowane przez rozwijające się rolnictwo w celu uzyskania żyznych łąki łągowych, pozostały fragmenty zbliżone do naturalnych koło śluz: Nowe, Lipica i Rosko. Nadnoteckie Łęgi są ostoją ptaków o randze europejskiej (występują tu takie gatunki, jak: bocian biały, bocian czarny). W granicach obszaru znajduje się północno-wschodnia część Gminy, a należą do niego m. in. Kompleks leśny moreny czarnkowskiej, Jez. Duże, Kanał Lubaski i sąsiadujące z nimi łąki i nieużytki wodne.

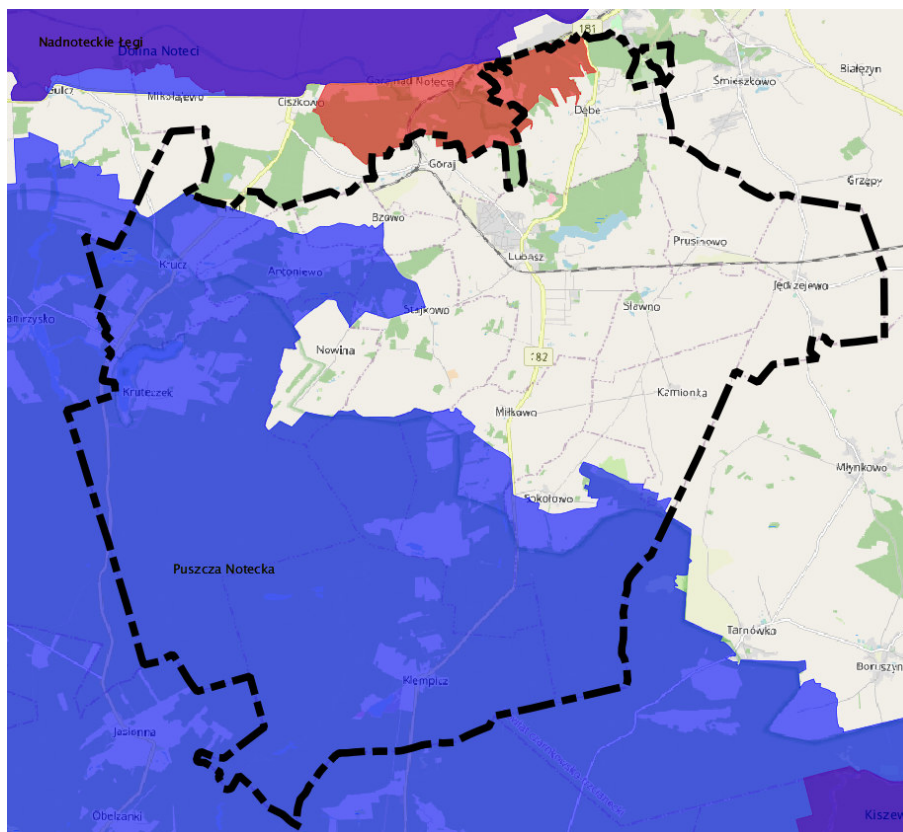

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka został ustanowiony na mocy Uchwały Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 11, poz. 95). Wyżej wymieniony dokument został zmieniony Rozporządzeniem Nr 1/90 Wojewody Pilskiego z dnia 27 grudnia 1990 roku zmieniającym uchwałę Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 2, poz. 2) oraz Rozporządzeniem nr 5/98 Wojewody Pilskiego z 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 13, poz. 83).

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka pełni ważną funkcję łącznikową pomiędzy dwoma korytarzami ekologicznymi o znaczeniu międzynarodowym: Doliną Noteci i Doliną Warty. Teren puszczy jest falisty i falisto-pagórkowaty, zbudowany z piasków wydmych. Lasy przeważnie tworzy sosna zwyczajna w typie boru świeżego lub boru suchego, niskiej jakości, przy ciekach wodnych, jeziorach i większych zagłębieniach terenu skład gatunkowy lasu jest bogatszy. Krajobraz w większości jest naturalny, leśny lub jeziorno-leśny. W granicach Gminy do obszaru należą: fragment kompleksu leśnego na zachodzie Gminy, Jez. Kruteckie oraz dolina rzeki Gulczanki z przyległymi łąkami.

Ryc. 6. Granice obszarów Natura 2000 na tle granic gminy Lubasz

Źródło: www.geoportal.gov.pl

Obszar Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004

Obszar obejmuje fragment doliny Noteci między miejscowością Wieleń a Bydgoszczą. Obszar jest w dużej części zajęty przez torfowiska niskie, z fragmentami zalewowych łąk i trzcinowisk, z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Na zboczach doliny znajdują się płaty muraw kserotermicznych. W okolicach Goraja, Pianówki i Góry oraz Ślesina występują kompleksy buczyn i dąbrów, w tym m. in. siedlisk przyrodniczych: ciepłolubnej dąbrowy i mieszanych lasów zboczowych. Teren przecinają kanały i rowy odwadniające. Liczne są starorzecza i wypełnione

wodą doły potorfowe. Miejscami występują rozległe płaty łągów. Łąki są intensywnie użytkowane.

Obszar obejmuje bogatą mozaikę siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (16 rodzajów), z priorytetowymi lasami łągowymi i dobrze zachowanym kompleksami łąkowymi, choć łącznie zajmują one poniżej 20% powierzchni obszaru. Notowano tu też 8 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W okolicach Nakła na początku XX w. występowała bogata populacja *Coenagrion ornatum*. Rekomenduje się jego restytucję na tym terenie. Obszar częściowo pokrywa się z ważną ostoja ptasią o randze europejskiej E-33. Ostoja jest też ważnym korytarzem ekologicznym o randze międzynarodowej.

Przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych) jest 14 typów siedlisk przyrodniczych. Są to: 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *Bidention p.p.*, 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphylyon*), 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*), 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) i 91I0 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti petraeae*) oraz 5 gatunków zwierząt: starodub łąkowy *Angelica palustris*, kumak nizinny *Bombina bombina*, wydra *Lutra lutra*, czerwończyk fioletek *Lycaena helle* i piskorz *Misgurnus fossilis*. Zagrożeniem na ww. obszarze są m.in.: nieciągła miejska zabudowa, zanieczyszczenie powietrza, regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych.

Dla przedmiotowego obszaru obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1477), zmienione poprzez Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 3765).

Obszar Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015

Obszar Specjalnej Ochrony Puszcza Notecka PLB300015 w większości zajmowany jest przez lasy (77%), z czego większość stanowią lasy iglaste (67%). Niewielki udział mają łąki i pastwiska (4%), tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych i zbiorniki wodne (po 2%) oraz złożone systemy upraw i działek (1%). Obszar stanowi zwarty, jednolity kompleks leśny w międzyrzeczu Noteci i Warty, porastający największy w Polsce obszar wydm śródlądowych. Gatunkowo dominuje sosna, wprowadzona po zniszczeniu lasu wskutek pojawienia się szkodników owadzych w okresie międzywojennym. Pozostałości drzewostanów naturalnych są chronione w rezerwach. Kompleks leśny urozmaicają jeziora, raczej płytkie, pochodzenia wytopiskowego, zwykle z grubą warstwą mułu i zakwitami glonów; w zagłębieniach terenu lub na brzegach jezior utrzymują się torfowiska, na ogół w pewnym stopniu przekształcone. Obszar jest miejscem bytowania i lęgu rzadkich gatunków ptaków, a także ostoje w trakcie wędrówek. Występuje tu co najmniej 30 łągowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie łągowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej (C6) bielika (PCK), kani czarnej (PCK) i kani rudej (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), podgorzałka (PCK), puchacz (PCK), rybołów (PCK), trzmielojad, gągoł, nurogęś. W stosunkowo wysokiej liczebności

(C7) występuje bocian czarny, błotniak stawowy, ortolan i żuraw. W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2) bielika. Jest to także jedyna stała w ostatnich latach ostoja wilka w zachodniej Polsce. Występuje tu również 9 gatunków storczyków. Zagrożenia dla obszaru wynikają głównie z niszczenia roślinności oraz niekorzystnego użytkowania terenu, w tym zaniechania wykorzystania rolnego, gradacji szkodników, pożarów, naruszania stanowisk ptaków.

Na fragmencie tego obszaru występuje również Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka.

Przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych) jest 25 gatunków ptaków: włośchatka zwyczajna *Aegolius funereus*, zimorodek *Alcedo atthis*, gęś białoczelna *Anser albifrons*, gęś zbożowa *Anser fabalis*, podgorzałka zwyczajna *Aythya nyroca*, bąk zwyczajny *Botaurus stellaris*, puchacz zwyczajny *Bubo bubo*, gągoł *Bucephala clangula*, lelek zwyczajny *Caprimulgus europaeus*, bocian czarny *Ciconia nigra*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, łabędź niemy *Cygnus olor*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, muchołówka mała *Ficedula parva*, żuraw zwyczajny *Grus grus*, bielik *Haliaeetus albicilla*, gąsiorek *Lanius collurio*, lerka *Lullula arborea*, nurogęś *Mergus merganser*, kania czarna *Milvus migrans*, kania ruda *Milvus milvus*, rybołów *Pandion haliaetus*, trzmielojad zwyczajny *Pernis apivorus* i jarzębatka *Sylvia nisoria*. Zagrożeniem na ww. obszarze są m.in.: polowanie, leśnictwo oraz sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze.

Dla przedmiotowego obszaru obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 1793) (Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego z 2014 r. poz. 698).

Pomniki przyrody

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska, w gminie Lubasz występuje 19 pomników przyrody (Tabela 3.).

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Lubasz

Lp.	Typ pomnika	Podtyp pomnika	Położenie	Data ustanowienia
1.	jednoobiektowy	drzewo	Nadl. Krucz, 1-ctwo Goraj, oddz. 108c	1992-12-31
2.	wieloobiektowy	grupa drzew	N-ctwo Goraj, 1-ctwo Lubasz, oddz. 264s wg RDOS, wg Gminy- 108i	1957-01-15
3.	jednoobiektowy	drzewo	rosną w parku w m. Lubasz	1957-10-31
4.	jednoobiektowy	drzewo	rośnie w polu na wschód od wsi Jędrzejewo przy stawie	1957-10-31
5.	jednoobiektowy	drzewo	w parku, w m. Bzowo	1957-12-30
6.	jednoobiektowy	drzewo	w parku, w m. Bzowo	1957-12-30
7.	jednoobiektowy	drzewo	rośnie przy drodze w m. Klempicz	1970-04-25
8.	jednoobiektowy	drzewo	rośnie w ogrodzie Pana Feliksa Kozy w m. Klempicz	1970-04-25
9.	jednoobiektowy	drzewo	rośnie w ogrodzie Pana Henryka Marcinkowskiego w m. Klempicz	1970-04-25

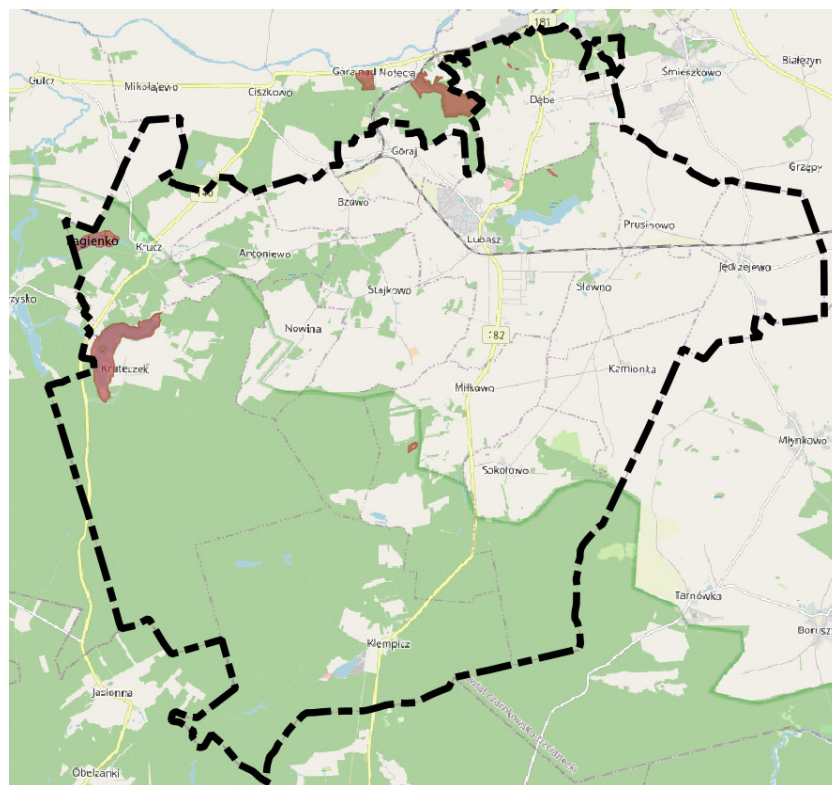
10.	jednoobiektowy	drzewo	poła uprawne PGR Brzeźno w Klempiczu	1975-05-28
11.	wieloobiektowy	grupa drzew	rosną w parku w m. Lubasz	1982-07-01
12.	jednoobiektowy	drzewo	N-ctwo Krucz, l-ctwo Klempicz, oddz. 429	1992-12-31
13.	wieloobiektowy	grupa drzew	rosną przy drodze prowadzącej od jeziora do cmentarza	1992-12-31
14.	wieloobiektowy	grupa drzew	rosną na cmentarzu przy kościele parafialnym	1992-12-31
15.	jednoobiektowy	drzewo	rośnie po prawej stronie szosy naprzeciw pałacu	1992-12-31
16.	wieloobiektowy	grupa drzew	w parku na tzw. "Grodzisku"	1992-12-31
17.	jednoobiektowy	drzewo	Dębe	1996-07-01
18.	jednoobiektowy	drzewo	Dębe	1996-07-01
19.	wieloobiektowy	grupa drzew	Dębe	1996-07-01

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/>

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy znajduje się 10 użytków ekologicznych, tj. tereny łąkowe, podmokłe/bagna, torfowisko (Ryc. 7): „Torfowiska nad jeziorem Kruteckim” utworzone na mocy Uchwały Nr XIX/231/01 Rady Gminy w Lubasz z dnia 6 lutego 2001 roku w sprawie uznania za użytek ekologiczny gruntów w obrębie działki nr 16 w Krutecku pn. "Torfowiska nad jeziorem Kruteckim" oraz „Nad Strugą”, „Pod Grodziskiem”, „Ptaszyniec”, „Dębska Łąka”, „Ostoja”, „Uroczysko”, „Bagienko”, „Bobrowisko”, „Trzęsawisko” utworzone na mocy Uchwały Nr XXVIII/357/06 Rady Gminy w Lubasz z dnia 21 września 2006 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych.

Ryc. 7. Granice użytków ekologicznych na tle granic gminy Lubasz

Źródło: www.geoportal.gov.pl

4.1.11. Zabytki oraz inne kulturowe obszary chronione

Krajobraz kulturowy gminy Lubasz jest bardzo zróżnicowany. Wpływ na taki stan rzeczy ma bogata historia regionu. Pierwsze ślady pobytu człowieka na terenie obecnej gminy Lubasz pochodzą z epoki neolitu (4500-1800 p.n.e.), lecz są to pojedyncze znaleziska. Liczniejsze dowody archeologiczne, wskazujące na stałe zasiedlenie okolic Lubasza, pochodzą z epoki brązu oraz epoki żelaza (1800-700 r. p.n.e.). Śladem kultury łużyckiej jest odnaleziony w bardzo dobrym stanie grób skrzynkowy z ciosanego kamienia z VI w. p.n.e., zawierający cztery urny z prochami zmarłych. Liczne dowody osadnictwa na terenie Gminy pochodzą również z okresu wpływów rzymskich - z pierwszych wieków naszej ery. Ziemie nadnoteckie odwiedzane były w tym czasie przez kupców rzymskich, docierających tutaj w poszukiwaniu bursztynu. Według niektórych przypuszczeń, w okolicach Lubasza miała istnieć rzymska faktoria jako punkt zatrzymywania się kupców na jednym z odgałęzień szlaku bursztynowego. Miejscowość ta o nazwie Limioseleion została uwidoczniiona na mapie rzymskiego geografę Ptolemeusza w 150 r. n.e. Dowodem wczesnośredniowiecznego osadnictwa w Lubasz jest grodzisko stożkowate, usytuowane w parku dworskim. Jest to kopiec w kształcie ściętego stożka, otoczony wałem ze śladami fosy. Grodzisko datowane zostało na XIII/XIV w. Od XIII w. rozpoczyna się w historii Lubasza i okolicznych miejscowości okres potwierdzony historycznymi źródłami pisany. Wieś w tym czasie była główną siedzibą rodu wielkopolskiej rodziny Lubaskich. W średniowiecznych źródłach historycznych pojawiają się również pierwsze wzmianki na temat okolicznego osadnictwa. Z terenu obecnej gminy Lubasz wymienione zostały: Sławno, Bzowo, Krucz, Dębe, Goraj, Sokołowo, Klempicz, Prusinowo i Stajkowo. Wszystkie wsie pozostawały prywatnymi posiadłościami szlacheckimi. W XVI wieku Lubasz przeszedł na własność Gorajskich, którzy w 1546 r. wzniesli nową siedzibę - najprawdopodobniej drewniany dwór, na którego miejscu w połowie XVIII wieku ród Miaskowskich wznosił okazały klasycystyczny pałac. Od czasów ich panowania rozpoczął się intensywny rozwój Lubasza. Także z fundacji Miaskowskich w latach 1750-1761 wzniesiono obecny murowany kościół w stylu późnego baroku. Po II rozbiórce Polski obszar obecnej Gminy znalazł się pod zaborem pruskim. Na mocy ustaleń Kongresu Wiedeńskiego z 1815 roku, z ziem zaboru pruskiego utworzono Wielkie Księstwo Poznańskie, a omawiane tereny znalazły się w granicach powiatu czarnkowskiego. Obszar Gminy podzielony był na kilka mniejszych majątków ziemskich. Dominowało tu rolnictwo, a drobny przemysł i rzemiosło rozwinęły się dopiero pod koniec XIX wieku. W 1896 roku oddano do użytku linię kolejową Krzyż-Rogoźno, biegnącą przez południową część Gminy, co przyczyniło się do pewnego ożywienia gospodarczego tych terenów. Powstały dworce i inne kolejowe budynki. Ciekawostką w historii rozwoju gospodarczego jest krótki epizod górniczy z terenu Gminy - w XIX wieku Hochbergowie założyli w Kruczu kopalnię węgla brunatnego, po której zostały ślady trzech zalanych wodą szybów. Ostatecznie w 1919 roku, na mocy postanowień Traktatu Wersalskiego, tereny obecnej gminy Lubasz w całości zostały przyłączone do Polski. Międzywojenny okres stabilizacji i rozwoju przerwał atak hitlerowców na Polskę. W okolicy Lubasza nie było działań wojennych, ale wszystkie zakłady przemysłowe i majątki zostały zajęte przez okupanta. Wyzwolenie nadeszło na przełomie lat 1944/1945. Rozpoczął się proces migracji, powrotów wysiedleńców. Majątki zostały rozparcelowane, powstały liczne gospodarstwa chłopskie, a na ziemiach przejętych przez państwo utworzono z czasem Państwowe Gospodarstwa Rolne. Gmina utrzymała rolniczy charakter po dziś dzień. Grunty po upadłych PGR-ach trafiły do rolników prywatnych, co wpłynęło na poprawę wielkości areałów ich gospodarstw. Po 1989 roku nastąpił gwałtowny rozwój sektora usług, głównie w sferze handlu, gastronomii oraz turystyki i przetwórstwa drzewnego. Do największych przedsiębiorstw w gminie Lubasz należą obecnie: producent mebli ze stali nierdzewnej, producent baterii i ogniwo cynkowo-powietrznych oraz zakład cukierniczo-piekarniczy.

Obiekty o wartościach historycznych Lubasza i gminy

Poniżej przedstawiono wykaz wszystkich obiektów kultury materialnej na terenie gminy Lubasz, wg następującej systematyki:

- Wykaz obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków znajdujących się na terenie gminy Lubasz,
- Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków znajdujące się na terenie gminy Lubasz,
- Obiekty wpisane do rejestru zabytków ,
- Obiekty zabytkowe - budownictwo ludowe gmina Lubasz,
- Zabytki techniki,
- Zespoły folwarczne,
- Zabytkowe i historyczne cmentarze,
- Zabytkowe parki,
- Wykaz stanowisk archeologicznych.

Wykaz obiektów chronionych znajdujących się na terenie Gminy Lubasz (gminna ewidencja zabytków)

- obiekty wpisane do rejestru zabytków zostały w poniższym wykazie oznaczone podkreśleniem

BZOWO

1. ZESPÓŁ PAŁACOWO – PARKOWO – FOLWARCZNY:
  - a. pałac, muł. ok.1880 r.,
  - b. park. XIX w.,
  - c. oficyna pałacowa, mur., XIX r,
  - d. stodoła, mur., XIX r,
  - e. spichlerz, szach., 2 poł. XIX r,
  - f. chlewnia, muf., XIX w,
2. KAPLICZKA PRZYDROŻNA, mur., figura drewniana, XIX w.,
3. DOM Nr 2, mur./szach, I poł. XIX w.,
4. DOM Nr 3, mur., 4 ćw. XIX w.,
5. DOM Nr 4, mur., 4 ćw. XIX w.,
6. DOM Nr 8, mur-, 3/4 ćw. XIX w.,
7. DOM Nr 9, mur., XIX/XX w.,

DĘBE

8. WIATRAK-KOŻŁAK. Drewno. XIX/XX w.,
9. ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWO – FOLWARCZNY:
  - a. dwór, mur., 1820-70 r,
  - b. park dworski., 2 poł. XIX w.,
  - c. chlewnia, mur., XIX/XX w,
10. SZKOŁA PODSTAWOWA, mur., ok. 1920 r.,
11. KAPLICZKA, obok Nr 57, mur., 1943 r.,
12. KAPLICZKA, obok Nr 72, mur., 1851 r.,
13. DOM Nr 4, mur., I ćw. XX w.,
14. DOM NT 5, mur., pocz. XX w.,
15. DOM Nr 7, mur. /drewno, 4 ćw. XIX w.,
16. DOM Nr 11/ mur., XIX/XX w.,
17. DOM Nr 13, drewno/tynk, I ćw. XX w.,
18. DOM Nr 14, mur., I ćw. XX w.,
19. DOM Nr 15, mur., XIX/XX w.,
20. DOM Nr 24, mur., 3 ćw. XIX w.,
21. DOM Nr 56, mur., 3 ćw. XIX w.,
22. DOM Nr 58, mur., 2 poł. XIX w.,
23. DOM Nr 59, mur., 4 ćw. XIX w.,
24. DOM Nr 60, mur., 1.20-te XX w.,
25. DOM Nr 62, mur., k. XIX w.,
26. DOM Nr 63, mur., 1894 r.,

27. DOM Nr 68, mur., 4 ćw. XIX w.,
28. DOM Nr 69-70, mur., 4 ćw. XIX w.,
29. DOM Nr 71, mur., pocz. XX w.,
30. DOM Nr 72, mur., XIX/XX w.,
31. DOM Nr 73-74, mur., 1.20-te XX w.,
32. DOM Nr 83, mur., 3/4 ćw. XIX w.,
33. DOM Nr 90, mur., 4 ćw. XIX w.,
34. DOM Nr 91, mur., ok.1920 r.,
35. DOM Nr 92, mur., 3/4 ćw. XIX w.,
36. DOM Nr 93, mur./kam., pocz. XX w.

GORAJ

37. SZKOŁA, mur., I ćw. XX w.,
38. DWORZEC PKP, mur., 1913 r.,
39. MIEJSCE PO CMĘNTARZU EWANGELICKIM, 2 poł. XIX w.,
40. DOM Nr 14, mur., pocz. XX w.,
41. DOM Nr 20, mur. /szach., poł. XIX w.,
42. DOM Nr 26, szach., 1861 r.,
43. DOM Nr 28, mur., 4 ćw. XIX w.,
44. DOM Nr 33, mur., XIX/XX w.,
45. DOM Nr 40, mur., 4 ćw. XIX w.,
46. DOM Nr 44, mur., 4 ćw. XIX w.,
47. DOM Nr 46, mur., 2 poł. XIX w.

JĘDRZEJEWO

48. STACJA PKP, mur-, 4 ćw. XIX w.,
49. ZESPÓŁ FOLWARCZNY:
  - a. budynek mieszkalno- administracyjny, mur., 1905 r.,
  - b. magazyn paszowy, mur., 2 poł. XIX w.,
  - c. obora, mur., 1889 r.,
  - d. stajnia, magazyn, mur., 1905 r.,
  - e. chlewnia, ob. magazyn, mur., 1894 r.,
50. MŁYN, obok Nr 6, mur., 4 ćw. XIX w.,
51. DOM Nr 6, mur., ok.1910 r.,
52. DOM Nr 7, mur., 4 ćw. XIX w.,
53. DOM Nr 8, mur., XIX/XX w.,
54. DOM Nr 13, mur., 4 ćw. XIX w.,
55. DOM Nr 14, mur., 3 ćw. XIX w.,
56. DOM Nr 16, mur., 1922 r.,
57. DOM Nr 25, mur., 3/4 ćw. XIX w.,
58. DOM Nr 33, mur., I ćw. XX w.,
59. ZAGRODA Nr 35:
  - a. dom, mur., I ćw. XX w.,
  - b. budynek gospodarczy, mur., I ćw. XX w.,
60. DOM Nr 36, mur., I ćw. XX w.,
61. DOM Nr 38, mur./glina, 3 ćw. XIX w.,
62. DOM Nr 49, mur., 4 ćw. XIX w.,
63. DOM, bez n-ru, mur., 3/4 ćw. XIX w.,
64. DOM, bez n-ru, mur./szach., poł. XIX w.,
65. DOM, bez n-ru, mur., 3 ćw. XIX w.,
66. CMĘNTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, XIX w.,
67. CMĘNTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, XIX/XX w.

KLEMPICZ

68. DOM Nr 23, mur., 4 ćw. XIX w.,

69. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI nieczynny. poł. XIX w.

KRUCZ

70. ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWO – FOLWARCZNY:

a. dwór, wł. Nadleśnictwo. mur., I pół. XIX w.,

b. park dworski. XIX w.

c. budynek gospodarczy, mur., XIX w.,

d. dom mieszkalny Nr 17, mur., XIX w.,

e. dom mieszkalny Nr 21, mur., XIX w.,

f. dom mieszkalny Nr 22, mur., XIX w.,

g. dom mieszkalny Nr 23, mur., XIX w.,

71. SZKOŁA PODSTAWOWA, mur., I ćw. XX w.,

72. KAPLICZKA Z FIGURĄ ŚW. WAWRZYŃCA, mur., 1. 20-te XX w.,

73. STACJA PKP, mur., 4 ćw. XIX w.,

74. DOM Nr 45, bażanciarnia, drewno, 1.20-te XX w.,

75. DOM Nr 47, bażanciarnia, drewno, 1.20-te XX w.,

76. DOM Nr 49, bażanciarnia, drewno, 1.20-te XX w.,

77. DOM Nr 50, PKP, mur., 4 ćw. XIX w.,

78. DOM Nr 61, -mur., pocz. XX w.,

79. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 62. mur., k. XIX w.,

80. DOM Nr 78, mur./szach., 3/4 ćw. XIX w.

KRUTECZEK

82. DOM Nr 5, opuszczony, mur., 4 ćw. XIX w.,

83. DOM Nr 8, mur./szach., 20-te XX w.,

84. DOM Nr 16, mur., 4 ćw. XIX w.,

85. DOM Nr 17, mur., 4 ćw. XIX w.,

86. DOM Nr 18, mur./szach., 4 ćw. XIX w.,

87. DOM, bez n-ru, mur., 4 ćw. XIX w.,

88. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI nieczynny

LUBASZ

88. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. NARODZENIA NMP:

a. kościół, mur., 1750-1761 r.,

b. dzwonnica, mur., 1856 r.,

c. brama kościelna, mur., 1900 r.,

d. plebania, ul. Kościelna 2, mur., poł. XIX-XX w.,

e. cmentarz katolicki, przykościelny, nieczynny, poł. XIX w.,

89. ZESPÓŁ PAŁACOWO – PARKOWO – FOLWARCZNY:

a. pałac, mur., 1756 r. 2 ćw. XIX w. – 1911 r.,

b. park pałacowy, XVIII-XIX w.,

c. oficyna pałacowa, mur., 2 ćw. XIX w.,

d. stodoła, mur., ok. 1800 r.,

e. wozownia, ob. garaż, mur., 1907 r.,

f. stapia, mur., 1907 r.,

g. stelmacharnia, mur., 1920 r.,

h. dom mieszkalny Nr 24, mur., XIX w.,

i. dom mieszkalny Nr 27, mur., XIX w.,

j. dom mieszkalny Nr 29, mur., XIX w.,

k. dom mieszkalny Nr 31, mur., XIX w.,

l. dom mieszkalny Nr 33, mur., XIX w.,

90. POCZTA, ul. Chrobrego, mur., 1.20-te XX w.,

91. STACJA PKP, ul. Kolejowa 3, 1895.
92. BUDYNEK MIESZKALNY PKP, mur., 4 ćw. XIX.
93. GORZELNIA, mur., k. XIX w.,
94. MIEJSCE PO CMENTARZU EWANGELICKIM, ul. Wimały, poł. XIX w.,
95. CMENTARZ KATOLICKI, czynny, 1857 r.,
96. CMENTARZ ŻYDOWSKI, nieczynny. XVII.
97. GRODZISKO WCZESNOŚREDNIOWIECZNE – stan. I w parku pałacowym.

ul Chrobrego

98. DOM Nr 11, mur., 4 ćw. XIX w.,
99. DOM Nr 13, mur., 4 ćw. XIX r.,
  100. DOM Nr 15, mur., 3/4 ćw. XIX w.,
  101. DOM Nr 16, mur., 3 ćw. XIX w.,
  102. DOM Nr 17, mur., I poł. XIX w.,
  103. DOM Nr 19, mur., 4 ćw. XIX w.,
  104. DOM Nr 20, mur., poł. XIX w.,
  105. DOM Nr 21, mur., poł. XIX w.,
  106. DOM Nr 22, mur., poł. XIX w.,
  107. DOM Nr 23, mur., poł. XIX w.,
108. DOM Nr 24, mur., poł. XIX w.,
109. DOM Nr 26, mur., 3/4 ćw. XIX w.,
110. DOM Nr 27, mur., 4 ćw. XIX w.,
  113. DOM Nr 28, mur., poł. XIX w.,
  114. DOM Nr 30, mur., poł. XIX w.,
  115. DOM Nr 31, mur., 4 ćw. XIX w.,
  116. DOM Nr 33, mur., k. XIX w.,
  117. DOM Nr 34, mur., 3 ćw. XIX w.,
  118. DOM Nr 36, mur., 3 ćw. XIX w.,
  119. DOM Nr 37, mur., poł. XIX w.,
  120. DOM Nr 38, mur., poł. XIX w.,
  121. DOM Nr 40-41, mur., 1.30-te XX w.,
  122. DOM Nr 50, mur., poł. XIX w.,
  123. DOM Nr 52, mur., poł. XIX w.,
  124. DOM Nr 54, mur., poł. XIX w.,
123. DOM Nr 60, mur., 4 ćw. XIX w.,
124. DOM Nr 78, mur., 1.30-te XX w.,
125. DOM Nr 80, mur., pocz. XX w.,
126. DOM Nr 84, mur., pocz. XX w.,
127. DOM Nr 86, mur., XIX/XX w.,
128. MŁYN Nr 88, mur., I ćw. XX w.

ul. Kościelna

129. DOM Nr 1, mur., pocz. XX w.,
130. KUŹNIA, Nr 3, mur., 3/4 ćw. XIX w.,
131. DOM Nr 5, mur., 2 poł. XIX, XX w.,
132. DOM Nr 7, mur., 3 ćw. XIX w.,
  133. DOM Nr 9, mur., 2 poł. XIX w.,
134. DOM Nr 11, mur., XIX/XX w.

ul. Szamotulska

135. DOM Nr 2, mur., 4 ćw. XIX w.,
136. GORZELNIA, mur., 1.20-te XX w.

ul. Szkolna

- 137. DOM Nr 3, mur., XIX/XX w.,
- 138. DOM Nr 7, mur., I ćw. XX w.,
- 139. SZKOŁA PODSTAWOWA, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Stajkowska

- 140. DOM Nr 1-3, mur., XIX/XX w.,
- 141. DOM Nr 4, mur., I ćw. XX w.,
- 142. DOM Nr 5, mur., I ćw. XX w.,
- 143. DOM Nr 12, mur./szach., l.20-te XX w.,
- 144. DOM Nr 13-15, mur., 1.20-te XX w.

ul. Wiejska

- 145. DOM Nr 1, mur., I ćw. XX w.,
- 146. DOM Nr 5, mur., XIX/XX w.,
- 147. DOM Nr 9, glina, I poł. XIX w.,
- 148. DOM Nr 12, mur., pocz. XX w.,
- 149. DOM Nr 13, mur., 1. 30-te XX w.,
- 150. DOM Nr 17, mur., 4 ćw. XIX w.,
- 151. DOM Nr 21, mur., pocz. XX w.,
- 152. DOM Nr 25, mur., ok.1910 r.,
- 153. DOM Nr 29, mur., 2 poł. XIX, XX w.,
- 154. DOM Nr 31, mur., 2 poł. XIX, XX w.,
- 155. DOM Nr 39, mur., XIX/XX w.

ul. Zielona

- 156. DOM Nr 4, mur., XIX/XX w.,
- 157. DOM Nr 5, mur., 4 ćw. XIX w.,
- 158. DOM Nr 7, mur., 4 ćw. XIX w.,
- 159. DOM Nr 9, mur., XIX/XX w.,
- 160. DOM Nr 10-12, mur., 4 ćw. XIX w.,
- 161. DOM Nr 20, mur., pocz. XX w.,
- 162. DOM Nr 21, mur., I ćw. XX w.

MIŁKOWO

- 163. SZKOŁA PODSTAWOWA, ob. dom Nr 42, mur., XIX/XX w.,
- 164. BUDYNEK GOSPODARCZY szkoły, mur./szach., l. 20-te XX w.,
- 165. DOM Nr 2, mur., k. XIX, XX w.,
- 166. DOM Nr 5, mur., XIX/XX w.,
- 167. DOM Nr 9, mur./drewno, 4 ćw. XIX w.,
- 168. DOM Nr 17, mur., k. XIX w.,
- 169. DOM Nr 26, mur., XIX/XX w.,
- 170. DOM Nr 28, mur., k. XIX w.,
- 171. DOM Nr 31, mur., XIX/XX w.,
- 172. DOM Nr 35, mur., I ćw. XX w.,
- 173. DOM Nr 36, mur., k. XIX w.,
- 174. DOM Nr 37, mur., 4 ćw. XIX w.

MIŁKÓWKO

- 175. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny

PRUSINOWO

- 176. ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWO – FOLWARCZNY:
  - a. dwór, mur., 2 poł. XIX w.,

- b. park, 2 poł. XIX w.,
  - c. dom mieszkalny, mur., 2 poł. XIX w.,
  - d. chlewnia, mur., 2 poł. XIX w.,
  - e. obora, ob. chlewnia, mur., 2 poł. XIX w.,
  - f. stodoła, ob. magazyn, mur., 2 poł. XIX w.,
177. DOM Nr 2, mur., 1-30-te XX w.,
178. DOM Nr 5, mur., XIX/XX w.,
179. DOM Nr 7, mur., I ćw. XX w.,
180. PRZEDSZKOLE, mur., pocz. XX w.

SŁAWNO

181. ZESPÓŁ PAŁACOWO – PARKOWO – FOLWARCZNY:

- a. pałac, mur., XIX w.,
  - b. park dworski, XIX w.,
  - c. stajnia, ob. chlewnia, mur., pocz. XX w.,
  - d. kuźnia, wozownia, ob. magazyn, mur., 1906 e.
chlewnia, mur., pocz. XX w.,
182. FIGURA PRZYDROŻNA ŚW. JANA NEPOMUCENA, mur. cokol, XVIII/XIX w.,
183. FIGURA PRZYDROŻNA, mur. XIX w.

SOKOŁOWO

184. PRZEDSZKOLE, ob. dom Nr 41, mur., ok.1910 r.,
185. KAPLICZKA, mur., ok.1900 r.,
186. DOM Nr 24, mur., XIX/XX w.,
187. DOM Nr 27, mur., 4 ćw. XIX w.,
188. DOM Nr 39, mur., 4 ćw. XIX w.,
189. DOM Nr 45, szach., XIX w.,
190. DOM Nr 46, mur., k. XIX w.,
191. DOM Nr 55, mur., XIX/XX w.,
192. DOM Nr 68, szach., XIX w.,
193. DOM, bez n-ru, opuszczony, mur./drewno, pocz. XX w.,
194. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, XIX w.

STAJKOWO

195. ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWO – FOLWARCZNY:

- a. dwór, mur., 2 poł. XIX w.,
  - b. park dworski, 2 poł. XIX w.,
  - c. oficyna, mur., 2 poł. XIX w.,
  - d. chlewnia, mur., 2 poł. XIX w.,
196. SZKOŁA PODSTAWOWA, mur., ok.1900 r.,
197. DOM Nr 7, mur., ok.1900 r.,
198. DOM Nr 21, mur., ok.1910 r.,
199. DOM Nr 23, mur., ok.1910 r.,
200. DOM Nr 28, mur., 1.20-te XX w.,
201. DOM Nr 35, cegła, I ćw. XX w.,
202. DOM Nr 36, mur., 4 ćw. XIX w.,
203. DOM Nr 37, mur., 4 ćw. XIX w.,
204. ZAGRODA Nr 85:
- a. dom, mur., 4 ćw. XIX w.,
  - b. budynek gospodarczy, mur./kam., 4 ćw. XIX w.,
205. DOM Nr 88, mur., 4 ćw. XIX w.,
206. DOM Nr 89, mur., 4 ćw. XIX w.,
207. DOM Nr 94, mur., ok.1920 r.,
208. DOM Nr 96, mur., k. XIX w.,

209. KAPLICZKA, obok Nr 96, mur., I ćw. XX w.,
210. GORZELNIA, mur., 4 ćw. XIX w.,
211. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, 2 poł. XIX w.,
212. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, XIX w.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków znajdujące się na terenie gminy Lubasz

Obiekty zabytkowe - budownictwo ludowe gmina Lubasz

- Bzowo: pałac z 2 poł. XIX w. – nr rej. A-248,
Krucz: dwór, poł. XIX w. – nr rej. 7/Włkp/A,
Lubasz: pałac, XVIII w. – nr rej. A-139
          oficyna pałacowa, poł. XIX w. – nr rej. A-139
          kościół pw. Narodzenia NMP, 1761 r. – nr rej. A-92
          plebania, poł. XIX w. – nr rej. A-165
Sławno: pałac, XIX w. – nr rej. A-269

Zabytki techniki

- Dębe: Wiatrak koźlak, XIX/XX w.

Zabytkowe i historyczne cmentarze

- Klempicz: cmentarz ewangelicki, XIX w. – nr rej. A-706
Lubasz: cmentarz przykościelny, katolicki – nr rej. A-705
          cmentarz żydowski – nr rej. A-673

Zabytkowe parki

- Bzowo: park dworski, 2 poł. XIX w. – nr rej. A-410
Dębe: park dworski, 2 poł. XIX w. – nr rej. A-411
Krucz: park dworski, poł. XIX w. – nr rej. 7/Włkp/A
Lubasz: park dworski, pocz. XIX w. – nr rej. A-139,
Sławno: park dworski, I ćw. XIX w. – nr rej. A-162
Stajkowo: park dworski, I poł. XIX w. – nr rej. A-4

Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków

- grodzisko wczesnośredniowieczne w parku pałacowym, stan 1 - nr rej. A-195,
w parku w Lubaszu

Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy Lubasz znajduje się 440 zewidencjonowanych i rozpoznanych stanowisk archeologicznych, (nie ujętych w wykazie) stanowiących dobro kultury i objętych ochroną konserwatorską.

Wpisane do rejestru zabytków (18 kwietnia 1934 r nr. decyzji 11a/23.34, nr rejestru 118) grodzisko wczesnośredniowieczne stożkowe, stan. 1, 1.ob. AZP 43-24/37 położone na terenie założenia parkowego w Lubaszu, objęte jest strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej. Na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich prac robót budowlanych oraz przemysłowych, a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Większość pozostałych stanowisk archeologicznych objętych ochroną konserwatorską znanych jest głównie z powierzchniowych badań, a więc rozpoznanych tylko wstępnie. Część z nich uznane zostały za stanowiska o dużej wartości poznawczej.

Jednakże dopiero pełne rozpoznanie poprzez prace wykopaliskowe pozwoli dokładnie sprecyzować ich wartość poznawczą. Także zasięg stanowiska wyznaczony na podstawie badań powierzchniowych nie zawsze jest zasięgiem, który dokładnie odpowiada występowaniu pozostałości pradziejowego osadnictwa pod ziemię. Dlatego wyznaczony na mapach zasięg stanowiska należy traktować orientacyjnie, może bowiem się okazać, że obiekty archeologiczne

zalegają także w sąsiedztwie wyznaczonych na podstawie obserwacji powierzchniowych zasięgów stanowiska

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego podczas prac ziemnych związanych z zabudowaniem bądź zagospodarowaniem przedmiotowego terenu należy prowadzić badania archeologiczne. Wobec powyższego zastosowanie mają właściwe przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ochronie konserwatorskiej podlegają również średniowieczne i nowożytnie nawarstwienia kulturowe historycznej zabudowy miejscowości oraz w obrębie zabytkowej architektury, cmentarzy, zabytkowej zieleni na terenie gminy. W stosunku do inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem, a wymagających prac ziemnych, podejmowanych na terenie historycznej zabudowy miejscowości oraz w obrębie zabytkowej architektury, cmentarzy, zabytkowej wojewódzki konserwator zabytków określi zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych. Na prowadzenie badań archeologicznych istnieje obowiązek uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, zgodnie z przepisami odrębnymi.

4.2. Stan jakości środowiska

4.2.1. Stan higieny atmosfery

Wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego na danym obszarze mają wielkość i rozkład przestrzenny źródeł emisji zanieczyszczeń, zarówno tych zlokalizowanych w granicach omawianego terenu, jak również źródeł znajdujących się w sąsiedztwie. Istotny wpływ mają również przemiany fizykochemiczne zachodzące w atmosferze oraz sposób kształtowania się czynników meteorologicznych. Obecnie coraz większe znaczenie dla jakości powietrza atmosferycznego stanowią liniowe źródła zanieczyszczeń, tj. ciągi komunikacyjne z odbywającym się nimi ruchem samochodowym, będącym źródłem emisji zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych (WWA), dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO) oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów, zawierających w swoim składzie m.in. ołów, kadm, nikiel, miedź. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego tymi substancjami skutkuje z kolei zanieczyszczeniem gleb, wód powierzchniowych i podziemnych oraz roślin. W gminie Lubasz największe liniowe źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego stanowią drogi wojewódzkie.

Ponadto okresowe zagrożenie dla jakości powietrza stanowi tzw. „niska emisja”, pochodząca głównie z lokalnych kotłowni oraz palenisk domowych, które nie podlegają obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza, opartych głównie na węglu jako paliwie. Stanowią one źródło emisji głównie SO₂ i pyłu zawieszzonego do atmosfery.

Monitoring zmian jakości powietrza wraz z oceną poziomu substancji w powietrzu prowadzony jest na przedmiotowym obszarze przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914) gmina Lubasz należy do strefy wielkopolskiej. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia, jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

1. w klasyfikacji podstawowej:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy.

2. w klasyfikacji dodatkowej:

- do klasy A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. ≤20 µg/m³,

- do klasy C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. >20 µg/m³,
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Dodatkową klasyfikację wprowadzono na potrzeby raportowania do Komisji Europejskiej. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

W roku 2021 Główny Inspektorat Ochrony Środowiska opublikował „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2020”. Na podstawie oceny poziomu poszczególnych substancji dokonano klasyfikacji stref, w których są dotrzymane lub przekraczane przewidziane prawem poziomy dopuszczalne lub docelowe oraz poziomy celów długoterminowych. Każdej strefie, dla każdego zanieczyszczenia przypisano właściwy symbol klasy.

W efekcie oceny przeprowadzonej pod kątem ochrony roślin, w zakresie dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A (Ryc. 8.). W dodatkowej klasyfikacji w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego strefie przypisano klasę D2.

Ryc. 8. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
1	strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A

Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa wielkopolska uzyskała klasę D2

Źródło: <http://powietrze.gios.gov.pl/>

Pod kątem ochrony zdrowia dla poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego ozonu, kadmu, arsenu i niklu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. Dokonując oceny stref dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla poziomu dopuszczalnego II fazy – wartości obowiązującej dla roku 2020 – strefa wielkopolska uzyskała klasę C1. W strefie wielkopolskiej stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu – strefy zaliczono do klasy C. W ramach oceny wykonano również dodatkową klasyfikację zaliczając strefę wielkopolską:

- w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do klasy D2,
- w przypadku pyłu PM_{2,5} poziomu dopuszczalnego I fazy - do klasy A (Ryc. 9.).

Ryc. 9. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
1	Aglomeracja Poznańska	PL3001	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A1 ²
2	miasto Kalisz	PL3002	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A1 ²
3	strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	C1 ²

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

²⁾ Dla pyłu PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I fazy, strefy: aglomeracja poznańska, miasto Kalisz oraz strefa wielkopolska uzyskała klasę A

Źródło: <http://powietrze.gios.gov.pl/>

Interpretując wyniki klasyfikacji, w szczególności wskazujące na potrzebę opracowania programów ochrony powietrza, należy pamiętać, że wynik taki nie powinien być utożsamiany ze stanem jakości powietrza na obszarze całej strefy. Klasa C może oznaczać np. lokalny problem związany z daną substancją. Należy podkreślić, że stężenia pyłu PM10 wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego). Ocena roczna dla roku 2020 wykonana pod kątem ochrony zdrowia odniesiona do roku poprzedniego wykazała zdecydowaną poprawę jakości powietrza w zakresie pyłu PM10 – nie przypisano klasy C żadnej ze stref.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza. Uchwałą Nr XXI/391/20 z dnia 13 lipca 2020 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego przyjął Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954).

4.2.2. Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe

Monitoring stanu wód, prowadzony jest według tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej. Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych. Obszary objęte projektem studium położone są w granicach, wyznaczonych zgodnie z typologią abiotyczną rzek, sześciu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych i dwóch jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych (Tabela 4.).

Celem środowiskowym dla JCWP w zakresie stanu/potencjału ekologicznego jest dobry stan/potencjał ekologiczny, natomiast w zakresie stanu chemicznego - dobry stan chemiczny. Ponadto w przypadku JCWP Kończak dla osiągnięcia celów środowiskowych istotna jest możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekę istotnego - Kończak od ujścia do ujścia Kanału Ludomickiego, w przypadku JCWP Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki istotna jest możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekę istotnego - Noteć w obrębie JCWP, natomiast w przypadku JCWP Warta od Samy do Ostrorogi istotna jest możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekę istotnego - Warta w obrębie JCWP.

Tabela 4. Informacje o jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP) w granicach gminy Lubasz

Kod JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Uzasadnienie odstępstwa
JCWP rzeczne					
RW600017188769	Gulczanka	naturalna	zły	zagrożona	W zlewni JCWP występuje presja komunalna i nierozpoznana presja. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które nie są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. W związku z powyższym wskazano również działania uzupełniające, obejmujące przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu

Kod JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Uzasadnienie odstępstwa
					zaplanowania działań ukierunkowanych na redukcję fosforu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.
PLRW600017187149	Kończak	silnie zmieniona	zły	zagrożona	W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tę presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021. Ponadto w bieżącym cyklu planistycznym dokonano rozpoznania potrzeb w zakresie przywrócenia ciągłości morfologicznej w kontekście dobrego stanu ekologicznego JCWP. W programie działań zaplanowano działanie „variantowa analiza sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku Kończak wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej” obejmujące szczegółową analizę lokalnych uwarunkowań, mającą na celu dobór optymalnych rozwiązań technicznych. Wdrożenie konkretnych działań naprawczych będzie możliwe dopiero po przeprowadzeniu wyżej wymienionych analiz.
PLRW600017188922	Miała do Dopływu z Pęckowa	silnie zmieniona	dobry	zagrożona	Nie zidentyfikowano presji mających wpływ na obniżoną ocenę stanu chemicznego. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Wdrożenie działań będzie mogło nastąpić dopiero po ich rozpoznaniu. W programie działań zaplanowano: przeprowadzenie weryfikacji Programu ochrony środowiska dla gminy w zakresie ograniczania emisji do atmosfery wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

Kod JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Uzasadnienie odstępstwa
PLRW60002118877	Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki	silnie zmieniona	zły	niezagrożona	Nie dotyczy.
PLRW600017187329	Smolnica	naturalna	dobry	niezagrożona	Nie dotyczy.
PLRW60002118737	Warta od Samy do Ostrorogi	silnie zmieniona	zły	zagrożona	W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
JCWP jeziorne					
PLLW10857	Kruteckie	naturalna	zły	zagrożona	-
PLLW10858	Białe	naturalna	zły	zagrożona	-

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Jakość wód powierzchniowych na terenie gminy Lubasz monitorowana jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Informacje dotyczące stanu JCWP znajdujących się w granicach gminy Lubasz, objętych monitoringiem w latach 2018 - 2020, przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 5.).

Tabela 5. Klasyfikacja wskaźników jakości JCWP w granicach gminy Lubasz objętych monitoringiem w latach 2018 - 2020

Nazwa JCWP	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Rok najnowszych badań	Klasa elementów:			Klasyfikacja stanu chemicznego	Stan/potencjał ekologiczny
			biologicznych	fizyko-chemicznych	hydromorfologicznych		
Gulczanka	Gulczanka - Gulcz	2019	2	>2	2	poniżej dobrego	umiarkowany

Nazwa JCWP	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Rok najnowszych badań	Klasa elementów:			Klasyfikacja stanu chemicznego	Stan/potencjał ekologiczny
			biologicznych	fizykochemicznych	hydro-morfologicznych		
Kończak	Kończak - Stobnica	2018	4	>2	>1	poniżej dobrego	słaby
Miała	Miała - Marylin	2019	5	>2	1	poniżej dobrego	zły
Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki	Noteć - Drawski Młyn	2019	4	2	2	poniżej dobrego	zły
Smolnica	Smolnica - ujście do Warty	2020	2	>2	1	-	-
Warta od Samy do Ostrorogi	Warta od Samy do Ostrorogi - Pierwoszewo	2020	5	>2	-	-	-

Źródło: www.gios.gov.pl/

Zgodnie z wynikami badań, stan/potencjał badanych JCWP, w granicach których położona jest gmina Lubasz, określono jako zły, słaby lub umiarkowany.

Wody podziemne

Na obszarze JCWPd nr 41 ocenę jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2020 r. (wg badań PIG), przeprowadzono w punkcie monitoringowym w miejscowości Obrzycko, zlokalizowanym najbliżej gminy Lubasz, na gruntach ornych. Badania wykazały III klasę jakości.

Na obszarze JCWPd nr 43 ocenę jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2020 r. (wg badań PIG), przeprowadzono w punkcie monitoringowym w miejscowości Dochanowo w gminie Żnin, zlokalizowanym najbliżej gminy Lubasz, na gruntach ornych. Badania wykazały II klasę jakości.

Ocena stanu wód podziemnych wykonana została na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148). Zgodnie z ww. rozporządzeniem II klasa oznacza wody dobrej jakości, w których:

- wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
- wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo wpływ ten jest bardzo słaby.

Natomiast III klasa oznacza wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku:

- naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub
- słabego wpływu działalności człowieka.

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w 2019 roku stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych JCWPd nr 41 i JCWPd nr 43 został określony jako dobry.

Według informacji zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWPd nr 41 nie jest zagrożone, natomiast osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWPd nr 43 jest zagrożone. Celem środowiskowym dla JCWPd nr 43 w zakresie stanu chemicznego jest dobry stan chemiczny, mniej rygorystyczny cel dla parametru Cl (ochrona stanu przed dalszym pogorszeniem), a w zakresie stanu ilościowego - mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem.

4.2.3. Klimat akustyczny

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112) dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu wyrażone są:

- wskaźnikami L_{AeqD} - równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz L_{AeqN} - równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰), które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby,
- wskaźnikami L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰) oraz L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰), które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.

Dopuszczalne wartości poziomu hałasu w środowisku zgodne z ww. rozporządzeniem zaprezentowano w poniższych tabelach (Tabela 6. i Tabela 7.). Spełnienie wymogów, określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska, nie gwarantuje stworzenia mieszkańcom warunków, w których nie występuje uciążliwe oddziaływanie hałasu. Przyjęte standardy podyktowane są realnymi możliwościami ograniczania hałasów.

Tabela 6. Dopuszczalne wartości poziomu hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB				Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{DWN}	L_N	L_{DWN}	L_N
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	61	56	50	40	64	59	50	40
b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży								
c) Tereny domów opieki społecznej								
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego	65	56	55	45	68	59	55	45
b) Tereny zabudowy								

zagrodowej								
c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe								
d) Tereny mieszkaniowo-usługowe								

Tabela 7. Dopuszczalne wartości poziomu hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB				Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
	Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N
a) Tereny szpitali, domów opieki społecznej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	55	45	45	40	55	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe c) Tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	50	45	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Spełnienie powyższych wymogów, określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska nie gwarantuje stworzenia mieszkańcom warunków, w których nie występuje uciążliwe oddziaływanie hałasu. Przyjęte standardy podyktowane są realnymi możliwościami ograniczania hałasów.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne. W związku z powyższym do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy Lubasz zaliczyć należy przede wszystkim komunikację samochodową odbywającą się drogami wojewódzkimi. Pozostały układ komunikacyjny stanowią drogi powiatowe i gminne. Z uwagi na stosunkowo niewielki ruch panujący na tych drogach, głównie

ruch lokalny, ich uciążliwość dla środowiska ogranicza się do niewielkiej strefy, związanej przede wszystkim z pierwszą linią zabudowy usytuowaną wzdłuż tych tras komunikacyjnych. Natężenie hałasu generowanego przez samochody charakteryzuje się zmiennością w ciągu doby - większe w porze dziennej oraz znacząco mniejsze w porze nocnej.

W 2015 roku przeprowadzono generalny pomiar ruchu na drogach wojewódzkich. Wyniki prezentujące średni dobowy ruch na odcinkach dróg wojewódzkich znajdujących się na terenie gminy Lubasz przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 8.). Należy zaznaczyć, że przedmiotowe odcinki dróg wojewódzkich nie należą do dróg, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, w związku z powyższym w ich otoczeniu nie wykonano pomiarów hałasu, ani nie opracowano dla nich map akustycznych.

Tabela 8. Wyniki generalnego pomiaru ruchu na drogach wojewódzkich na terenie gminy Lubasz

Lp.	Nr drogi	Odcinek pomiarowy	Średni dobowy ruch roczny ogółem (poj./dobę)	Średni dobowy ruch roczny samochody os., motocykle, lekkie sam. ciężarowe (dostawcze) (poj./dobę)	Samochody ciężarowe (poj./dobę)
1.	153	Gajewo - Lubasz	1390	1324	33
2.	182	Lubasz - Czarnków	4843	4387	402
		Sokołowo - Lubasz	5042	4563	439
		Piotrowo - Sokołowo	3264	2817	424

Źródło: <http://wzdw.pl/>

W 2016 roku badania monitoringowe hałasu drogowego zrealizowano m.in. w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 182 we Wronkach. Stanowisko pomiarowe sytuowano na granicy terenów podlegających ochronie akustycznej lub w odległościach odpowiadających położeniu linii zabudowy chronionej, mikrofon był umieszczony na wysokości 4 m nad poziomem gruntu. Badania zostały wykonane w porze dziennej i nocnej.

W punkcie pomiarowym, zlokalizowanym we Wronkach w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 182, stwierdzono przekroczenia krótkookresowych dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku, określonych wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112), w porze dziennej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz nieznaczne w porze nocnej.

Tabela 9. Wyniki pomiarów w punktach oceny krótkookresowego poziomu hałasu w 2016 r.

Lokalizacja punktu	Równoważny poziom hałasu L_{Aeq} (dB)	Odległość zabudowy*	Natężenie ruchu (poj./h)	
			ogółem	pojazdy ciężkie
Wronki, droga wojewódzka nr 182, odcinek linia PKP - ul. Chrobrego, ul. Sierakowska 35, w odległości 9 m od drogi, odpowiadającej położeniu granicy zabudowy mieszkaniowo-usługowej	64,0	8 m	402	51
jw. pora nocna	50,8		17	4
Wronki, droga wojewódzka nr 182, ul. Chrobrego, odc. Poznańska-Mickiewicza, w odległości 8 m od drogi, na linii zabudowy jednorodzinnej	67,3	8 m	498	60
jw. pora nocna	56,9		24	5,8

- * - odległość mierzona od krawędzi jezdni
 - przekroczenie dopuszczalnej wartości poziomu hałasu
 - poziom hałasu na granicy wartości dopuszczalnej

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki hałasu w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 182, można przypuszczać, że warunki akustyczne w miejscowości w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 182 Lubasz kształtuje się podobnie.

Wpływ na klimat akustyczny w skali lokalnej ma także hałas przemysłowy oraz hałas związany z pracami polowymi. Zagrożenie spowodowane hałasem przemysłowym ma związek z działalnością gospodarczą prowadzoną w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Wzajemne przenikanie się terenów produkcyjno-usługowych oraz terenów zabudowy mieszkaniowej powoduje, że problem uciążliwości hałasu przemysłowego jest zjawiskiem dość powszechnym. Dotyczy to takich obiektów jak: kotłownie, hurtownie, zakłady stolarskie, warsztaty samochodowe, lokale rozrywkowe itp. Źródłem hałasu są urządzenia techniczne typu: szlifierki, frezarki, piły tarczowe, sprężarki powietrzne, systemy wentylacyjne i klimatyzacyjne, pompy elektryczne oraz prace załadunkowo-rozładunkowe.

W czasie żniw oraz jesiennych prac polowych zakłóceniom akustycznym podlega środowisko wiejskie na skutek uciążliwości spowodowanych pracami sprzętu rolniczego (kombajny, ciągniki rolnicze, koparki) na polach i wzdłuż dróg dojazdowych.

Przez gminę Lubasz przebiega linia kolejowa nr 374/390 relacji Bzowo Goraj - Piła Główna (nieczynna w granicach gminy Lubasz) oraz linia kolejowa nr 206/236 relacji Inowrocław Rąbinek - Drawski Młyn, którą odbywa się ruch towarowy i turystyczny. Z uwagi na małą częstotliwość ruchu pociągów nie stanowi ona źródła uciążliwości akustycznych.

4.2.4. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Na obszarze gminy Lubasz główne źródło promieniowania elektromagnetycznego stanowią: napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV i linie średniego napięcia 15 kV. Ponadto na obszarze gminy znajduje się kilkadziesiąt stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

W 2021 r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykonał kolejną serię badań poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne, według Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448), wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Pomiar w tym punkcie zlokalizowanym z miejscowości Czarnków wyniósł 0,73 V/m. Odnotowana wartość jest znacznie niższa niż dopuszczalna.

4.2.5. Gospodarka odpadami

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, plany gospodarki odpadami są opracowywane wyłącznie na poziomach: krajowym i wojewódzkim. Zniesiony został obowiązek tworzenia powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami.

W gminie Lubasz obowiązują następujące plany i strategie w zakresie ochrony środowiska: Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Lubasz na lata 2016-2032, zatwierdzony Uchwałą Nr XXVI/240/17 Rady Gminy Lubasz z dnia 18 sierpnia 2009 r. oraz Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lubasz, zatwierdzony Uchwałą Nr XXV/220/21 Rady Gminy Lubasz z dnia 30 marca 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego poz. 2884).

Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Jego obsługą zajmuje się Gminny Zakład Komunalny.

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STUDIUM

Ochrona środowiska związana jest z różnymi rodzajami ludzkiej aktywności i skupia się na takich zagadnieniach jak zanieczyszczenie powietrza, wód i gleb, gospodarce odpadami oraz

takich zjawiskach jak utrata różnorodności biologicznej, wprowadzanie gatunków inwazyjnych czy genetycznie modyfikowanych.

Do istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektu studium należą:

- degradacja powierzchni ziemi spowodowana jej rolniczym użytkowaniem,
- obniżanie się poziomu wód gruntowych na skutek zwiększenia powierzchni utwardzonych,
- wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza (emisje z systemów grzewczych, z ciągów komunikacyjnych), a w konsekwencji przekroczenie wymaganych prawem norm jakości powietrza atmosferycznego, wymagające prowadzenia działań na rzecz utrzymania jakości lub poprawy warunków aerosanitarnych,
- niezadowalająca jakość wód powierzchniowych i podziemnych, w granicach których znajduje się przedmiotowy obszar i konieczność osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla JCWP i JCWPd,
- wzmożona antropopresja w granicach istniejących form ochrony przyrody, której przejawy mogą przybierać postać intensyfikacji budownictwa rekreacyjnego i związanej z tym niezbędnej infrastruktury technicznej,
- dotrzymanie standardów akustycznych na projektowanych terenach podlegających ochronie akustycznej.

6. ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM

Analizowany dokument stanowi zmianę obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubasz. Realizacja ustaleń studium następuje w wyniku podejmowanych w gminie prac planistycznych dotyczących sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które stanowią prawo miejscowe. Na części terenu gminy obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zatem omawiany obszar ulega już przekształceniom zgodnie z zasadami określonymi w tych dokumentach. Można zatem stwierdzić, że opracowanie studium jest etapem przejściowym do osiągnięcia celu, jakim jest, między innymi, aktywna ochrona środowiska. Skuteczna ochrona lokalnych komponentów środowiska przyrodniczego, tj. lokalnych ciągów ekologicznych, drobnych cieków wodnych, zieleni przydrożnej, śródpolnej, przywodnej, w odróżnieniu od ponadlokalnych inwestycji celu publicznego, wymaga uwzględnienia i zabezpieczenia w aktach prawa miejscowego, a wcześniej również w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z którym plany miejscowe muszą być zgodne.

Rozwój przestrzenny gminy należy dostosować do ciągle zmieniającej się sytuacji demograficznej i społecznej, która pociąga za sobą przemiany gospodarcze i ekonomiczne. Konsekwencją tych zmian jest rosnące zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne, zwłaszcza mieszkaniowe oraz związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę tendencje dotyczące procesów inwestycyjnych, ich skali, tempa i rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, konieczne jest zdefiniowanie polityki przestrzennej gminy, która będzie miała bezpośrednie przełożenie na zapisy prawa miejscowego i będzie prowadziła do harmonijnego rozwoju zabudowy, w celu uniknięcia tworzenia mozaiki funkcjonalnej (sąsiedztwo funkcji wzajemnie kolizyjnych, np. mieszkaniowych z przemysłowymi) oraz kreowania nowych struktur przestrzennych bez jednoznacznie sprecyzowanych priorytetów w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego gminy.

W przypadku braku realizacji zmiany studium oraz planów miejscowych istnieje realne zagrożenie degradacji przedmiotowych terenów poprzez chaotyczne, bezplanowe ich zabudowywanie. Obecnie możliwe jest wydawanie warunków zabudowy bez konieczności dostosowania przeznaczenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w którym zawarta jest polityka przestrzenna. Może to skutkować powiększaniem terenów mieszkaniowych i usługowych o niekorzystnym oddziaływaniu na

środowisko bez zachowania terenów przyrodniczo chronionych, np. korytarzy ekologicznych migracji zwierząt. Sytuacja taka utrudni kształtowanie ładu przestrzennego oraz ochronę środowiska. Brak realizacji ustaleń zmiany studium może przyczynić się do utrwalenia stanu istniejącego co w dłuższej perspektywie może prowadzić do postępującej degradacji środowiska przyrodniczego i krajobrazu poprzez niekontrolowany rozwój różnego rodzaju niekorzystnej działalności, samowoli budowlanej. Może również skutkować brakiem kontroli władz Gminy nad procesem rozwoju różnorodnych funkcji wprowadzanych przez inwestorów, które to nie uwzględniają kompleksowego podejścia do ochrony walorów krajobrazowych czy respektowania wymogów dla obszarów i obiektów chronionych.

Uchwalenie przedmiotowej zmiany studium jest uzasadnione ze względu na konieczność uwzględnienia zmian z polityce przestrzennej gminy i dostosowania jej do potrzeb lokalnej społeczności. Studium porządkuje wszystkie procedury sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w odróżnieniu od studium stanowią akty prawa miejscowego. Prawo miejscowe oprócz definiowania przeznaczenia i sposobów zagospodarowania i zabudowy terenów w formie nakazów, zakazów i dopuszczeń, określa również wiele istotnych zagadnień z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, które w powiązaniu z przepisami odrębnymi pozwalają na kształtowanie polityki przestrzennej z uwzględnieniem konieczności ochrony i poprawy jakości środowiska.

7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA STUDIUM

Do dokumentów rangi międzynarodowej ujmujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu studium należą ratyfikowane przez Polskę konwencje międzynarodowe:

- Konwencja Genewska (1979) w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości mająca na celu ochronę człowieka i jego środowiska przed zanieczyszczeniem powietrza oraz dążenie do ograniczenia i stopniowego zmniejszania i zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, łącznie z transgranicznym zanieczyszczeniem powietrza na dalekie odległości,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (Nowy Jork, 1992), której głównym celem jest zapobieganie dalszym zmianom klimatu globalnego, ze szczególnym uwzględnieniem długoterminowego jego ocieplania na skutek wzrostu stężenia gazów cieplarnianych w atmosferze oraz Protokół z Kioto (1998) stanowiący uzupełnienie Konwencji klimatycznej,
- Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzona w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 78 poz. 706), której podstawowym celem jest ochrona prawa każdej osoby do życia w środowisku odpowiednim dla jej zdrowia. Dla osiągnięcia celu w Konwencji określono działania w trzech obszarach dotyczących: zapewnienia społeczeństwu przez władze publiczne dostępu do informacji dotyczących środowiska, ułatwienia udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji mających wpływ na środowisko, rozszerzenia warunków dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska,
- Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji w 2000 roku ma na celu ochronę różnorodności krajobrazów europejskich, zarówno naturalnych, jak i kulturowych, a także racjonalne zagospodarowanie i planowanie krajobrazu,
- Europejska Konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 r., zwana Konwencją Maltańską, której celem jest ochrona dziedzictwa archeologicznego jako źródła zbiorowej pamięci europejskiej i jako instrumentu dla badań historycznych i naukowych.

Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia. Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do dokumentów ustanowionych na szczeblu wspólnotowym, formułujących cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia omawianego projektu studium, zaliczyć można:

- Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, której celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko,
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, której celem jest ustalenie ram dla ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych,
- Dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu, która ustanawia szczególne środki, określone w art. 17 ust. 1 i 2 dyrektywy 2000/60/WE, w celu zapobiegania i ochrony przed zanieczyszczeniem wód podziemnych,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, która ma na celu m.in. utrzymanie jakości powietrza, tam gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawę w pozostałych przypadkach.

Projekt studium respektuje zasady ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów określających zasady ochrony środowiska i przyrody.

W odniesieniu do ustanowionej w Konwencji Genewskiej i Dyrektywie UE z dnia 21 maja 2008 r. celu ochrony człowieka i jego środowiska przed zanieczyszczeniem powietrza, w projekcie studium określa się cele i priorytety środowiskowe w zakresie ochrony powietrza takie jak: powszechnie stosowanie kotłowni gazowych i olejowych, termo renowacja budynków, stosowanie nowych technologii w zakładach przemysłowych, działania proekologiczne w transporcie, a także rozwój monitoringu powietrza.

W myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98), której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej, krajobraz jest ważnym elementem życia ludzi zamieszkujących w miastach i na wsiach, na obszarach zdegradowanych, pospolitych, jak również odznaczających się wyjątkowym pięknem. Ustalenia Konwencji wskazują na konieczność prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. W celu realizacji zapisów Konwencji podejmuje się działania zmierzające m.in. do: prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi, ustanowienia procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem, a także uwzględniania kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

Respektując zapisy Konwencji Krajobrazowej w projekcie studium, dla ochrony i poprawy walorów krajobrazu, dla terenów zabudowy ustala się m.in. maksymalną wysokość budynków i geometrię dachów. Ponadto wyznacza się tereny wyłączone z zabudowy, jak również wskazuje się na tworzenie nowych obszarów zieleni urządzonej – parki, skwery, zieleni osiedlowa, przyuliczna, towarzysząca usługom i obiektom przemysłowym.

W odniesieniu do ustanowionego w Konwencji Maltańskiej celu ochrony dziedzictwa archeologicznego w projekcie studium ustala się uzgadnianie ze służbą ochrony archeologicznej wszelkich prac ziemnych w rejonie stref ochrony archeologicznej i stanowisk archeologicznych.

Cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym zostały przeniesione do krajowych i lokalnych dokumentów i na ich podstawie są realizowane. Odpowiednie odniesienia są obecne w ustawodawstwie krajowym. Zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Istotne z punktu widzenia opracowywanego dokumentu są takie opracowania jak: Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Plan zagospodarowania województwa wielkopolskiego, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030)

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Kierunki interwencji obejmują wszystkie obszary tematyczne polityki ochrony środowiska. Stanowią wiązki działań i projektów strategicznych przyczyniających się do realizacji celów szczegółowych PEP2030:

1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
  - Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
  - Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
  - Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
  - Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.
2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:
  - Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
  - Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
  - Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
  - Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
  - Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.
3. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych:
  - Przeciwdziałanie zmianom klimatu;

- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

W odniesieniu do wyżej wymienionych celów PEP2030 w projekcie studium:

- w celu zapewnienia zrównoważonego gospodarowania wodami - ustalono utrzymywanie jakości wód powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach oraz doprowadzanie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty. Ponadto ustalono nakaz zastosowania zabezpieczeń dla nawierzchni przeznaczonych dla postoju i prowadzenia ruchu kołowego przed infiltracją zanieczyszczeń wód opadowych do środowiska gruntowo-wodnego;
- w celu zmniejszenia oddziaływania źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza - ustalono utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach, zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane oraz zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach;
- w celu ochrony powierzchni ziemi – ustalono maksymalną powierzchnię zabudowy oraz minimalną powierzchnię terenu biologicznie czynnego na poszczególnych terenach;
- w celu przeciwdziałaniu zagrożeniom środowiska - obowiązuje zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko określonych w przepisach odrębnych, tj. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), z wyjątkiem inwestycji celu publicznego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego wyznaczonymi dla województwa wielkopolskiego, w gminie Lubasz planuje się:

- w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego:
  - rekultywację wód zdegradowanych jezior,
  - uporządkowanie gospodarki ściekowej,
  - ochronę terenów zalewowych zagrożonych powodzią,
  - rozbudowę systemów kanalizacji sanitarnej w szczególności na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych,
  - retencję wód i melioracje dla uregulowania stosunków wodnych na obszarach zagrożonych deficytem wody,
  - wprowadzenie zadrzewień śródpolnych, w szczególności na obszarach bezleśnych i wokół zbiorników wodnych.
- w zakresie ochrony i kształtowania środowiska kulturowego:
  - wspieranie działań konserwatorskich dla zachowania obiektów sakralnych oraz zespołów dworsko-parkowych,
  - ochronę dziedzictwa kulturowego,
- w sferze związanej z gospodarką turystyczną:
  - Dążenie do realizacji zagospodarowania turystycznego gmin atrakcyjnych, lecz dotąd niedostatecznie zainwestowanych turystycznie,
  - Rozbudowa sieci dróg komunikacji rowerowej o znaczeniu międzyregionalnym i międzynarodowym,
  - Upowszechnienie idei agroturystyki w gminie Lubasz,
- w celu intensyfikacji produkcji rolnej dostosowanej do standardów Unii Europejskiej przyjmuje się:
  - rozwój intensywnego rolnictwa w gospodarstwach towarowych (produkujących na rynek) o wykształconej i zróżnicowanej specjalizacji z uprawą roślin przemysłowych na prawie całym obszarze, z produkcją zwierzęcą w gminach,
  - rozwój i unowocześnienie przetwórstwa rolno-spożywczego, wspieranie działań

- dla uzyskania certyfikatów jakości oraz integracji poziomej i pionowej dla zwiększenia zagospodarowania surowców rolniczych i zapewnienia wysokiej jakości i stabilności dostaw surowców dla przetwórstwa,
- prawidłowe funkcjonowanie strefy, jej rozwój społeczno-gospodarczy związane są z modernizacją jej układu komunikacyjnego. Na terenie gminy Lubasz planuje się przebudowę dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych zapewniającą dobrą dostępność siedzib urzędów powiatowych i gminnych,
  - w sferze infrastruktury komunalnej planuje się:
    - budowę grupowych systemów: sieci i przepompowni ścieków z neutralizacją na oczyszczalni,
    - budowę grupowych systemów sieci i wiejskich oczyszczalni (w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego),
    - dopuszczenie przebudowy istniejących oczyszczalni zakładowych w zakresach zapewniających wymagane parametry oczyszczania,
    - Plan gazyfikacji województwa wielkopolskiego,
    - Ożywienie gospodarcze i turystyczne miast położonych nad Odra, Wartą i Notecią oraz intensyfikacja wykorzystania tych rzek poprzez system portów rzecznych i przystani pasażerskich.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Istotnym dokumentem dotyczącym ochrony wód jest Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967), w którym zapisano cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd).

Wyznaczając cele środowiskowe dla poszczególnych JCWP brano ponadto pod uwagę ocenę stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego dokonaną na podstawie dostępnych danych monitoringowych z lat 2010-2012 (w przypadku rzek) lub 2010-2013 (w przypadku jezior).

Celem środowiskowym dla JCWP Gulczanka (PLRW600017188769) oraz JCWP Smolnica (PLRW600017187329) w zakresie stanu ekologicznego jest dobry stan ekologiczny. Celem środowiskowym dla JCWP Kończak (PLRW600017187149), JCWP Miała do Dopływu z Pęckowa (PLRW600017188922), JCWP Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki (PLRW60002118877) oraz JCWP Warta od Samy do Ostrorogi (PLRW60002118737) w zakresie potencjału ekologicznego jest dobry potencjał ekologiczny. Dla wszystkich ww. JCWP celem środowiskowym w zakresie stanu chemicznego jest dobry stan chemiczny. Celem środowiskowym dla JCWP rzecznych w zakresie elementów hydromorfologicznych jest dobry stan tych elementów (II klasa). Ponadto dla osiągnięcia celów środowiskowych istotne jest umożliwienie swobodnej migracji organizmów wodnych przez zachowanie lub przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków.

Według informacji zawartych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWP, w granicach których znajduje się gmina Lubasz jest zagrożone, przede wszystkim z uwagi na występującą w zlewniach JCWP presję komunalną. W projekcie studium wskazuje się ogólne zasady ochrony środowiska, również w zakresie ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych gminy. Dla ochrony wód powierzchniowych i podziemnych ustala się m.in. zastosowanie zabezpieczeń dla nawierzchni przeznaczonych dla postoju i prowadzenia ruchu kołowego przed infiltracją zanieczyszczeń wód opadowych do środowiska gruntowo-wodnego, gromadzenie i segregację odpadów w miejscach ich powstawania oraz zagospodarowanie ich zgodnie z krajowym i wojewódzkim planem gospodarki odpadami i w sposób zabezpieczający środowisko gruntowo-wodne przed zanieczyszczeniem zgodnie z przepisami odrębnymi, zachowanie powierzchni biologicznie czynnych, a także ograniczenie dopływu substancji biogenych i toksycznych do jezior i cieków poprzez utworzenie w strefie krawędziowej rynien i dolin, naturalnej otuliny (zadrzewienia, zakrzaczenia) przechwytyjącej zanieczyszczenia. Mając na uwadze przytoczone działania, mające na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu działalności związanej

z zagospodarowaniem terenów, przewiduje się, że ustalenia projektu studium nie przyczynią się do pogorszenia jakości wód na omawianym terenie i nie spowodują nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Celem środowiskowym dla JCWPd jest dobry stan ilościowy i chemiczny, charakteryzowany wartościami wskaźników zgodnie z rozporządzeniem o ocenie wód podziemnych. Stan ilościowy obrazuje wpływ poboru wody na części wód podziemnych. Natomiast stan chemiczny odnosi się do parametrów fizykochemicznych wód podziemnych (zarówno traktowanych jako zanieczyszczenia, jak i skażenie).

Zgodnie z metodyką wyznaczania celów środowiskowych w latach 2012-2013, w sytuacji, gdy JCWPd zidentyfikowano jako niezagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, celem dla wód jest dobry stan chemiczny i ilościowy. Cel ten został określony przy pomocy kryteriów charakteryzujących dobry stan chemiczny lub ilościowy zgodnie z rozporządzeniem o ocenie wód podziemnych. Natomiast dla JCWPd zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych, ale będących zgodnie z oceną stanu na 2012 r. w stanie dobrym, brakowało podstaw do wskazania przesłanek do ustalenia odstępstw. Celem środowiskowym jest dobry stan chemiczny i ilościowy, zidentyfikowany przy pomocy parametrów cechujących dobry stan chemiczny i ilościowy. W przypadku JCWPd, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone i będące w stanie słabym zgodnie z oceną stanu na 2012 r., wykonano wstępną procedurę włączeń, czyli ustalenia odstępstw od celów środowiskowych. Wstępnie zaproponowano odstępstwa od celów środowiskowych w postaci przedłużenia terminu osiągnięcia celów oraz ustalenie mniej rygorystycznych celów, które powinny zostać ostatecznie potwierdzone analizami presji i wpływów.

Obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach JCWPd nr 41 i nr 43. Według informacji zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWPd nr 41 nie jest zagrożone, natomiast osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWPd nr 43 jest zagrożone. Celem środowiskowym dla JCWPd nr 43 w zakresie stanu chemicznego jest dobry stan chemiczny, mniej rygorystyczny cel dla parametru Cl (ochrona stanu przed dalszym pogorszeniem), a w zakresie stanu ilościowego - mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem.

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej

Do działań naprawczych zawartych w Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, przyjętym Uchwałą Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r., poz. 5954) należą:

- Ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej w gminach strefy wielkopolskiej.
- Zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej.
- Inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin.
- Kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych.
- Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.
- Obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich.
- Ochrona i zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni gmin miejskich strefy wielkopolskiej.
- Edukacja ekologiczna.
- Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego.

W projekcie studium ustala się dbałość o dobrą jakość powietrza poprzez powszechne stosowanie kotłowni gazowych i olejowych, termo renowacja budynków, stosowanie nowych

technologii w zakładach przemysłowych, działania proekologiczne w transporcie oraz rozwój monitoringu powietrza.

8. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

8.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także inne formy ochrony przyrody

Teren gminy Lubasz położony jest częściowo na obszarze Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 oraz częściowo na obszarze Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000 obowiązuje przepis art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zgodnie z którym zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych) jest 14 typów siedlisk przyrodniczych. Są to: 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri p.p.* i *Bidention p.p.*, 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphyilion*), 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*), 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylyon alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae* *Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe, 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) i 91I0 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*) oraz 5 gatunków zwierząt: starodub łąkowy *Angelica palustris*, kumak nizinny *Bombina bombina*, wydra *Lutra lutra*, czerwończyk fioletek *Lycaena helle* i piskorz *Misgurnus fossilis*. Zagrożeniem na ww. obszarze są m.in.: nieciągła miejska zabudowa, zanieczyszczenie powietrza, regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych.

Dla przedmiotowego obszaru obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1477), zmienione poprzez Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 3765).

Zgodnie z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 dla terenu gminy Lubasz nie przewidziano działań ochronnych, ani nie określono wskazań do zmian w istniejących dokumentach planistycznych powiązanych z obszarem Natura 2000 dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt i rośliny, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Projekt studium na obszarze Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 wyznacza następujące przeznaczenie terenu: tereny leśne, tereny rolnicze oraz istniejące tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej. W projekcie studium nie przewiduje się zmiany funkcji terenów położonych w granicach ww. obszaru Natura 2000. Ustalenia projektu studium dla przedmiotowego obszaru wpłyną na utrzymanie istniejącego zagospodarowania, w tym zachowanie siedlisk przyrodniczych. Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzono, że realizacja projektu studium nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004, jego integralność i spójność sieci.

Przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych) jest 25 gatunków ptaków: włośchatka zwyczajna *Aegolius funereus*, zimorodek *Alcedo atthis*, gęś białoczerna *Anser albifrons*, gęś zbożowa *Anser fabalis*, podgorzałka zwyczajna *Aythya nyroca*, bąk zwyczajny *Botaurus stellaris*, puchacz zwyczajny *Bubo bubo*, gągoł *Bucephala clangula*, lelek zwyczajny *Caprimulgus europaeus*, bocian czarny *Ciconia nigra*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, łabędź niemy *Cygnus olor*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, muchołówka mała *Ficedula parva*, żuraw zwyczajny *Grus grus*, bielik *Haliaeetus albicilla*, gąsiorek *Lanius collurio*, lerka *Lullula arborea*, nurogęś *Mergus merganser*, kania czarna *Milvus migrans*, kania ruda *Milvus milvus*, rybołów *Pandion haliaetus*, trzmielojad zwyczajny *Pernis apivorus* i jarzębatka *Sylvia nisoria*. Zagrożeniem na ww. obszarze są m.in.: polowanie, leśnictwo oraz sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze.

Dla przedmiotowego obszaru obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 1793) (Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego z 2014 r. poz. 698).

Projekt studium na obszarze Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 ustala następujące przeznaczenie terenu: tereny leśne, tereny do zalesienia, tereny rolnicze, tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej, tereny o wiodącej funkcji usługowej, tereny o wiodącej funkcji produkcyjnej, tereny o wiodącej funkcji produkcyjno-usługowej oraz tereny o wiodącej funkcji usług sportu, rekreacji, turystyki, zabudowy mieszkaniowej i lotniskowej.

W projekcie studium na obszarze Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015, w miejscowości Sokołowo dokonano zmiany kierunku zagospodarowania z terenów rolniczych na tereny o wiodącej funkcji produkcyjno-usługowej. Tereny te wyznacza się wyłącznie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 182. Przewiduje się, że realizacja zabudowy wpłynie na utwardzenie terenu, ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej, a w konsekwencji wpłynie na zmianę warunków odpływu wód opadowych, a także przekształcenie krajobrazu. Należy zaznaczyć, że ze względu na prowadzoną gospodarkę rolną, przedmiotowy teren został znacząco przekształcony antropogenicznie. Na omawianym obszarze nie stwierdzono występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt, ani grzybów. Z uwagi na położenie obszaru wzdłuż jednego z głównych szlaków komunikacyjnych na terenie gminy, zasadna jest zmiana kierunku jego zagospodarowania. Należy również zaznaczyć, że w rejonie miejscowości Sokołowo, w stosunku do obowiązującego studium, zrezygnowano z wyznaczania nowych rozległych terenów o wiodącej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej na rzecz pozostawienia ich jako terenów rolnicze, zgodnie z aktualnym sposobem użytkowania.

Najbardziej istotną zmianą dokonaną w projekcie studium w stosunku do obowiązującego dokumentu studium jest zmiana rozmieszczenia nowych obszarów przeznaczonych pod tereny o wiodącej funkcji usług sportu, rekreacji, turystyki, zabudowy mieszkaniowej i lotniskowej, zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Kruteckiego. Przewidywane potencjalne negatywne oddziaływanie skutków realizacji planowanego zagospodarowania terenu może dotyczyć: zmian stosunków wodnych, które wystąpią na skutek uszczelnienia powierzchni terenów, w związku z realizacją budynków, zwiększonej emisji zanieczyszczeń do powietrza

związanej z funkcjonowaniem źródeł grzewczych budynków, jak również zwiększonej presji turystycznej na brzeg jeziora, której konsekwencją będzie płoszenie zwierząt, w tym gatunków zwierząt chronionych. Z uwagi na położenie przedmiotowych obszarów, ich zagospodarowanie musi być realizowane w sposób ograniczający negatywny wpływ na środowisko. W celu zminimalizowania ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko należy przede wszystkim przyjąć zasadę realizacji sieci infrastruktury technicznej przed powstaniem planowanej zabudowy. Ponadto w celu ochrony strefy szuwarowej jeziora należy dążyć do skanalizowania ruchu turystycznego, tj. jednoznacznego wyznaczenia miejsc, w których mogą przebywać użytkownicy terenów sąsiadujących z jeziorem, w celu ograniczenia presji na gatunki roślin i zwierząt, jak również do wyznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nieprzekraczalnej linii zabudowy dla obiektów kubaturowych w odległości zapewniającej ochronę strefy brzegowej jeziora.

Zgodnie z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 dla terenu gminy Lubasz nie przewidziano działań ochronnych, ani nie określono wskazań do zmian w istniejących dokumentach planistycznych powiązanych z obszarem Natura 2000 dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt i rośliny, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Przy uwzględnieniu powyższych rozwiązań minimalizujących niekorzystny wpływ planowanych inwestycji przewiduje się, że realizacja projektu studium nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015, jego integralność i spójność sieci.

Teren gminy Lubasz położony jest częściowo w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka. Obecnie obowiązuje wyłącznie granica Obszarów, wynikająca z Rozporządzenia nr 5/98 Wojewody Piłskiego z 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie piłskim (Dz. Urz. Woj. Piłskiego Nr 13, poz. 83). Nie zostały natomiast wydane przepisy wykonawcze na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia z 2004 r. o ochronie przyrody.

Zgodnie z ww. Rozporządzeniem na obszarach chronionego krajobrazu nadrzędnym celem jest ochrona środowiska, dlatego rozwój gospodarczy powinien być ukierunkowany na te gałęzie, które wynikają z naturalnej predyspozycji terenu: gospodarka leśna i rolna, rybactwo, turystyka i wypoczynek. Rozwój przemysłu i urbanizacji winien być ograniczony do niezbędnego minimum uzasadnionego potrzebami miejscowej ludności i opartego na wykorzystaniu miejscowych zasobów. Obowiązywać winna wzmożona ochrona czystości wód, powierzchni ziemi i powietrza. W celu zapewnienia obszarom chronionego krajobrazu ochrony i dostosowania do niej gospodarki należy je uwzględnić z planach zagospodarowania przestrzennego jako ich integralną część.

Na terenach przeznaczonych pod zabudowę przewiduje się negatywny wpływ skutków realizacji zapisów projektu studium na powierzchnię ziemi, powietrze, wody podziemne oraz krajobraz, z powodu przekształcenia gruntu w miejscach realizacji inwestycji, generowanie zanieczyszczeń do powietrza przez źródła grzewcze budynków, pojazdy samochodowe oraz instalacje w obiektach produkcyjnych, obniżenie poziomu wód podziemnych z uwagi na uszczelnienie gruntu, jak również z powodu przekształcenia otwartego krajobrazu pól uprawnych. Natomiast na terenach, na których zakazuje się lokalizacji zabudowy, prognozuje się wystąpienie pozytywnego wpływu skutków realizacji zapisów projektu studium na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi i krajobraz, z uwagi na utrzymanie siedlisk łąk, pastwisk, gruntów ornych i nieużytków oraz zachowanie obszarów cennych przyrodniczo.

Ponadto w projekcie studium w rejonie miejscowości Lubasz, częściowo w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka, wskazuje się przebieg planowanych odcinków komunikacyjnych. Każda inwestycja drogowa wpływa w pewien sposób negatywnie na florę i faunę, a w szczególności ma to znaczenie kiedy przebieg ma się odbywać przez obszary cenne przyrodniczo. Na etapie projektu studium, przy braku

szczegółowej dokumentacji dotyczącej realizacji obwodnicy można się odnieść co do zakresu negatywnego oddziaływania nowej drogi na obszary chronione oraz tereny przyległe jedynie hipotetycznie w oparciu o informacje dotyczące inwestycji o podobnym charakterze i skali. Realizacja inwestycji przyczyni się przede wszystkim do zmniejszenia powierzchni terenu biologicznie czynnego, zmniejszenia powierzchni żerowisk oraz generowania hałasu. Ze względu na to, że trasa komunikacyjna ma przebiegać przez tereny rolnicze, w sąsiedztwie terenów zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie, nie przewiduje się wystąpienia znaczącego negatywnego wpływu jej realizacji na obszary chronione.

W projekcie studium zawarto ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, mające na celu zminimalizowanie potencjalnego niekorzystnego oddziaływania planowanych inwestycji na zasoby środowiska przyrodniczego. Realizacja inwestycji i użytkowanie terenów objętych projektem studium musi odbywać się w zgodzie z przepisami w zakresie ochrony środowiska oraz dokumentami powołującymi powyższe obszary chronione. W związku z powyższym nie przewiduje się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania skutków realizacji ustaleń projektu studium na cele ochrony Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka.

Na terenie gminy znajduje się 10 użytków ekologicznych: „Torfowiska nad jeziorem Kruteckim” utworzone na mocy Uchwały Nr XIX/231/01 Rady Gminy w Lubasz z dnia 6 lutego 2001 roku w sprawie uznania za użytek ekologiczny gruntów w obrębie działki nr 16 w Krutecku pn. „Torfowiska nad jeziorem Kruteckim” oraz „Nad Strugą”, „Pod Grodziskiem”, „Ptaszyniec”, „Dębska Łąka”, „Ostoja”, „Uroczysko”, „Bagienko”, „Bobrowisko”, „Trzęsawisko” utworzone na mocy Uchwały Nr XXVIII/357/06 Rady Gminy w Lubasz z dnia 21 września 2006 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych.

Zgodnie z ww. uchwałą w stosunku do użytków ekologicznych zabrania się:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru,
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem prac związanych z budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej.

Projekt studium nie przewiduje zmiany kierunku zagospodarowania terenów objętych ochroną jako użytków ekologicznych. Ustalenia projektu studium dla przedmiotowych obszarów wpłyną na utrzymanie istniejącego zagospodarowania, w tym zachowanie siedlisk przyrodniczych.

Natomiast w odniesieniu do użytku ekologicznego „Torfowiska nad jeziorem Kruteckim”, w jego sąsiedztwie dokonuje się zmiany rozmieszczenia nowych obszarów przeznaczonych pod tereny o wiodącej funkcji usług sportu, rekreacji, turystyki, zabudowy mieszkaniowej i lotniskowej. Przewidywane potencjalne negatywne oddziaływanie skutków realizacji planowanego zagospodarowania terenu może dotyczyć: zmian stosunków wodnych, które wystąpią na skutek uszczelnienia powierzchni terenów, w związku z realizacją budynków, zwiększonej emisji zanieczyszczeń do powietrza związanej z funkcjonowaniem źródeł grzewczych budynków, jak również zwiększonej presji turystycznej na brzeg jeziora, której konsekwencją będzie płoszenie zwierząt, w tym gatunków zwierząt chronionych. Z uwagi na położenie przedmiotowych obszarów, ich zagospodarowanie musi być realizowane w sposób ograniczający negatywny wpływ na środowisko. W celu zminimalizowania ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko należy przede wszystkim przyjąć zasadę realizacji sieci infrastruktury technicznej przed powstaniem planowanej zabudowy. Ponadto w celu ochrony strefy szuwarowej jeziora należy dążyć do skanalizowania ruchu turystycznego, tj. jednoznacznego wyznaczenia miejsc, w których mogą przebywać użytkownicy terenów sąsiadujących z jeziorem, w celu ograniczenia presji na gatunki roślin i zwierząt, jak również do wyznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nieprzekraczalnej linii

zabudowy dla obiektów kubaturowych w odległości zapewniającej ochronę strefy brzegowej jeziora.

Przy uwzględnieniu powyższych rozwiązań minimalizujących niekorzystny wpływ planowanych inwestycji przewiduje się, że realizacja projektu studium nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na użytek ekologiczny „Torfowiska nad jeziorem Kruteckim”. W projekcie studium zawarto ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, mające na celu zminimalizowanie potencjalnego niekorzystnego oddziaływania planowanych inwestycji na zasoby środowiska przyrodniczego. Realizacja inwestycji i użytkowanie terenów objętych projektem studium musi odbywać się w zgodzie z przepisami w zakresie ochrony środowiska oraz dokumentami powołującymi powyższe obszary chronione. W związku z powyższym nie przewiduje się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania skutków realizacji ustaleń projektu studium na cele ochrony Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka, ani złamania zakazów określonych w stosunku do użytków ekologicznych.

8.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko i poszczególne jego elementy, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

Znaczące oddziaływania na środowisko związane z realizacją studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubasz wiązać się będą przede wszystkim z rozwojem i intensyfikacją istniejących funkcji, głównie mieszkaniowej, rekreacyjnej i usługowej. Dokument ustala możliwość lokalizacji nowych inwestycji w granicach terenów wskazanych na planszy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

W warunkach naturalnych wszystkie elementy środowiska przyrodniczego są wzajemnie powiązane. Środowisko znajduje się wtedy w stanie równowagi. W wyniku działalności człowieka ulega ono jednak przekształceniom i degradacji. Efektem antropopresji jest obniżenie odporności poszczególnych elementów środowiska. W wyniku wielokrotnych zmian środowisko staje się coraz bardziej podatne na zaburzenia równowagi, a prognozowanie przebiegu dalszych przekształceń wydaje się być coraz trudniejsze. Charakter równowagi środowiska ulega zmianom w czasie. Wynika to z różnicy podatności poszczególnych komponentów na czynniki degradujące.

Proponowany nowy sposób zagospodarowania na obszarze objętym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w pewnym stopniu zmienia dotychczasową strukturę przestrzenną na obszarze gminy. Są to przede wszystkim nowe tereny lokalizacji zabudowy wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną i komunikacyjną, dla których zapisano w studium wiele ustaleń zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Każda realizacja ustaleń dokumentu wywoła określone skutki w środowisku i krajobrazie w zależności od rodzaju, skali i charakteru zmian. Oddziaływania na środowisko spowodowane przez realizację ustaleń projektowanego studium będą zróżnicowane. Postępujące zagospodarowanie przestrzeni może wpływać na pogorszenie stanu środowiska, ale również może powodować jego poprawę lub służyć jego ochronie.

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu oddziaływanie ustaleń studium na poszczególne komponenty środowiska odbywać się będzie zarówno na etapie inwestycyjnym, jak i eksploatacyjnym.

8.2.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Znaczącego oddziaływania na powierzchnię ziemi, o charakterze stałym i długoterminowym należy spodziewać się na terenach wskazanych w projekcie studium pod zabudowę. Lokalizacja zabudowy wraz z towarzyszącymi elementami zagospodarowania terenu, spowoduje uszczelnienie fragmentów powierzchni biologicznie czynnej, usunięcie roślinności oraz wierzchniej warstwy gleby. Podobnie przeznaczenie terenów pod budowę ciągów komunikacyjnych oraz parkingów, będzie wymagało zajęcia powierzchniowego terenu

i uszczelnienia go zgodnie z technologią budowy tego typu obiektów. Ponadto istnieje możliwość wystąpienia zmian w ukształtowaniu terenu, obejmujących między innymi wykonanie wykopów, niwelacji i wyrównania powierzchni terenów w związku z nowym zainwestowaniem. Możliwa będzie również realizacja kondygnacji podziemnych budynków, co wiązać się będzie ze znacznymi przekształceniami w budowie geologicznej wierzchnich warstw gruntu. Przy lokalizacji inwestycji należy przeprowadzić w zależności od potrzeb, w tym dla lokalizacji podpiwniczenia, badania geotechniczne warunków posadowienia obiektów budowlanych.

Zmiany w ukształtowaniu terenu oraz strukturze gruntu wystąpią także w przypadku realizacji robót budowlanych w zakresie sieci i urządzeń infrastruktury technicznej. Na skutek ich przeprowadzenia mogą nastąpić zmiany we właściwościach fizycznych i chemicznych podłoża, jak również przekształcenie powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i krótkoterminowym, związane z wykonaniem wykopów.

Skutkiem realizacji wszystkich przedsięwzięć budowlanych będzie powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować lub usunąć z terenu inwestycji, zgodnie z przepisami odrębnymi, tj. ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz przepisami wykonawczymi do tych ustaw. W przypadku zanieczyszczenia gleby lub ziemi konieczne jest przeprowadzenie rekultywacji, zgodnie z przepisami odrębnymi, tj. ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Utrzymanie obecnego kierunku zagospodarowania terenów rolniczych będzie miało charakter zarówno pozytywny, jak i negatywny dla powierzchni ziemi. Skutkiem dalszego rolniczego użytkowania gruntów będzie zachowanie istniejącej klasy bonitacyjnej gleb. Zagrożeniem dla powierzchni ziemi na tych terenach będzie degradacja z powodu erozji wietrznej i wodnej, z uwagi na brak stałej szaty roślinnej.

W celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania prowadzonej działalności rolniczej na powierzchnię ziemi w projekcie studium ustala się upowszechnienie zasad dobrej praktyki rolniczej, ochronę gleb najwartościowszych oraz zachowanie mozaiki pól i krajobrazów rolniczych.

Dodatkowym potencjalnym zagrożeniem dla powierzchni ziemi będzie ewentualne, niewłaściwe gromadzenie odpadów stałych w obrębie działek, do czasu ich odbioru i wywiezienia na składowisko oraz powstawanie dzikich wysypisk śmieci. Na etapie funkcjonowania inwestycji odpady należy gromadzić w sposób selektywny w miejscach do tego przeznaczonych na terenie działki. Dalsze postępowanie z odpadami powinno nastąpić zgodnie z przepisami odrębnymi, które zapewniają ochronę powierzchni ziemi przed skażeniem. W projekcie studium w zakresie gospodarki odpadami ustala się gromadzenie i segregację odpadów w miejscach ich powstawania oraz zagospodarowanie ich zgodnie z krajowym i wojewódzkim planem gospodarki odpadami i w sposób zabezpieczający środowisko gruntowo-wodne przed zanieczyszczeniem zgodnie z przepisami odrębnymi.

W projekcie studium utrzymuje się eksploatację istniejącego złoża kruszywa naturalnego. Skutkiem prowadzonej działalności wydobywczej kruszywa naturalnego metodą odkrywkową będzie przede wszystkim całkowite usunięcie naturalnej pokrywy glebowej, likwidacja profilu glebowego, przemieszanie mas ziemnych, jak również przekształcenie rzeźby terenu, a co za tym idzie pogorszenie warunków glebowych. Na terenach eksploatacji powstaną wyrobiska oraz usypiska nadkładu. Wymienione oddziaływania na powierzchnię ziemi będą miały charakter bezpośredni i długoterminowy. W czasie prowadzenia prac wydobywczych mogą również wystąpić oddziaływania na tereny przyległe do obszaru wyrobiska, szczególnie w trakcie prac specjalistycznego sprzętu budowlanego oraz wzmożonego ruchu samochodów ciężarowych wywożących urobek. Po zakończeniu eksploatacji proponuje się rolno-leśny lub rekreacyjny kierunek rekultywacji.

Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi będzie miało zachowanie istniejących terenów leśnych, który będzie przejawiał się w glebotwórczej i glebochronnej roli lasu, przeciwdziałaniu erozji gleb oraz przywracaniu zdolności biologicznej glebom.

8.2.2. Oddziaływanie na krajobraz

W zakresie oddziaływania na krajobraz przewiduje się wystąpienie przekształceń o charakterze bezpośrednim, stałym i skumulowanym, związanych z nowym zainwestowaniem. Rozwój zabudowy będzie wiązał się również z budową infrastruktury komunikacyjnej oraz wykonaniem elementów towarzyszących, np. oświetleniem terenów komunikacji, lokalizacją urządzeń reklamowych. Zasadniczo obszary przeznaczone pod nową zabudowę będą stanowiły kontynuację istniejącego sposobu zagospodarowania, tym samym planowane inwestycje nie będą znacząco oddziaływać na krajobraz. Należy jednak zaznaczyć, że odbiór wizualny poszczególnych fragmentów omawianej przestrzeni będzie miał charakter subiektywny i będzie zależny od zastosowanych form architektonicznych.

Respektując zapisy Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r., w projekcie studium dla poszczególnych terenów zabudowy przyjęto parametry i wskaźniki urbanistyczne, w tym maksymalną wysokość zabudowy, maksymalną powierzchnię zabudowy, jak również minimalną powierzchnię biologicznie czynną w stosunku do powierzchni działki budowlanej, mające na celu ochronę ładu przestrzennego i krajobrazu. Wraz z określeniem maksymalnej wysokości budynków w metrach, ustalono jednocześnie maksymalną liczbę kondygnacji, dzięki czemu nowa zabudowa nie będzie stanowić elementów dominujących w istniejącym krajobrazie. Należy zaznaczyć, że wskaźniki określone w projekcie studium należy traktować jako zalecane. Uszczegółowienie struktury przestrzennej terenów nastąpi w trybie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przewiduje się, że podczas opracowywania planów miejscowych dla wyodrębnionych z terenu gminy mniejszych obszarów, parametry oraz wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu zostaną ustalone w nawiązaniu do zabudowy sąsiadującej. Ponadto prognozuje się, że wprowadzone zostaną nasadzenia zieleni towarzyszące zabudowie, co pozwoli na zwiększenie atrakcyjności krajobrazu, jak również poprawi estetykę nowo zainwestowanych terenów.

Pozytywnie na walory krajobrazowe wpłynie utrzymanie obecnego kierunku zagospodarowania terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej i lasów. Skutkiem ochrony obszarów rolniczych i leśnych przed zabudową będzie utrzymanie rolniczego i leśnego użytkowania tych terenów i zachowanie otwartego krajobrazu użytków rolnych oraz cennych wizualnie obszarów zadrzewionych.

8.2.3. Oddziaływanie na powietrze i klimat

Ustalenia projektu studium zapewniają minimalizację negatywnego wpływu planowanego zagospodarowania terenu na powietrze, poprzez sposób kształtowania polityki przestrzennej, który odzwierciedla się w sposobie wyznaczenia terenów inwestycyjnych względem terenów pełniących funkcje przyrodnicze. Zachowanie terenów rolniczych, lasów i wód powierzchniowych oraz wyznaczenie terenów zieleni, oprócz pełnionych funkcji przyrodniczych, będzie miało również wpływ na przewietrzanie terenu gminy.

Negatywny wpływ na stan powietrza atmosferycznego na terenie gminy Lubasz będzie miała przede wszystkim emisja związana ze spalaniem paliw stałych w źródłach emisji niskiej (paleniska domowe, małe kotłownie, obiekty rolnicze). Większość wiejskich gospodarstw domowych zaopatruje się w energię cieplną we własnym zakresie korzystając w dalszym ciągu z pieców opalanych drewnem i węglem. Przeważają instalacje centralnego ogrzewania oparte o piece węglowe starego typu oraz ogrzewania piecami kaflowymi. Ustalenia projektu studium przewidują utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach, zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane oraz zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach. Wyjątkiem od tych zasad jest art. 144 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna, z zastrzeżeniem ust. 3, powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację

ma tytuł prawny. W związku z tym, na terenach do których inwestor posiada tytuł prawny nie może dochodzić do przekroczenia standardów jakości środowiska, z wyjątkiem przypadków o których mowa powyżej. Osiągnięcie powyższych celów, poprzez zmianę stosowanych tradycyjnych paliw i technologii na paliwa charakteryzujące się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (mikroinstalacji), przyczyni się do poprawy czystości powietrza, szczególnie na terenach osadniczych.

Na terenie gminy Lubasz nadal prowadzona będzie działalność rolnicza. Wiązać się to będzie z typowo rolniczymi oddziaływaniami takimi jak wiosenne prace polowe, żniwa, wykopki, siewy jesienne. W okresie przygotowywania gleby do zasiewów często stosuje się nawozy naturalne – obornik. Może w tym przypadku wystąpić oddziaływanie substancji odorowych. Obecnie nie ma możliwości całkowitego wyeliminowania nieprzyjemnych zapachów. Można je jednak ograniczyć stosując dobre praktyki rolnicze.

Na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego oddziałują także szlaki komunikacyjne. Szkodliwe skutki ruchu samochodowego to przede wszystkim emisja do atmosfery szkodliwych substancji, jak m.in. CO, węglowodory, tlenki azotu, SO₂, aldehydy, Pb, pył gumowy ze ścierania opon samochodowych. W dalszym ciągu będzie zaznaczał się wpływ istniejących szlaków transportowych. Ustalenia projektu studium uwzględniają wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz w sąsiedztwie obiektów i urządzeń emitujących zanieczyszczenia do powietrza.

Spodziewać się można także niewielkiej emisji zanieczyszczeń powietrza występujących na etapie realizacji różnych inwestycji przewidzianych w ustaleniach projektu studium. Będą one jednak krótkotrwałe i ograniczone w czasie. Ich oddziaływanie związane będzie głównie z pracą sprzętu budowlanego, z transportem gleby i materiałów budowlanych z urobku oraz elementów konstrukcyjnych (spaliny, pyły). Ruch pojazdów, realizacja wykopów oraz składowanie gleby z urobku i ewentualnie sypkich materiałów budowlanych (także przy innych inwestycjach) spowoduje okresową emisję pyłów do atmosfery. Emisja ta będzie jednak znacznie ograniczona w przypadku zawilgocenia podłoża. Będzie ona miała charakter niezorganizowany, o zasięgu ograniczonym głównie do terenu budowy.

W związku z realizacją planowanych inwestycji przewiduje się nieznaczną modyfikację warunków mikroklimatu, w zakresie zmiany temperatury oraz wilgotności powietrza, spowodowaną likwidacją powierzchni biologicznie czynnej, a także wzrostem emisji ciepła, pochodzącego ze spalania paliw do celów grzewczych, jak również wzrostu powierzchni utwardzonych wynikającego z rozwoju terenów zabudowy.

Zgodnie ze „Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”, wykonanym przez Ministerstwo Środowiska sektor budownictwa jest szczególnie wrażliwy na kilka elementów klimatu, zwłaszcza na wiatry i opady. Oddziaływanie tych czynników klimatycznych powinna znaleźć swoje odbicie w zakresie projektowania zarówno posadowienia, jak i konstrukcji niosącej budowli. Oddziaływanie deszczy jest szczególnie ważne w odniesieniu do problemu sprawności sieci kanalizacyjnych oraz występowania osuwisk skarp. Prognozy odnośnie wiatrów wskazują na nasilenie się zjawisk takich jak trąby powietrzne lub huragany, aczkolwiek trudno jest określić strefy szczególnie zagrożone tym zjawiskiem. Zwrócić należy uwagę na dużą dynamikę zmian warunków klimatycznych, które mogą negatywnie wpływać zarówno na wykonawstwo robót, jak i na właściwości wyrobów budowlanych w tym ich trwałość.

Mając na względzie konieczność adaptacji terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, w projekcie studium ustalono wysoki udział powierzchni terenu powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych terenów przeznaczonych pod zabudowę, ograniczono maksymalną powierzchnię zabudowy działek budowlanych, a także dopuszczono odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z terenów działek zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rezydencjonalnej na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub zbiorników retencyjnych, zgodnie z przepisami odrębnymi, w przypadku braku kanalizacji deszczowej/ogólnospławnej. Realizacja powyższych zapisów pozwoli w konsekwencji na zwiększenie retencji i spowolnienie odpływu wód opadowych, jak również będzie przeciwdziałać wzrostowi temperatury na terenach zurbanizowanych i jego skutkom. Na etapie

planowania inwestycji zaleca się projektowanie linii zabudowy z uwzględnieniem głównych kierunków panujących wiatrów, w taki sposób, aby zapewnić „przewietrzanie” terenów, jak również projektowanie możliwie największych powierzchni nieutwardzonych oraz zabezpieczenie istniejących zadrzewień.

Zachowanie istniejących terenów leśnych oraz terenów zieleni wpłynie na złagodzenie warunków klimatycznych, w tym ujemnego oddziaływania promieniowania słonecznego i wahania temperatury, retencjonowanie wody, zmniejszenie siły wiatru oraz utrzymanie wilgotności powietrza.

8.2.4. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Projekt studium ustala zachowanie i ochronę głównych elementów istniejącego układu hydrograficznego. Ochronie podlegają wszystkie wody powierzchniowe o charakterze naturalnym. W projekcie studium w odniesieniu do terenów wód dopuszcza się lokalizację niezbędnych inwestycji liniowych z zakresu infrastruktury, takich jak sieci: wodociągowe, kanalizacyjne, elektroenergetyczne, telekomunikacyjne, gazowe, ciepłe oraz drogi, realizowanych dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych tylko w uzasadnionych sytuacjach. Realizacja tych inwestycji musi odbywać się z zachowaniem i poszanowaniem walorów przyrodniczych obszaru głównie stosunków wodnych z maksymalnym ograniczeniem uciążliwości dla środowiska. Ponadto należy uwzględnić przepisy art. 119 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zgodnie z którymi zabrania się wznoszenia w pobliżu morza, jezior i innych zbiorników wodnych, rzek i kanałów obiektów budowlanych uniemożliwiających lub utrudniających ludziom i dziko występującym zwierzętom dostęp do wody, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej oraz związanych z bezpieczeństwem powszechnym i obronnością kraju.

W stosunku do kierunków zagospodarowania terenu wyznaczonych w obowiązującym studium dla obszaru położonego w sąsiedztwie jeziora Kruteckiego w rejonie miejscowości Kruteczki, dokonano zmiany rozmieszczenia nowych terenów o wiodącej funkcji usług sportu, rekreacji, turystyki, zabudowy mieszkaniowej i letniskowej w rejonie miejscowości Kruteczki i Gniewomierz. Ponadto dokonano zmiany przeznaczenia terenów położonych na jeziorze Dużym w rejonie miejscowości Sławienko z terenów o wiodącej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej na tereny o wiodącej funkcji usług sportu, rekreacji, turystyki, zabudowy mieszkaniowej i letniskowej. Przewiduje się, że rozwój zabudowy w otoczeniu jezior wpłynie na wzrost presji turystyczno-rekreacyjnej u wybrzeży oraz ewentualne pogorszenie stanu jakości wód poprzez spływ zanieczyszczeń. W celu zminimalizowania potencjalnego negatywnego oddziaływania skutków realizacji ustaleń zmiany studium dla działek zlokalizowanych w sąsiedztwie jezior, należy zadbać o zachowanie jak najwyższego procentu powierzchni biologicznie czynnej, ograniczyć lub wprowadzić zakaz grodzenia nieruchomości w celu zachowania korytarzy ekologicznych wzdłuż zbiorników oraz uregulować gospodarkę wodno-ściekową. W celu ograniczenia presji na strefę brzegową jezior, na etapie realizacji inwestycji istotne będzie skanalizowanie ruchu turystycznego oraz jednoznaczne wyznaczenie miejsc, w których mogą przebywać użytkownicy przedmiotowych terenów. Powyższe wymagania i ograniczenia powinny zostać sprecyzowane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Jakość zasobów wodnych na obszarach objętych opracowaniem w znacznym stopniu zależy będzie od sposobu prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej. Realizacja ustaleń projektu studium w zakresie rozwoju terenów inwestycyjnych spowoduje wzrost zapotrzebowania na wodę i jej większe zużycie. Konsekwencją tego będzie również powstawanie nowych źródeł ścieków, które będą musiały być w odpowiedni sposób oczyszczone i odprowadzone. Szczególnie narażone na zanieczyszczenie będą grunty obecnie niezainwestowane i niewyposażone w podstawową sieć infrastruktury technicznej, tj. wodociągi i kanalizacja sanitarna, które w projekcie studium przeznaczone są pod zabudowę.

Kwestie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków bytowych regulują przepisy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz rozporządzenia

Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Zgodnie z ustaleniami § 26 ust. 3 ww. rozporządzenia w razie braku warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej działka może być wykorzystana pod zabudowę budynkami przeznaczonymi na pobyt ludzi, pod warunkiem zapewnienia możliwości korzystania z indywidualnego ujęcia wody, a także zastosowania zbiornika bezodpływowego lub przydomowej oczyszczalni ścieków, jeżeli ich ilość nie przekracza 5 m³ na dobę. Jeżeli ilość ścieków jest większa od 5 m³, to ich gromadzenie lub oczyszczanie wymaga pozytywnej opinii właściwego terenowo inspektora ochrony środowiska. Natomiast według przepisów art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych.

W zapisach projektu studium zakłada się kontynuację sukcesywnej realizacji kanalizacji sanitarnej na istniejących obszarach zabudowanych oraz nowych terenach budowlanych równocześnie z realizacją budynków. Jednakże do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej zagrożeniem dla jakości wód na obszarach nieuzbrojonych w media, na których przewiduje się rozwój zabudowy, będzie stosowanie tymczasowych rozwiązań z zakresu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków bytowych, tj. podłączanie nowych budynków do zbiorników bezodpływowych lub lokalizacja przydomowych oczyszczalni ścieków, a także zaopatrzenie w wodę z indywidualnych ujęć. Skala ewentualnego negatywnego oddziaływania będzie zależna od ustalonej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego intensywności zabudowy, regulowanej przez minimalną wielkość nowo wydzielanej działki budowlanej, maksymalną powierzchnię zabudowy, a także liczbę budynków przypadających na jedną działkę budowlaną. Parametry oraz wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów ustalone w projekcie studium, tj. minimalna wielkość działki budowlanej: dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: 500 m² (dla terenów zabudowy bliźniaczej), 700 m² (dla terenów zabudowy wolnostojącej) i 200 m² (dla terenów zabudowy rezydencjonalnej), dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: 3000 m², dla terenów zabudowy mieszkaniowej zagrodowej: 2000 m², dla terenów zabudowy usługowej: 500 m², dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej: 3000 m², dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej: 800 m² (dla terenów zabudowy usługowej), 500 m² (dla terenów zabudowy bliźniaczej), 700 m² (dla terenów zabudowy wolnostojącej) i 2000 m² (dla terenów zabudowy rezydencjonalnej), dla terenów usług sportu, rekreacji, turystyki, zabudowy mieszkaniowej i letniskowej: 1000 m² (dla terenów zabudowy usług sportu i rekreacji oraz zabudowy letniskowej), 600 m² (dla terenów zabudowy bliźniaczej) i 300 m² (dla terenów zabudowy letniskowej), dla terenów zabudowy produkcyjno-usługowej oraz terenów zabudowy produkcyjnej: 2000 m², dla tereny usług sportu i rekreacji i turystyki: 1000 m², jak również maksymalna powierzchnia zabudowy: dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: 40% (dla terenów zabudowy bliźniaczej i wolnostojącej) i 20% (dla terenów zabudowy rezydencjonalnej), dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: 50%, dla terenów zabudowy mieszkaniowej zagrodowej: 40%, dla terenów zabudowy usługowej: 50%, dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej: 50%, dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej: 50% (dla terenów zabudowy usługowej), 40% (dla terenów zabudowy bliźniaczej i wolnostojącej) i 20% (dla terenów zabudowy rezydencjonalnej), dla terenów usług sportu, rekreacji, turystyki, zabudowy mieszkaniowej i letniskowej: 20% (dla terenów zabudowy usług sportu i rekreacji), 40% (dla terenów zabudowy bliźniaczej i letniskowej) i 30% (dla terenów zabudowy wolnostojącej), dla terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnictwa oraz gospodarstwach leśnych i rybackich: 60%, dla terenów zabudowy produkcyjno-usługowej oraz terenów zabudowy produkcyjnej: 70%, dla tereny usług sportu i rekreacji i turystyki: 60%, pozwalając na stwierdzenie, że

intensywność przyszłego zagospodarowania nie będzie wysoka, a co za tym idzie ograniczona zostanie możliwość znaczącego obciążenia środowiska gruntowo-wodnego.

Niemniej jednak podczas funkcjonowania zbiorników bezodpływowych nie można wykluczyć ryzyka wystąpienia ich nieszczelności i przedostawania się zanieczyszczeń do gruntu. Ewentualna nieszczelność zbiorników bezodpływowych lub nieprawidłowa eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków może przyczynić się do zanieczyszczenia zarówno wód podziemnych, jak i gleby, a za jej pośrednictwem również wód powierzchniowych. Odprowadzanie ścieków do zbiornika bezodpływowego nie będzie budziła obaw o spowodowanie zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego pod warunkiem właściwego wykonania zbiornika i instalacji doprowadzającej do niego ścieki. W celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania na środowisko istotna jest okresowa kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych oraz regularny wywóz nieczystości ciekłych ze zbiorników. W przypadku stwierdzenia awarii urządzenia konieczna jest jego niezwłoczna naprawa.

Z kolei w przypadku braku możliwości zaopatrzenia w wodę do celów bytowych z sieci wodociągowej możliwy będzie pobór wody z ujęć własnych na podstawie wyżej przytoczonych przepisów prawnych. Nie można również wykluczyć poboru wód podziemnych w ramach zwykłego korzystania z wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne, np. do podlewania ogrodów, które odbywać się może również na obszarach gdzie funkcjonuje sieć wodociągowa. Eksploatacja studni może przyczynić się do uszczuplenia zasobów wód podziemnych oraz do pogorszenia jakości tych wód. Intensywność oddziaływania będzie zależeć od ilości zlokalizowanych urządzeń umożliwiających pobór wód podziemnych, a także od ilości ujmowanej wody.

W celu zminimalizowania ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko, należy przyjąć zasadę realizacji sieci infrastruktury technicznej przed powstaniem planowanej zabudowy, co będzie miało zasadnicze znaczenie dla ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych przed przedostawaniem się zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych oraz przemysłowych.

Czynnikiem wpływającym negatywnie na bilans wód podziemnych, będzie uszczelnienie gruntu poprzez realizację zabudowy oraz towarzyszących jej powierzchni utwardzonych, co spowoduje pozbawienie go naturalnych zdolności filtracyjnych i ograniczenie spływu wód opadowych i roztopowych. W celu zapobieżenia obniżaniu się poziomu wód gruntowych, w projekcie studium postuluje się realizację miejsc małej retencji w sąsiedztwie każdego rodzaju zabudowy oraz wykorzystywanie naturalnego ukształtowania terenu w celu opóźnienia spływu wód opadowych. Ponadto ustala się minimalną powierzchnię terenu biologicznie czynnego w ramach poszczególnych terenów przeznaczonych pod zabudowę: dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: 40% (dla terenów zabudowy bliźniaczej), 50% (dla terenów zabudowy wolnostojącej) i 60% (dla terenów zabudowy rezydencjonalnej), dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: 25%, dla terenów zabudowy mieszkaniowej zagrodowej: 50%, dla terenów zabudowy usługowej: 30%, dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej: 25%, dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej: 30% (dla terenów zabudowy usługowej), 40% (dla terenów zabudowy bliźniaczej), 50% (dla terenów zabudowy wolnostojącej) i 60% (dla terenów zabudowy rezydencjonalnej), dla terenów usług sportu, rekreacji, turystyki, zabudowy mieszkaniowej i letniskowej: 20% (dla terenów zabudowy usług sportu i rekreacji) i 40% (dla terenów zabudowy bliźniaczej, wolnostojącej i letniskowej), dla terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich: 20%, dla terenów zabudowy produkcyjno-usługowej oraz terenów zabudowy produkcyjnej: 10%, dla tereny usług sportu i rekreacji i turystyki: 20%.

Dodatkowo zagrożeniem dla środowiska gruntowo-wodnego będzie ewentualne, niewłaściwe gromadzenie odpadów stałych w obrębie działek, do czasu ich odbioru i wywiezienia na składowisko oraz powstawanie dzikich wysypisk śmieci. Na etapie funkcjonowania inwestycji odpady należy gromadzić w sposób selektywny w miejscach do tego przeznaczonych na terenie działki. Dalsze postępowanie z odpadami powinno nastąpić zgodnie z przepisami odrębnymi, które zapewniają ochronę powierzchni ziemi przed skażeniem. W projekcie studium w zakresie gospodarki odpadami ustala się gromadzenie i segregację odpadów w miejscach ich

powstawania oraz zagospodarowanie ich zgodnie z krajowym i wojewódzkim planem gospodarki odpadami i w sposób zabezpieczający środowisko gruntowo-wodne przed zanieczyszczeniem zgodnie z przepisami odrębnymi. Zgodnie z art. 9u ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jednym z obowiązków wójta, jest sprawowanie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów wspomnianej ustawy. Odnosi się to do podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Wójt jest obowiązany prowadzić wspomnianą kontrolę co najmniej raz na dwa lata. Do czynności kontrolnych stosuje się art. 379 i 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Oddziaływanie dalszego rolniczego użytkowania gruntów na wody będzie miało charakter zarówno pozytywny, z uwagi na zachowanie powierzchni biologicznie czynnej oraz utrzymanie naturalnych warunków retencji, jak i negatywny z powodu spływu zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych. Stan czystości wód na przedmiotowych obszarach będzie związany głównie ze stosowaniem nawozów na terenach rolnych. Ścieki powstałe w wyniku prowadzonej działalności rolniczej należy zagospodarować zgodnie z obowiązującymi przepisami. W tym zakresie należy przestrzegać przepisów ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu. Nie zakłada się pogorszenia stanu czystości i jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych, jednakże nie przewiduje również poprawy tego stanu, ze względu na dalsze odprowadzanie wód z terenów rolniczych bezpośrednio do gruntu i wód powierzchniowych.

Mając na uwadze wprowadzone do projektu studium ustalenia z zakresu ochrony wód, przewiduje się, że projektowane zmiany przedmiotowego dokumentu nie przyczynią się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

8.2.5. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Faza realizacji ustaleń projektu studium dotyczących zmiany kierunku zagospodarowania na cele budownictwa wpłynie negatywnie na szatę roślinną. Powstanie nowej zabudowy spowoduje zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej na działkach dotychczas niezainwestowanych, a także likwidację miejsc bytowania gatunków zwierząt, co przyczyni się do ich migracji. Ponadto realizacja projektowanego zagospodarowania terenu doprowadzi do zmiany charakteru istniejącej roślinności. Nowe zagospodarowanie wyeliminuje obecną szatę roślinną łąk i pól uprawnych i spowoduje jej zastąpienie roślinnością towarzyszącą budynkom oraz terenom komunikacji, reprezentowaną w dużej mierze przez gatunki obce rodzimej florze, tj. gatunki ozdobne. Skala oddziaływania nowej zabudowy w znacznym stopniu uzależniona będzie od ustaleń sporządzanych dla tych terenów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, określających intensywność i zasięg nowych inwestycji budowlanych oraz zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, w tym przyrody ożywionej.

W celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania na rośliny przy realizacji poszczególnych inwestycji zaleca się przeprowadzenie inwentaryzacji zieleni oraz przyjęcie zasady omijania istniejących drzew, o ile zaistnieje taka możliwość. Drzewa wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy zastosować rozwiązania zapewniające ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego, w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarzeniem

korzeni żywicielski. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew (Suchocka M., 2016, organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa). Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji. W związku z powyższym w projektach budowlanych inwestycji, planując zagospodarowanie danego terenu, należy możliwie zaadaptować występujące zadrzewienia i zakrzewienia. Ponadto zaleca się, aby wprowadzana zieleń towarzysząca nowym budynkom charakteryzowała się odpowiednim doбором i zróżnicowaniem gatunkowym oraz gęstością nasadzeń. Należy dostosować ją do warunków siedliskowych panujących na danym terenie.

Wpływ skutków realizacji ustaleń projektu studium na zwierzęta będzie miał charakter zarówno pozytywny, jak i negatywny. Wzmożona, okresowa emisja hałasu na etapie budowy budynków będzie miała jedynie wpływ na zmianę miejsca bytowania występujących na tych terenach gatunków zwierząt. Ubytek powierzchni ich żerowisk będzie nieznaczący w stosunku do pozostałych obszarów niezainwestowanych, znajdujących się w sąsiedztwie terenów objętych zmianą studium. Nie przewiduje się również negatywnego wpływu realizacji ustaleń projektowanego dokumentu na populację chronionych ssaków, ptaków, gadów oraz płazów potencjalnie bytujących w sąsiedztwie obszarów objętych opracowaniem. Zaznacza się, że zgodnie z art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzonych prac, a więc również ochronę gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych objętych ochroną prawną. W okresie inwestycyjnym prace budowlane należy zaplanować poza sezonem wędrówki ptaków i wzmożonej wędrówki zwierząt.

Realizacja ustaleń projektu studium dotyczących utrzymania obecnego kierunku zagospodarowania terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej i lasów wpłynie pozytywnie na rośliny, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną. Dalsze rolnicze i leśne użytkowanie tych terenów przyczyni się do zachowania istniejącej powierzchni biologicznie czynnej, walorów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, a także naturalnych łączników ekologicznych, umożliwiając bytowanie i migrację gatunków zwierząt i roślin, związanych z siedliskami polnymi i leśnymi.

W odniesieniu do ustalonej w projekcie studium możliwości lokalizacji obiektów i urządzeń infrastruktury farm fotowoltaicznych, stwierdzić należy, że ich realizacja będzie wiązać się z fragmentacją oraz uszczupleniem powierzchni siedlisk i żerowisk. Potencjalne negatywne oddziaływanie może wiązać się również z utrudnieniem migracji zwierząt, z uwagi na ogrodzenie obszaru inwestycji. Co więcej istnieje prawdopodobieństwo kolizji ptaków z panelami fotowoltaicznymi, przy próbie ich lądowania na panelach, które wskutek efektu odbicia lustrzanego będą imitowały tafle wody. Na ryzyko wystąpienia kolizji narażone są przede wszystkim ptaki wodne. Problem odbicia może również dotyczyć owadów składających jaja w wodzie (np. jętki, widelnice), które również mogą traktować panele jako obiekty wodne i składać na nich jaja. W efekcie może to oznaczać spadek sukcesu rozrodczego owadów, a co za tym idzie ograniczenie zasobów pokarmowych dla ptaków. Problem ten może jednak zostać w łatwy sposób wyeliminowany poprzez stosowanie paneli posiadających białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają znacznie przyciąganie bezkręgowców wodnych.

Zakłada się, że nowe zainwestowanie nie zmniejszy różnorodności biologicznej na terenie gminy. Może jedynie spowodować migrację istniejących gatunków zwierząt na tereny niezainwestowane. Z kolei wprowadzanie zieleni towarzyszącej budynkom docelowo przyczyni się do zwiększenia bioróżnorodności, z uwagi na wprowadzanie nowych gatunków roślin. Można

zatem założyć pozytywny, pośredni i długoterminowy wpływ planowanych inwestycji na różnorodność biologiczną.

8.2.6. Oddziaływanie na ludzi i klimat akustyczny

Nie przewiduje się wystąpienia negatywnych skutków realizacji ustaleń projektu studium w zakresie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Przedmiotowe grunty nie należą do terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi lub osuwiskami, jak również zlokalizowane są poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Ponadto w projekcie studium ustala się zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko określonych w przepisach odrębnych z wyjątkiem lokalizacji inwestycji celu publicznego. W projekcie studium wśród terenów wskazanych do wyłączenia spod zabudowy wymienia się strefy oddziaływania obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej: linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia, strefy kontrolowane gazociągów.

Zgodnie z wynikami pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie województwa wielkopolskiego, przebiegające przez teren gminy linie elektroenergetyczne nie stanowią źródła ponadnormatywnego oddziaływania. Zapisy projektu studium określają minimalne szerokości pasów technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych, w tym od linii wysokiego napięcia 110 kV, zgodnie z wnioskami operatorów linii elektroenergetycznych. Zgodnie z informacjami uzyskanymi od gestora sieci elektroenergetycznej wysokiego napięcia dla linii napowietrznych nakazuje się zachowanie wolnych od zabudowy i nasadzeń zieleni wysokiej pasów technologicznych o szerokości zgodnej z przepisami odrębnymi, tj. rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r. nr 47 poz. 401), rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz normami branżowymi. W odniesieniu do napowietrznych linii elektroenergetycznych należy przyjąć, że ich niekorzystne oddziaływanie nie wykracza poza zasięg wyznaczonych pasów technologicznych. Mając na uwadze powyższe nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania w zakresie emisji pól elektromagnetycznych na miejsca dostępne dla ludzi.

Zakłada się, że w otoczeniu stacji elektroenergetycznych – napowietrznych i wewnętrznych, poza ich terenem występują pola elektryczne i magnetyczne o wartościach zbliżonych do dopuszczalnych. Podstawowymi oddziaływaniami, na które należy zwracać uwagę podczas prowadzenia postępowań dotyczących stacji elektroenergetycznych, są hałas, którego źródłami są transformatory, i możliwość zanieczyszczenia gruntu substancjami ropopochodnymi – olejem transformatorowym.

W przyszłym zagospodarowaniu terenów należy uwzględnić wymagania i ograniczenia techniczne wynikające z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi, tj. rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r. nr 47 poz. 401), rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie (Dz. U. z 2005 r. nr 219 poz. 1864), rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r. poz. 640) oraz normami branżowymi. Zachowanie odpowiednich, zgodnych z obowiązującymi przepisami, stref wyznaczonych dla poszczególnych sieci infrastruktury technicznej, zminimalizuje ryzyko wystąpienia awarii, mogących wywołać negatywne skutki dla ludzi.

Głównym czynnikiem wpływającym na pogorszenie jakości życia ludzi jest hałas. Wpływ na klimat akustyczny oraz generowanie wibracji będzie miał przede wszystkim ruch komunikacyjny odbywający się istniejącymi trasami komunikacyjnymi. Przewiduje się, że w związku

z powstaniem nowych terenów inwestycyjnych, ruch samochodowy na głównych szlakach komunikacyjnych ulegnie zwiększeniu. Należy spodziewać się większej liczby pojazdów o poziomie hałasu niższym od obecnie emitowanego przez pojazdy samochodowe.

Zgodnie z informacjami zawartymi w rozdziale 4.2.3 niniejszej prognozy w otoczeniu głównych tras komunikacyjnych może dochodzić do przekroczenia norm hałasu. Jednym z rozwiązań mających na celu ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego w mieście Lubasz jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego, do czego zmierza się poprzez wskazanie przebiegu planowanych obejść komunikacyjnych, choć i ich realizacja przyniesie oddziaływanie na tereny przyległe. Na etapie sporządzania niniejszej edycji studium nie rozpatrywano możliwości innego przebiegu planowanych obejść komunikacyjnych, gdyż ich lokalizacja wynika z wniosku Marszałka Województwa Wielkopolskiego, wniesionego podczas sporządzania obecnie obowiązującego studium. Postuluje się, aby planowana obwodnica przebiegała ona w maksymalnej możliwej odległości od terenów, które wymagają ochrony przed hałasem i zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z § 11 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, budynek z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi powinien być wznoszony poza zasięgiem zagrożeń i uciążliwości określonych w przepisach odrębnych, przy czym dopuszcza się wznoszenie budynków w tym zasięgu, pod warunkiem zastosowania środków technicznych zmniejszających uciążliwość poniżej poziomu ustalonego w przepisach odrębnych, bądź zwiększających odporność budynku na zagrożenia i uciążliwości takie jak m.in. hałas i drgania (wibracje). Ponadto, zgodnie z art. 174 ustawy Prawo ochrony środowiska emisje polegające m.in. na powodowaniu hałasu, powstające w związku z eksploatacją dróg, nie mogą spowodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający tym obiektem ma tytuł prawny. Według art. 139 ww. ustawy, przestrzeganie wymagań ochrony środowiska związanych m.in. z eksploatacją dróg zapewnia zarządzający tym obiektem.

W celu minimalizacji negatywnego oddziaływania przy lokalizowaniu obiektów budowlanych należy uwzględnić strefę uciążliwości drogi dla budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi. W projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego możliwość lokalizacji obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, znajdujących się w strefie uciążliwości tras komunikacyjnych, należy dopuścić jedynie pod warunkiem zapewnienia właściwych warunków akustycznych w nowoprojektowanych budynkach, np. poprzez zastosowanie środków technicznych ograniczających ponadnormatywne oddziaływanie hałasu. Ponadto, aby zminimalizować negatywny wpływ wyżej wymienionych dróg na projektowane tereny budownictwa, zaleca się wyznaczenie pasa zieleni izolacyjnej od strony drogi, w ramach którego wprowadzona zostanie zielen naturalna, zadrzewienia i zakrzewienia o zróżnicowanym pokroju. Co prawda zielen izolacyjna wprowadza jedynie niewielkie tłumienie poziomu hałasu, jednakże główną rolę w takich przypadkach odgrywa aspekt psychologiczny. Dla człowieka źródło hałasu wydaje się mniej dokuczliwe wówczas, gdy staje się ono niewidzialne.

W przypadku wystąpienia przekroczenia akustycznych standardów jakości środowiska na granicy terenu podlegającego ochronie akustycznej proponuje się wykorzystanie metod i środków związanych z lokalizacją i odpowiednim ukształtowaniem budynków oraz ich izolacją przed negatywnymi oddziaływaniami akustycznymi takimi jak np. lokalizacja zabudowy niemieszkalnej od strony drogi w celu stworzenia bariery akustycznej dla zlokalizowanych w dalszej odległości budynków, usytuowanie budynków prostopadle do drogi, zastosowanie rozwiązań konstrukcyjno-materiałowych i funkcjonalnych poszczególnych obiektów.

Przez gminę Lubasz przebiega linia kolejowa nr 374/390 relacji Bzowo Goraj - Piła Główna (nieczynna w granicach gminy Lubasz) oraz linia kolejowa nr 206/236 relacji Inowrocław Rąbinek - Drawski Młyn, którą odbywa się ruch towarowy i turystyczny. Z uwagi na małą częstotliwość ruchu pociągów nie stanowi ona źródła uciążliwości akustycznych.

W stosunku do obowiązującego dokumentu realizacja założeń projektu studium umożliwi powstanie terenów o wiodącej funkcji produkcyjno-usługowej w miejscowości Sokołowo. Ich funkcjonowanie może mieć wpływ na generowanie uciążliwości akustycznych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ruchem komunikacyjnym pojazdów obsługujących planowane obiekty. Należy mieć na uwadze, iż zgodnie z art. 144 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny. Zatem do obowiązków inwestora należy zastosowanie na terenie przedsięwzięcia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych skutecznie ograniczających rozprzestrzenianie się hałasu i drgań na tereny sąsiednie. Obecny poziom zaawansowania technologicznego oraz stosowanie nowoczesnych procesów w zakładach przemysłowych pozwala przypuszczać, że instalacje przewidziane do realizacji nie będą źródłem hałasu o wysokim poziomie i nie pogorszą w sposób znaczący warunków akustycznych terenów sąsiednich, a ewentualne wprowadzenie zabezpieczeń akustycznych (wyciszenie i wygłuszenie maszyn, mało hałaśliwa technologia produkcji, itd.) pozwoli na wyeliminowanie negatywnego oddziaływania tych instalacji na tereny sąsiednie. Ponadto mając na uwadze przeważający kierunek wiatru z kierunków zachodnich, nie przewiduje się, aby działalność obiektów dopuszczonych do realizacji na terenach o wiodącej funkcji produkcyjno-usługowej w miejscowości Sokołowo, powodowała znaczący negatywny wpływ na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zlokalizowane na wschód od ww. terenów produkcyjno-usługowych. Rozmieszczenie pozostałych terenów o wiodącej funkcji produkcyjno-usługowej wyznaczonych w projekcie studium wynika z obowiązujących aktów planistycznych - studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze gminy zlokalizowane są 4 maszty elektrowni wiatrowych o wysokości 140 m. W projekcie studium ustala się tereny wskazane do ograniczenia zabudowy, do których należą strefy ochronne (10H) od istniejących turbin wiatrowych, w których należy uwzględnić ograniczenia w zabudowie mieszkaniowej wynikające z przepisów prawa, tj. ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Należy zaznaczyć, że w projekcie studium nie wyznacza się nowych obszarów przeznaczonych pod lokalizację elektrowni wiatrowych, natomiast w strefach ochronnych (10H), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, zakazuje się lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej. W związku z ustalonym zakazem lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej w strefach ochronnych od istniejących turbin wiatrowych, projekt studium spełnia wymagania określone w ustawie z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Na podstawie informacji zawartych w raportach oddziaływania środowisko farm wiatrowych przyjmuje się, że poziom emitowanego hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie poszczególnych elektrowni wiatrowych kształtuje się pomiędzy 55dB(A) a 50dB(A). Natomiast praca elektrowni wiatrowych posadowionych w odległości kilkuset metrów od zabudowań nie jest w ogóle słyszalna, z uwagi na to, że dźwięk emitowany przez obracające się śmigła jest pochłaniany przez otoczenie (szum wiatru w drzewach i roślinach, tzw. „hałas otoczenia”). Z uwagi na wyznaczone strefy ochronne od istniejących turbin wiatrowych zminimalizowany zostanie ewentualny negatywny wpływ dla mieszkańców planowanej zabudowy mieszkaniowej, która będzie musiała zostać zlokalizowana poza granicami stref ochronnych.

Zakłada się wystąpienie pozytywnego wpływu realizacji ustaleń projektu studium na ludzi, z powodu wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych, przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy. Nowe tereny przeznaczone pod zabudowę będą odpowiedzią na potrzeby lokalnej społeczności. Utrzymanie obecnego kierunku zagospodarowania terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej i lasów wpłynie pozytywnie na ludzi, z uwagi na zachowanie oraz wzbogacenie walorów krajobrazowych przedmiotowych obszarów oraz pełnionych przez nie funkcji wypoczynkowych. Realizacja ustaleń projektu studium przyczyni się do poprawy jakości wypoczynku mieszkańców i turystów, a także będzie generowała nowe miejsca pracy.

8.2.7. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w projekcie studium uwzględniono ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków. Według ustaleń dokumentu na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy ustalić właściwy sposób ochrony tych zabytków, a zwłaszcza obiektów o szczególnych walorach kulturowych i historycznych poprzez odpowiednie działania konserwatorskie.

Za generalne cele ochrony wartości i zasobów środowiska kulturowego na obszarze gminy Lubasz przyjęto zachowanie walorów historycznych, wyeksponowanie regionalnej odrębności, eliminację elementów zagrażających ochronie i eksponowaniu zabytków oraz zachowanie równowagi pomiędzy ochroną dóbr kultury, a rozwojem przestrzennym.

Dla właściwego ustalenia działań z zakresu niezbędnej i pożądanej ochrony dóbr kultury konieczne jest opracowanie studium ochrony i kształtowania krajobrazu dla obszaru całej gminy. Studium wyznacza strefy ochrony konserwatorskiej. Obejmuje obszary szczególnie wartościowe, wskazane do zachowania, utrzymania zasadniczych elementów oraz charakteru w skali nowej zabudowy. Wszelkie działania inwestycyjne w tych strefach powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W projekcie studium wyznaczono również strefy ochrony stanowisk archeologicznych. Obejmują one rozpoznane potencjalne obszary występowania stanowisk archeologicznych. Wszelkie prace ziemne projektowane na obszarze stanowisk archeologicznych powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w celu określenia zakresu badań archeologicznych.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, zagospodarowanie terenów objętych projektem studium, w granicach których występują obiekty cenne kulturowo, zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi, nie wpłynie negatywnie na obszary i obiekty objęte ochroną.

Ukierunkowanie i uporządkowanie sposobu zagospodarowania terenu gminy z uwzględnieniem wartości kulturowych i walorów krajobrazowych wpłynie na wzrost wartości materialnej obszaru oraz sprzyjać będzie podwyższaniu wartości dóbr materialnych na terenie gminy.

8.2.8. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Zasoby naturalne rozumiane są jako elementy przyrody mające znaczenie dla bytowania i gospodarki człowieka. Są nimi m.in.: gleby, surowce mineralne, wody, lasy, łąki, zwierzęta. Analizując oddziaływanie na zasoby naturalne stwierdzić należy co następuje:

- negatywne oddziaływanie na gleby może zaistnieć w sytuacji zabudowy obszarów dotychczas wolnych od zainwestowania, jak również kontynuacja rolniczego użytkowania terenu,
- na terenie gminy dopuszcza się eksploatację kopalni, w związku z czym przewiduje się znaczące oddziaływanie na te surowce; wyznaczenie obszaru wydobycia w sposób kontrolowany wykorzysta potencjał złóż, występujących na przedmiotowym terenie. Zgodnie z ustalonymi wytycznymi dokumentu eksploatacja złóż będzie prowadzona w oparciu o wydane decyzje administracyjne oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, pod warunkiem zachowania wymogów przepisów odrębnych dotyczących ochrony środowiska i ograniczenia ingerencji w krajobraz poprzez właściwe zaplanowanie zazielenienia terenu. Istotą jest wprowadzony obowiązek rekultywacji istniejących obszarów pokopalnianych, w tym nielegalnych wyrobisk. Rekultywacja powinna być ukierunkowana na przywrócenie stanu środowiska sprzed eksploatacji lub poprzez ich zadrzewianie, zakrzewienie lub wypełnienie wodą w celach rekreacyjnych.
- znaczące oddziaływanie na pozostałe komponenty środowiska zostały omówione w kolejnych podrozdziałach rozdziału 8.

8.2.9. Skutki oddziaływania projektu studium na całokształt środowiska przyrodniczego

Przewidywane skutki oddziaływania projektu studium na całokształt środowiska oraz jego prawidłowe funkcjonowanie, w tym na obszary chronione, są zróżnicowane co do charakteru,

czasu oddziaływania, odwracalności i ich zasięgu przestrzennego. Oddziaływanie wskazanych przez zmianę studium rodzajów zagospodarowania terenu oraz obiektów z nimi związanych podzielić można na: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane. Skutki realizacji zapisów projektu zmiany studium oddziaływania można z kolei rozpatrywać w kontekście czasu oddziaływania:

- długoterminowego (w skali kilkudziesięciu lat),
- średnioterminowego (około 5 – 10 lat),
- krótkoterminowego (około 1 roku),
- chwilowego (około 1 doby).

Rodzaj i skalę przewidywanych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono w podrozdziałach 8.1. i 8.2.1-8.2.8. oraz w poniższych tabelach (Tabele 11 - 13).

Tabela 11. Funkcje o pozytywnym wpływie na środowisko

Elementy środowiska	Ocena oddziaływania ustaleń studium								
	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stale	Chwilowe
Tereny leśne, Tereny do zalesienia, Tereny lasów ochronnych, Tereny zieleni, Tereny zieleni urządzonej									
Różnorodność biologiczna	+	0	0	0	0	0	+	+	0
Roślinność	+	0	0	0	0	0	+	+	0
Zwierzęta	+	0	0	0	0	0	+	0	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	+	0	0	0	0	+	+	0
Powietrze atmosferyczne	+	0	0	0	0	0	+	+	0
Powierzchnia ziemi, gleba	0	+	0	0	0	0	+	+	0
Krajobraz	+	0	0	0	0	0	0	+	0
Klimat	0	+	0	0	0	0	+	+	0
Klimat akustyczny	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary ochrony przyrody	+	+	0	0	0	0	+	+	0
Tereny cmentarzy i kościołów									
Różnorodność biologiczna	+	0	0	0	0	0	+	+	0
Roślinność	+	0	0	0	0	0	+	+	0
Zwierzęta	+	0	0	0	0	0	+	0	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	+	0	0	0	0	+	+	0
Powietrze atmosferyczne	+	0	0	0	0	0	+	+	0
Powierzchnia ziemi, gleba	0	+	0	0	0	0	+	+	0
Krajobraz	+	0	0	0	0	0	0	+	0
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	+	+	0	+	0	0	+	+	0
Obszary ochrony przyrody	0	+	0	0	0	0	+	+	0

Wyznaczenie terenów zieleni, w szczególności lasów, wód powierzchniowych będzie miało pozytywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze, a także środowisko życia mieszkańców. Tereny te będą miały istotne znaczenie dla zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy. Zieleń wysoka tworzy powierzchnię pochłaniającą zanieczyszczenia atmosferyczne, wytwarzającą tlen i retencjonującą część opadów atmosferycznych. Ponadto wpływa korzystnie na klimat lokalny na terenach rolnych i zabudowanych, stanowi schronienie dla zwierząt oraz miejsce wzrostu dziko występujących roślin. Z kolei wody płynące tworzą korytarze ekologiczne umożliwiające przemieszczanie się gatunków i genów, stanowią również miejsce życia dla wielu gromad zwierząt.

Tabela 12. Funkcje nie wywołujące istotnych zmian w środowisku oraz funkcje powodujące przekształcenia w środowisku przyrodniczym i krajobrazie, skutkujące emisją hałasu, zanieczyszczeń do atmosfery i wód

Elementy środowiska	Ocena oddziaływania ustaleń studium								
	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stale	Chwilowe
Tereny rolnicze									
Różnorodność biologiczna	+	+	0	0	0	0	+	+	0
Roślinność	+	0	0	0	0	0	+	+	0
Zwierzęta	+	0	0	0	0	0	+	0	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	-	0	0	0	-	-	0	0
Powietrze atmosferyczne	+	0	0	0	0	0	+	+	0
Powierzchnia ziemi, gleba	0	+	0	0	0	0	+	+	0
Krajobraz	+	0	0	0	0	0	0	+	0
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Teren usług sportu i rekreacji i turystyki, Tereny o wiodącej funkcji usług sportu, rekreacji, turystyki i zabudowy mieszkaniowej letniskowej									
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	+	0	0	0	0	0	+	+	0
Zwierzęta	-	0	0	0	0	0	-	0	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze atmosferyczne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powierzchnia ziemi, gleba	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krajobraz	+	0	0	0	0	0	0	+	0
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	-	0	0	0	0	0	-	0	-
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	+	0	0	0	0	0	+	0
Obszary ochrony przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej, Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej									

Elementy środowiska	Ocena oddziaływania ustaleń studium								
	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stale	Chwilowe
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	+/-	0	0	0	0	+	+	+	0
Zwierzęta	-	0	0	0	0	-	-	-	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	0	-	0	-	-	0	0	0
Powietrze atmosferyczne	-	0	0	0	-	-	0	0	-
Powierzchnia ziemi, gleba	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Krajobraz	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	-	-	0	0	0	-	-	-	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary ochrony przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej zagrodowej, Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej i usługowej, Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej									
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	+/-	0	0	0	0	+	+	+	0
Zwierzęta	-	0	0	0	0	-	-	-	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze atmosferyczne	-	0	0	0	-	-	0	0	-
Powierzchnia ziemi, gleba	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Krajobraz	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	-	-	0	0	0	-	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary ochrony przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zachowanie terenów rolnych nie będzie powodować istotnych zmian jakości środowiska. W dalszym ciągu występować będą zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych powodowane nadmiernym zużyciem nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Ekosystem rolniczy charakteryzuje się niewielkim poziomem zróżnicowania biologicznego, ujednoliconym składem gatunkowym wyrównanym poziomem wiekowym zbiorowisk roślinnych. Niemniej jednak może stanowić miejsce pojawiania się związanych z agrocenozą zwierząt (np. ptaków przylatujących na żer). Obecność terenów otwartych sprzyja migracji roślin, zwierząt i grzybów. Z punktu widzenia gospodarki człowieka, utrzymanie tych terenów ma znaczenie dla zachowania przydatnych dla rolnictwa gleb. Tereny użytków zielonych mogą stanowić również miejsce występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

Istniejące i planowane tereny zabudowane, a także tereny komunikacji (dotyczy dróg gruntowych, leśnych i lokalnych) będą miały zróżnicowany wpływ na środowisko. Ustalenia projektu studium w zakresie ochrony środowiska i wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną pozwalają zminimalizować potencjalne negatywne oddziaływanie planowanych

funkcji na jakość wód i powietrze atmosferyczne. Rozwój wymienionych funkcji przyczyni się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej i utraty walorów produkcyjnych gleb (dotyczy tylko powierzchni zabudowanej) Na pozostałym terenie wystąpi powtórne zagospodarowanie zielenią. Funkcjonowanie nowych terenów może wiązać się z większym poborem wody oraz odprowadzaniem ścieków i odpadów. Wprowadzenie zabudowy przyczyni się do nieznacznego przekształcenia morfologii terenu.

Tabela 13. Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko

Elementy środowiska	Ocena oddziaływania ustaleń studium								
	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stale	Chwilowe
Tereny o wiodącej funkcji usługowej									
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	+/-	0	0	0	0	+	+	+	0
Zwierzęta	-	0	0	0	0	-	-	-	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze atmosferyczne	-	0	0	0	-	-	0	0	-
Powierzchnia ziemi, gleba	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Krajobraz	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary ochrony przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tereny o wiodącej funkcji produkcyjnej									
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	+/-	0	0	0	0	+/-	+/-	+/-	0
Zwierzęta	-	0	0	0	0	-	-	-	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze atmosferyczne	-	0	0	0	-	-	0	0	-
Powierzchnia ziemi, gleba	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Krajobraz	-	0	0	0	-	0	0	-	-
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary ochrony przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tereny o wiodącej funkcji produkcyjno-usługowej, Tereny infrastruktury technicznej, Tereny kolejowe, Linie elektroenergetyczne									
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	+/-	0	0	0	0	+/-	+/-	+/-	0
Zwierzęta	-	0	0	0	0	-	-	-	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	0	-	0	-	-	0	0	0
Powietrze atmosferyczne	-	0	0	0	-	-	0	0	-

Elementy środowiska	Ocena oddziaływania ustaleń studium								
	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stale	Chwilowe
Powierzchnia ziemi, gleba	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Krajobraz	-	0	0	0	-	0	0	-	-
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary ochrony przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ujęcia wód (Ochrona ujęcia wody), Oczyszczalnie ścieków, Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej									
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	0	-	-	-	0	0	0	-	0
Zwierzęta	-	0	0	0	0	-	-	-	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze atmosferyczne	-	0	0	0	-	-	0	0	-
Powierzchnia ziemi, gleba	-	0	0	0	-	-	0	0	-
Krajobraz	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	-	-	0	0	-	-	-	-	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary ochrony przyrody	-	-	0	-	0	0	-	-	0
Drogi wojewódzkie, Drogi powiatowe									
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	0	-	-	-	0	0	0	-	0
Zwierzęta	-	0	0	0	0	-	-	-	0
Wody powierzchniowe i podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze atmosferyczne	-	0	0	0	-	-	0	0	-
Powierzchnia ziemi, gleba	-	0	0	0	-	-	0	0	-
Krajobraz	-	0	0	0	-	0	0	0	-
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klimat akustyczny	-	-	0	-	-	-	-	-	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki i dobra materialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary ochrony przyrody	-	-	0	-	0	0	-	-	0

Podsumowując na terenach przeznaczonych pod zabudowę zakłada się wystąpienie korzystnego wpływu skutków realizacji zapisów projektu studium na ludzi i dobra materialne, z uwagi na powstanie nowych terenów inwestycyjnych, generujących miejsca pracy oraz możliwość lokalizacji budynków i rozwój infrastruktury technicznej. Na terenach przeznaczonych pod zabudowę przewiduje się negatywny wpływ skutków realizacji zapisów projektu studium na powierzchnię ziemi, powietrze, wody podziemne oraz krajobraz, z powodu przekształcenia

gruntu w miejscach realizacji inwestycji, generowanie zanieczyszczeń do powietrza przez źródła grzewcze budynków, pojazdy samochodowe oraz instalacje w obiektach produkcyjnych, obniżenie poziomu wód podziemnych z uwagi na uszczelnienie gruntu, jak również z powodu przekształcenia otwartego krajobrazu pól uprawnych.

Na terenach, na których zakazuje się lokalizacji zabudowy, prognozuje się wystąpienie pozytywnego wpływu skutków realizacji zapisów projektu studium na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi i krajobraz, z uwagi na utrzymanie siedlisk łąk, pastwisk, gruntów ornych i nieużytków oraz zachowanie obszarów cennych przyrodniczo.

Nie zakłada się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania skutków ustaleń projektu zmiany Studium na obszary Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody, zabytki, a także zasoby naturalne, rozumiane jako surowce naturalne.

OCENA ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNYCH ZAWARTYCH W PROJEKCIE STUDIUM

Przy sporządzaniu niniejszego opracowania uwzględniono przepisy odrębne dotyczące ochrony środowiska, przyrody, planowania przestrzennego, ochrony dóbr kultury i itp. Projekt studium respektuje w całości obowiązujące przepisy prawne związane z ochroną środowiska na terenach przebywania i obsługi ludności. Dotyczy to m.in. ustalania standardów akustycznych, odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych, magazynowania i zagospodarowania odpadów. Proponowana w ustaleniach projektu studium struktura funkcjonalno – przestrzenna jest zgodna z wymaganiami ochrony środowiska, a także z potrzebami funkcjonalnymi gminy. Szczegółową ocenę rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych i ich wpływu na środowisko przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 14.).

Tabela 14. Ocena struktury funkcjonalno – przestrzennej

Grupa	Jednostka bilansowa	Stopień oddziaływania na środowisko	Ocena rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych i ich wpływu na środowisko
A	Tereny leśne	Tereny zieleni biologicznie czynne, na których utrzymuje się istniejący drzewostan oraz dopuszcza możliwość jego uzupełniania	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne korzystne dla środowiska. Tereny te będą stanowiły podstawę struktury przyrodniczej gminy
	Tereny do zalesienia	Tereny zieleni biologicznie czynne obejmujące najsłabsze gleby, na których wprowadza się nowe zadrzewienia	
	Tereny lasów ochronnych, Tereny zieleni, Tereny zieleni urządzonej	Tereny zieleni biologicznie czynne, na których zachowuje się istniejącą zieleń niską i śródpolną oraz przewiduje jej uzupełnienie z wykorzystaniem rodzimej roślinności	
	Tereny cmentarzy i kościołów	Tereny zieleni biologicznie czynne, na których utrzymuje się funkcję zieleni cmentarnej	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne korzystne dla środowiska. Tereny te będą stanowiły uzupełnienie struktury przyrodniczej gminy
B	Tereny rolnicze	Tereny rolnicze biologicznie czynne stanowiące podstawę gospodarki gminy. Tereny te stanowią gleby niższych klas bonitacyjnych gruntów (IV-VI). Zakłada się zachowanie ogólnej powierzchni upraw rolnych	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne korzystne dla środowiska

	Teren usług sportu i rekreacji i turystyki, Tereny o wiodącej funkcji usług sportu, rekreacji, turystyki i zabudowy mieszkaniowej letniskowej	Zachowanie i rozwój nowego zagospodarowania – boisk i urządzeń sportowych	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne będą wywoływać specyficzne oddziaływania na środowisko: zanieczyszczenia wód i gleb, zmiany klimatu akustycznego, składowanie odpadów, zależne od charakteru i wielkości prowadzonej działalności oraz zachowane i wprowadzenie znacznej powierzchni biologicznie czynnej
	Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej	Adaptacja istniejącej i rozwój nowej zabudowy o dominującej funkcji mieszkaniowej i zagrodowej jako kontynuacji zainwestowania w ramach poszczególnych jednostek osadniczych, a także na terenach rolnych w formie zabudowy siedliskowej	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne adaptują istniejące oddziaływania na środowisko i mogą wprowadzić nowe oddziaływania na środowisko w przypadku lokalizacji nowej zabudowy: emisja zanieczyszczeń do powietrza, potencjalne zanieczyszczenia wód i gleb, składowanie odpadów, zanieczyszczenia związane z prowadzoną gospodarką rolną
	Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej zagrodowej	Adaptacja istniejącej i rozwój nowej zabudowy o funkcji rekreacyjnej przede wszystkim w obrębie istniejących zespołów zabudowy	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne mogą wywoływać specyficzne oddziaływania na środowisko: emisja zanieczyszczeń do powietrza, zanieczyszczenia wód i gleb, składowanie odpadów, emisja hałasu - adekwatne do wielkości nowej zabudowy; oddziaływania będą miały charakter sezonowy związany z półroczem letnim
C	Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej	Adaptacja istniejącej i rozwój nowej zabudowy o dominującej funkcji usługowej jako uzupełnienie zainwestowania w ramach poszczególnych jednostek osadniczych	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne mogą wywoływać specyficzne oddziaływania na środowisko: emisja zanieczyszczeń do powietrza, zanieczyszczenia wód i gleb, składowanie odpadów, emisja hałasu – adekwatne do wielkości i charakteru nowej zabudowy oraz rodzaju funkcji usługowej
	Tereny o wiodącej funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej	Adaptacja istniejącej i rozwój nowej zabudowy o dominującej funkcji usługowej jako uzupełnienie zainwestowania w ramach poszczególnych jednostek osadniczych	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne mogą wywoływać specyficzne oddziaływania na środowisko: emisja zanieczyszczeń do powietrza, zanieczyszczenia wód i gleb, składowanie odpadów, emisja hałasu – adekwatne do wielkości i charakteru nowej zabudowy oraz rodzaju funkcji usługowej
	Tereny o wiodącej funkcji usługowej	Adaptacja istniejącej i rozwój nowej zabudowy o dominującej funkcji usługowej jako uzupełnienie zainwestowania w ramach poszczególnych jednostek osadniczych	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne mogą wywoływać specyficzne oddziaływania na środowisko: emisja zanieczyszczeń do powietrza, zanieczyszczenia wód i gleb,

		składowanie odpadów, emisja hałasu – adekwatne do wielkości i charakteru nowej zabudowy oraz rodzaju funkcji usługowej
Tereny o wiodącej funkcji produkcyjnej	Adaptacja istniejącej i rozwój nowej zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów w obrębie jednostek osadniczych	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne będą wywoływać specyficzne oddziaływania na środowisko: emisja zanieczyszczeń do powietrza, zanieczyszczenia wód i gleb, zmiany klimatu akustycznego, składowanie odpadów, zależne od charakteru i wielkości prowadzonej działalności
Tereny o wiodącej funkcji produkcyjno-usługowej, Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz w gospodarstwach leśnych i rybackich, Tereny infrastruktury technicznej, Tereny kolejowe, Linie elektroenergetyczne	Adaptacja istniejącej i rozwój nowej zabudowy obsługi gospodarki rolnej (gospodarstwa hodowli zwierząt) wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne będą wywoływać specyficzne oddziaływania na środowisko: emisja zanieczyszczeń do powietrza, zanieczyszczenia wód i gleb, zmiany klimatu akustycznego, składowanie odpadów, zależne od charakteru i wielkości prowadzonej działalności
Ujęcia wód, Oczyszczalnie ścieków, Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej		
Drogi wojewódzkie, Drogi powiatowe Pozostałe ważniejsze drogi	Adaptacja istniejących i rozwój nowych ciągów komunikacji drogowej oraz miejsc obsługi z dopuszczeniem możliwości ich rozbudowy i modernizacji	Rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne będą wywoływać uciążliwości liniowe dla środowiska związane z funkcjonowaniem komunikacji samochodowej adekwatne do klasy drogi i natężenia ruchu: emisja spalin do atmosfery, hałas i możliwość zanieczyszczenia podłoża ropopochodnymi przy braku odpowiednich zabezpieczeń przy jednoczesnym ich ograniczeniu poprzez odpowiednie ustalenia studium

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO STUDIUM

Biorąc pod uwagę identyfikację oraz opis znaczących oddziaływań na środowisko, które mogą być rezultatem realizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubasz, poniżej przedstawiono rozwiązania, które mają na celu zapobiegania, ograniczanie lub kompensację tych oddziaływań.

W celu ochrony gleb przed chemiczną degradacją ze strony rolnictwa należy wprowadzić następujące działania:

- stosowanie środków ochrony roślin i nawozów mineralnych w sposób racjonalny i umiarkowany – wielkość stosowanych środków należy dostosować do wymagań upraw, struktury gleb, warunków wodnych oraz ukształtowania terenu, a także z uwzględnieniem przepisów odrębnych,
- ograniczenie zmiany użytkowania gruntów rolnych zdrenowanych,
- stosowanie nawozów naturalnych oraz biologicznych i mechanicznych metod ochrony roślin,
- wprowadzanie i stosowanie na szerszą skalę metod proekologicznej produkcji rolniczej, zwłaszcza na terenach o szczególnych walorach przyrodniczych oraz w bezpośrednim sąsiedztwie tych obszarów.

W celu poprawy funkcjonowania środowiska oraz podniesienia walorów przyrodniczo-krajobrazowych konieczne jest wprowadzenie następujących ustaleń:

- objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych przed dominacją elementów obcych, w szczególności sieci infrastruktury technicznej, tablic reklamowych, zabudowy substandardowej;
- ograniczyć zalesienia na terenach eksponowanych;
- tereny eksponowane należy podkreślać poprzez włączanie ich w system połączeń pieszych i rowerowych;
- obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem;
- należy porządkować przebieg linii energetycznych i likwidować kolizje z zabudową mieszkaniową;
- nowe uzbrojenie oraz ciągi komunikacyjne należy prowadzić z uwzględnieniem lokalizacji obszarów chronionych, mieszkaniowych i wypoczynkowych na których znajdują się obiekty przeznaczone na stały pobyt ludzi oraz wymogów ochrony przyrody;
- w strefach granicznych obszarów o różnych funkcjach, w których może wystąpić konflikt przestrzenny, należy realizować ciągi zieleni izolacyjnej;
- stosowanie zieleni izolacyjnej lub innej formy osłony zielenią elementów negatywnie oddziałujących na walory krajobrazowe środowiska.

Poprawa jakości powietrza jest możliwa dzięki zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń. W tym celu w studium określa się następujące działania:

- ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z emisji pyłów i szkodliwych gazów, pochodzącej z gospodarstw domowych, w których następuje spalanie tradycyjnych źródeł energii (tzw. „emisji niskiej”), poprzez ograniczenie stosowania tradycyjnych paliw na rzecz niskoemisyjnych źródeł energii: gazowych, olejowych i odnawialnych, lub poprzez podłączanie obiektów do scentralizowanych źródeł ciepła (budowa sieci ciepłowniczej), a także poprzez wykonywanie termomodernizacji budynków z uwzględnieniem występowania gatunków chronionych,
- stosowanie urządzeń eliminujących lub ograniczających emisję szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery oraz wprowadzanie zmian technologicznych w zakładach przemysłowych,
- preferowanie wykorzystania proekologicznych technologii produkcji w zakładach przemysłowych,

- propagowanie szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz w sąsiedztwie obiektów i urządzeń emitujących zanieczyszczenia do powietrza.

W celu ochrony wód ustala się następujące zasady:

- zachowanie naturalnego biegu cieków wodnych oraz ich ochrona przed zanikiem wszelkich zbiorników wodnych oraz towarzyszących im zadrzewień,
- wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień pełniących funkcję bariery biochemicznej w sąsiedztwie cieków, oczek wodnych oraz rowów melioracyjnych, w szczególności na terenach intensywnej gospodarki rolnej,
- realizacja przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności w zakresie zmiany stosunków hydrologicznych, określonych w przepisach odrębnych, powinna być poprzedzona przeprowadzeniem oceny oddziaływania na środowisko,
- dążenie do osiągnięcia jak najlepszego stanu czystości wód przez bezwzględne wykluczenie zrzutów zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogennej, organicznych i toksycznych) zarówno do gruntu jak i do wód powierzchniowych,
- dostosowanie lokalizacji nowych obiektów gospodarczych do warunków i struktur hydrogeologicznych,
- objęcie szczególną ochroną terenów zlokalizowanych w obrębie stref ochronnych ujęć wód, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- budowę zbiorczej kanalizacji sanitarnej eliminującej w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych,
- na obszarach przewidzianych do objęcia sanitarną kanalizacją zbiorczą, do czasu jej wybudowania, odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych należy traktować jako rozwiązanie tymczasowe,
- oczyszczanie ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub odprowadzanie ścieków do zbiorników bezodpływowych jest dopuszczalne jedynie na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznych względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, przy czym lokalizowanie oczyszczalni przydomowych ogranicza się do miejsc, na których odprowadzanie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych (szczególnie w obrębie stref ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych),
- należy położyć szczególny nacisk na właściwe rozwiązania w zakresie gospodarki wodno – ściekowej oraz zagospodarowanie terenu dostosowane do odporności warstw wodonośnych na antropopresję,
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania wód opadowych i roztopowych z ciągów komunikacyjnych, placów, parkingów i innych powierzchni zanieczyszczonych oraz oczyszczanie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- stosowanie urządzeń do oczyszczania wód opadowych i roztopowych przed wylotem kanałów deszczowych do cieków naturalnych i rowów melioracyjnych,
- w przypadku lokalizacji obiektów budowlanych na terenach zdrenowanych należy dokonać przebudowy sieci drenarskiej dostosowując ją do projektowanego usytuowania budynków i budowli w celu zachowania możliwości dalszego funkcjonowania urządzeń drenarskich na przyległym terenie,
- zakaz rolniczego wykorzystania ścieków w strefach ochronnych ujęć wód oraz zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych,
- stosowanie rozwiązań zmierzających do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencionowania wody,
- prowadzenie wodochronnej gospodarki w zlewniach, poprzez wprowadzanie zalesień i zadrzewień,
- stosowanie nowych technologii w zakresie działalności produkcyjnej i usługowej

- wpływających na stan i ilość odprowadzanych ścieków, w tym budowę i modernizację urządzeń oczyszczających ścieki,
- zapewnienie dostępności do publicznych wód powierzchniowych na potrzeby powszechnego korzystania i wykonywania robót związanych z utrzymaniem przez administratora, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
  - utrzymanie linii zabudowy od naturalnych cieków wodnych i rowów melioracyjnych w odległości zapewniającej możliwość wykonywania robót związanych z ich konserwacją,
  - zakaz budowy obiektów trwale związanych z gruntem oraz nasadzeń drzew w odległości co najmniej 20 m od rurociągów melioracyjnych,
  - wszelkie inwestycje mogące mieć wpływ na funkcjonowanie sieci i urządzeń melioracyjnych należy uzgodnić z właściwym zarządcą,
  - eksploatacje ujęć wód podziemnych należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi decyzjami administracyjnymi.

W celu zachowania i ochrony rzeźby terenu postuluje się przyjęcie następujących zasad użytkowania przestrzeni:

- ograniczenie przekształcenia rzeźby terenu, w szczególności w strefie cieków wodnych,
- przeciwdziałanie procesom erozyjnym i zapobieganie degradacji gleb – wykorzystanie gleb wyższych klas bonitacyjnych dla rolnictwa,
- ochrona naturalnych form ukształtowania terenu w postaci dolin rzecznych, zbiorników wodnych z dopuszczeniem ewentualnych zmian w ich naturalnym ukształtowaniu jedynie w uzasadnionych przypadkach,
- tereny o nachyleniu powyżej 12° należy chronić przed powstawaniem procesów erozyjnych w różnym natężeniu poprzez wprowadzanie szaty roślinnej stabilizującej grunt oraz odpowiednie prowadzenie gospodarki rolnej,
- minimalizacja skutków zaistniałych zmian w rzeźbie terenu (zrekultywowanie istniejących i przyszłych terenów poeksploatacyjnych),
- zbędne masy ziemne powstające w czasie realizacji inwestycji należy przetransportować zgodnie przepisami odrębnymi lub wykorzystać do nowego ukształtowania terenu w granicach działki własnej lub sąsiednich.

Ochrona środowiska przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu pochodzenia komunikacyjnego i przemysłowego polegać będzie na stałym ograniczaniu jego emisji poprzez następujące działania:

- zachowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku wynikających z przepisów odrębnych przewidzianych dla terenów objętych ochroną akustyczną,
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji obiektów przemysłowych, których funkcjonowanie powoduje przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu na obszarach podlegających ochronie akustycznej poprzez zapewnienie odpowiednich odległości dla nowej zabudowy lub stosowanie odpowiednich barier akustycznych (np. ekranów lub innych dostępnych urządzeń),
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określonych natężeń hałasu wzdłuż drogi o znaczeniu wojewódzkim, poprzez zapewnienie odpowiednich odległości dla nowej zabudowy,
- na terenach wymagających ochrony akustycznej na których występują przekroczenia akustycznych standardów jakości środowiska, należy zastosować środki techniczne, technologiczne lub organizacyjne zmniejszające poziom hałasu, co najmniej do wartości dopuszczalnych.

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Lubasz konieczne będzie:

- wprowadzenie zakazów lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w strefach ochronnych wzdłuż linii elektroenergetycznych,
- usuwanie kolizji pomiędzy zabudową mieszkaniową a liniami wysokiego i średniego

- napięcia,
- ograniczenie lokalizowania sieci i urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych oraz na terenach przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową w granicach obowiązujących przepisów.
- Odrębnym zagadnieniem jest określenie zasad ochrony bioróżnorodności flory i fauny występującej na obszarze gminy. W ramach polityki utrzymania i wzbogacania bioróżnorodności należy realizować następujące działania:
- ochronę terenów położonych na terenie Obszarów Chronionego Krajobrazu, Natura 2000, itp.
  - ochronę istniejących pomników przyrody, oraz innych osobliwości przyrodniczych;
  - prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej;
  - zachowanie fragmentów naturalnych ekosystemów, w szczególności ekosystemów łąkowych w dolinach rzecznych, ekosystemów leśnych, zadrzewień przydrożnych, parkowych, zwłaszcza ze starodrzewem zadrzewień zlokalizowanych w dolinach cieków wodnych oraz kęp i pasm w obrębie użytków zielonych i na obniżeniach terenu, gdzie wspomagają naturalną retencję wody i stanowią siedliska drobnej fauny;
  - utrzymanie zróżnicowanych form użytkowania, zadrzewień śródpolnych, zbiorników wodnych, które korzystnie stymulują utrzymanie lub wzrost różnorodności biologicznej, poprzez wytworzenie warunków ostojowych dla jak największej liczby zwierząt;
  - ochronę znajdujących się na terenie gminy obszarów podmokłych, dolin cieków wodnych i wszelkich mokradeł oraz terenów wokół zbiorników;
  - zachowanie istniejących i odtworzenie zniszczonych siedlisk bytowania, żerowania i odpoczynku wszystkich gatunków zwierząt w granicach pozwalających na zachowanie ich populacji na poziomie odnawialności;
  - w stosunku do zieleni urządzonej (parki, zieleńce, zieleń uliczna) należy przyjąć zasadę stałej ochrony, pielęgnacji i uzupełniania;
  - kształtowanie terenów korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację gatunków pomiędzy obszarami o największej bioróżnorodności;
  - realizacja nowych zadrzewień, zwłaszcza jako ciągów zieleni krajobrazowej i izolacyjnej w oparciu o sieć dróg publicznych, cieków wodnych, system terenów zielonych oraz w strefach występowania konfliktów;
  - właściwe kształtowanie wskaźników urbanistycznych zagospodarowania terenu, w szczególności w zakresie udziału terenów zieleni w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych terenów;
  - wprowadzenie zakazu lokalizacji ferm hodowlanych zwierząt futerkowych.

10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Zgodnie z art. 55 ust. 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko. Monitoring ten zaleca się wykonywać raz na 4 lata w oparciu o dostępne dane o środowisku.

Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko będzie polegał na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska

w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub w ramach indywidualnych zamówień. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska należy pamiętać, że muszą się one odnosić do obszaru objętego projektem studium.

Proponuje się objęcie monitoringiem komponentów środowiska w zakresie:

- jakości wód,
- jakości (zanieczyszczenia) powietrza,
- jakości gleb,
- jakości klimatu akustycznego (oddziaływania hałasu),
- oddziaływania pól elektromagnetycznych,
- gospodarowania odpadami.

Monitoring powinien obejmować przede wszystkim środowiskowe skutki realizacji zmian z zakresu infrastruktury technicznej i komunikacyjnej - wyniki pomiarów hałasu na podstawie pomiarów zarządcy drogi lub GIOŚ, wyniki pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych.

W przypadku dopuszczenia atestowanych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe, wskazane jest prowadzenie ich ewidencji w celu kontroli częstości ich opróżniania. Należy prowadzić monitoring szczelności zbiorników lub ich okresowe kontrole, aby uniknąć ewentualnego wycieku ścieków do ziemi lub do wód. Monitoringiem proponuje się również objąć indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków.

11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Z uwagi na położenie gminy Lubasz jak i lokalizację planowanych przedsięwzięć wynikających z realizacji ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko.

12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE STUDIUM

Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w zakresie prognozy oddziaływania na środowisko należy przedstawić rozwiązania alternatywne do rozwiązań przyjętych w projekcie studium, zwłaszcza w odniesieniu do obszarów Natura 2000.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubasz zostało sporządzone na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Przeprowadzona analiza aktualności wcześniej obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubasz, wykazała, iż przedmiotowy dokument planistyczny nie jest już aktualny zarówno w zakresie faktycznego zagospodarowania obszaru gminy, jak i oczekiwań inwestycyjnych jej mieszkańców oraz inwestorów zewnętrznych. Ponadto stwierdzono braki merytoryczne wynikające z ówczesnego prawodawstwa. Planowany dalszy rozwój inwestycji, wynikający zarówno z potrzeb realizacji polityki przestrzennej gminy, jak i zainteresowania inwestorów prywatnych, wymagał dostosowania zapisów studium w zakresie zasięgu i lokalizacji terenów inwestycyjnych. Aktywizacja nowych terenów uzależniona była w pierwszym etapie od ustalenia odpowiednich zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, spełniających aktualne oczekiwania i potrzeby społeczności lokalnej, co w dalszej perspektywie umożliwi sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem ładu przestrzennego oraz potrzeb ochrony najcenniejszych walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

W projekcie dokumentu nie brano pod uwagę rozwiązań alternatywnych. Podjęta przez Radę Gminy uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określiła zamierzenia samorządu lokalnego. Ponadto

przyjęte w dokumencie rozwiązania planistyczne są odzwierciedleniem kierunków rozwoju przestrzennego regionu określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Na etapie sporządzania niniejszej edycji studium nie rozpatrywano możliwości innego przebiegu „planowanych obszców komunikacyjnych”, gdyż ich lokalizacja wynika z wniosku Marszałka Województwa Wielkopolskiego, wniesionego podczas sporządzania obecnie obowiązującego studium. „Planowane obejścia komunikacyjne” nie stanowią przedmiotu opracowania analizowanego dokumentu studium.

Nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych, w tym w zakresie rozmieszczenia nowych terenów o wiodącej funkcji produkcyjno-usługowej i o wiodącej funkcji produkcyjnej, zakładając, że omawiany projekt zmiany studium jest projektem optymalnym zarówno pod względem rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, jak i rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko, a jednocześnie spełniający potrzeby społeczeństwa. Rozmieszczenie poszczególnych terenów rozwojowych jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców i inwestorów, przy jednoczesnym uwzględnieniu uwarunkowań przyrodniczych, społeczno-gospodarczych i kulturowych.

Jedynym rozwiązaniem alternatywnym byłoby odstąpienie od sporządzenia studium. Skutkowałoby to jednak utrzymaniem kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej przewidzianej w aktualnie obowiązującym dokumencie. Zagadnienie to bardziej szczegółowo omówiono w rozdziale 8.

W trakcie sporządzania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubasz nie napotkano w zasadzie na żadne trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Pojawiły się natomiast problemy z uzyskaniem aktualnych danych dotyczących stanu środowiska na obszarze opracowania, co zasygnalizowano w odpowiednich rozdziałach.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubasz. Projekt sporządzany jest na podstawie Uchwały Nr XIX/158/20 Rady Gminy Lubasz z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubasz.

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko oraz ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń zmiany studium na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego.

Prognoza składa się z 13 rozdziałów.

Głównym celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja i ocena najbardziej prawdopodobnych środowiskowych skutków realizacji ustaleń zmiany studium oraz wynikających z niej form zagospodarowania terenów. Prognoza określa wzajemne relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie zmiany studium kierunkami rozwoju przestrzennego gminy a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Wskazano również możliwości rozwiązań eliminujących lub ograniczających szkodliwe oddziaływanie na środowisko, mogących wynikać z realizacji ustaleń zmiany studium oraz sformułowano propozycje innych, niż w przedstawionym i opiniowanym projekcie, ustaleń sprzyjających ochronie środowiska.

W prognozie analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie zmiany studium (część tekstowa) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały.

Niniejszą prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń zmiany studium.

Celem opracowania projektu zmiany studium jest określenie zasad polityki przestrzennej gminy w oparciu o analizę aktualnych uwarunkowań, w tym składanych wniosków oraz w kontekście aktualnych danych statystycznych i przepisów prawnych. Zakres opracowania obejmuje granice administracyjne gminy Lubasz.

Przedmiotowa zmiana studium służyć będzie przede wszystkim pobudzeniu rozwoju gminy oraz ochronie interesów publicznych. Przy sporządzaniu zmiany studium uwzględniono treść dokumentów określających strategiczne, generalne cele rozwoju zagospodarowania przestrzeni, takich jak:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku,
- Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego,
- Strategia Rozwoju Gminy Lubasz 2015-2025,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz.

Gmina Lubasz położona jest w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Od strony północnej i wschodniej graniczy z gminą Czarnków i Połajewo. Gmina Lubasz od południa sąsiaduje z gminą Obrzycko należącą do powiatu szamotulskiego i gminą Wronki, a od zachodu graniczy z gminą Wieleń.

Powierzchnia gminy Lubasz wynosi 167,27 km². Obszar gminy podzielony jest na 15 sołectw: Antoniewo, Dębe, Goraj-Bzowo, Jędrzejewo, Kamionka, Klempicz, Krucz, Kruteczek, Lubasz, Miłkowo, Nowina, Prusinowo, Sławno, Sokołowo, Stajkowo, składających się z 17 miejscowości. Gminę zamieszkuje łącznie 7 686 mieszkańców (stan na 31.12.2020 r.)

Na terenie gminy Lubasz występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka,
- obszar Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004,
- obszar Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015,
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne.

Do istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektu zmiany studium należą:

- degradacja powierzchni ziemi spowodowana jej rolniczym użytkowaniem,
- obniżanie się poziomu wód gruntowych na skutek zwiększenia powierzchni utwardzonych,
- wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza (emisje z systemów grzewczych, z ciągów komunikacyjnych), a w konsekwencji przekroczenie wymaganych prawem norm jakości powietrza atmosferycznego, wymagające prowadzenia działań na rzecz utrzymania jakości lub poprawy warunków aerosanitarnych,
- niezadowalająca jakość wód powierzchniowych i podziemnych, w granicach których znajduje się przedmiotowy obszar i konieczność osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla JCWP i JCWPd,
- wzmożona antropopresja w granicach istniejących form ochrony przyrody, której przejawy mogą przybierać postać intensyfikacji budownictwa rekreacyjnego i związanej z tym niezbędnej infrastruktury technicznej,
- dotrzymanie standardów akustycznych na projektowanych terenach podlegających ochronie akustycznej.

Brak realizacji projektowanego dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubasz nie wpłynie znacząco na zmianę istniejącego stanu środowiska przyrodniczego gminy. Należy przypuszczać, iż systematycznej poprawie ulegać będzie stan czystości wód powierzchniowych. Wynikać to będzie głównie z konieczności eliminacji zrzutów nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do wód. Inwestycje w tym zakresie zostały już poczynione. Nadal istotnym problemem pozostanie wpływ działalności rolniczej związany ze stosowaniem nawozów i środków ochrony roślin na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych.

Projekt studium uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym, wspólnotowym i regionalnym. Zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

W toku przeprowadzonych analiz stwierdzono, iż realizacja ustaleń zawartych w projekcie zmiany studium pociągnie za sobą zmianę istniejącego stanu środowiska. Sposób i stopień oddziaływania na środowisko zależny będzie od lokalnych uwarunkowań, takich jak: typ krajobrazu, budowa geologiczna, ukształtowanie terenu, stosunki wodne, walory przyrodnicze, stan czystości powietrza oraz zainwestowanie terenu.

Do rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu zaliczyć można m.in. następujące ustalenia: ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z emisji pyłów i szkodliwych gazów, pochodzącej z gospodarstw domowych, w których następuje spalanie tradycyjnych źródeł energii (tzw. „emisji niskiej”), poprzez ograniczenie stosowania tradycyjnych paliw na rzecz niskoemisyjnych źródeł energii: gazowych, olejowych i odnawialnych, lub poprzez podłączanie obiektów do scentralizowanych źródeł ciepła (budowa sieci ciepłowniczej), a także poprzez wykonywanie termomodernizacji budynków z uwzględnieniem występowania gatunków chronionych, zachowanie naturalnego biegu cieków wodnych oraz ich ochrona przed zanikiem wszelkich zbiorników wodnych oraz towarzyszących im zadrzewień, budowę zbiorczej kanalizacji sanitarnej eliminującej w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych, czy stosowanie rozwiązań zmierzających do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody.

Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko będzie polegał na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub w ramach indywidualnych zamówień. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska należy pamiętać, że muszą się one odnosić do obszaru objętego projektem zmiany studium. Proponuje się objęcie monitoringiem komponentów środowiska w zakresie: jakości wód, jakości (zanieczyszczenia) powietrza, jakości gleb, jakości klimatu akustycznego (oddziaływania hałasu), oddziaływania pól elektromagnetycznych oraz gospodarowania odpadami.

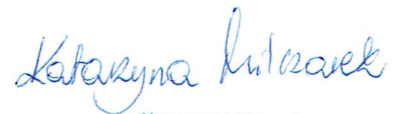
Z uwagi na położenie gminy Lubasz w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania ustaleń realizacji zmiany studium na środowisko.

Nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych, zakładając, że omawiany projekt zmiany studium jest projektem optymalnym zarówno pod względem rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, jak i rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko, a jednocześnie spełniający potrzeby społeczeństwa.

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCEJ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBASZ

Oświadczam, że jako autor prognozy spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Katarzyna Miłczarek
mgr inż. gospodarki przestrzennej
nr dyplomu 126165 z dn. 30.06.2014r.
Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu